NASLOV

ZK Srbije pred odgovorno nalogo

stran 3

Leto XXXIII
Št. 71
Murska Sobota,
31. decembra
1981
CENA 10 DIN

VESTNIK

1. številka Vestnika v letu **1982** *bo izšla 14. januarja*

DEDEK MRAZ MED NAMI

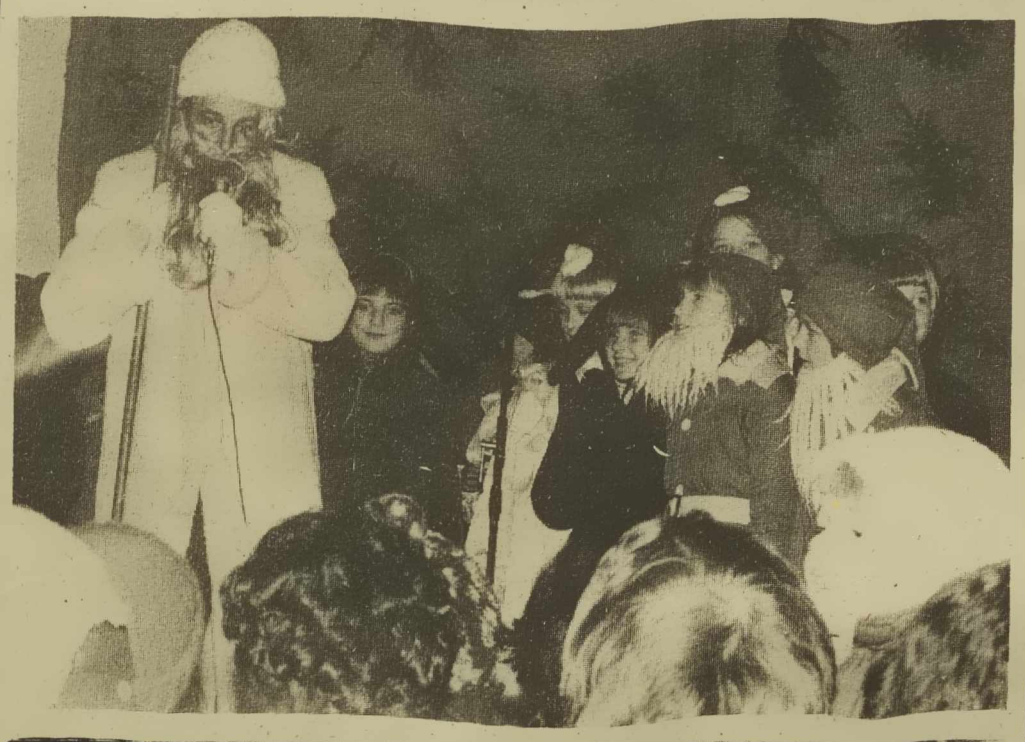

Sodelovanje skozi vse leto

SPOŠTOVANI BRALCI!

Leto je naokrog in pred vami je že zadnja številka Vestnika v letu 1981.

Navada je, da se ob koncu leta ozremo na njegov začetek in potek, da v mislih prehodimo časovno razdobje enega leta ter se ustavimo pri tistih osrednjih vprašanjih in dogodkih, ki so tako ali drugače dajali ton naši aktivnosti, razpoloženju in našemu skupnemu družbenemu vzdušju skozi vse leto.

Pri tem pa se nam prav gotovo tudi ob koncu letošnjega leta vsem vsaj v prebliskih vsiljuje vprašanje: Smo bili dovolj uspešni? Smo tudi sami dovolj vplivali na dogodke in stvari, da so le-te takšni kot so?

Posplošen odgovor na vprašanje o naši uspešnosti v letu 1981 bi verjetno prav gotovo lahko iskali v prispodobi orača, ki se na koncu njive ozre za svojo brazdo, si obriše potno čelo in ugotovi, da je brazda ponekod malo vijugasta, tu in tam preplitva, v splošnem vzeto pa vendarle dobra osnova za to, da bo seme zagotovo vzklilo.

Tudi mi vsi smo v letu, od katerega se v teh dneh poslavljamo, rezali brazde.

Rezali smo jih v našo zavest, da se je treba obnašati drugače, da je treba trošiti in živeti v skladu z ustvarjenimi materialnimi možnostmi, da je treba bolje delati, več izvažati in bolje gospodariti v vseh okoljih, in področjih našega delovanja.

Če bi, tudi s tega vidika ocenjevali leto 1981, lahko na osnovi argumentov ugotovimo, da smo tudi v Pomurju naredili odločen korak naprej, kar se odraža tudi v realnejšem planiranju tekočega srednjeročnega razvoja, ki je predvsem rezultat spoznanja, da je v tem srednjeročnem obdobju treba odločneje preiti na intenzivnejše in kvalitetnejše gospodarjenje ter racionalno izkoriščanje razpoložljivih kapacitet in vseh potencialov za uspešno izvajanje gospodarske stabilizacije.

To borbo za gospodarsko stabilizacijo, ki zlasti v prihodnjem kot tudi v naslednjih letih tekočega srednjeročnega obdobja nikakor ne bo lahka, pa moramo v vseh okoljih najtesneje povezovati z mobilizacijo vseh sil, subjektov ter slehernega izmed nas, za dograjevanje, in nenehno krepitev našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Ni potrebe posebej izpostavljati, da je prav naš sistem, ki smo ga izgrajevali skupaj s Titom in ki ga izgrajujemo po Titu, kljub prepletenosti vseh svetovnih nasprotij, že neštetokrat izpričali svojo vitalnost.

To svojo vitalnost naš sistem izpričuje seveda tudi v razreševanju naših lastnih notranjih nasprotij, ki jih pred nas postavlja naš hiter razvoj.

Prav gotovo pa so ravno to elementi in argumenti zaradi katerih se mnogi v svetu za nas zanimajo in se v marsičem po nas tudi zgledujejo. Mogoče o tem sami večkrat premalo razmišljamo. Dejstvo pa je, da s tem dobiva naš sistem širše dimenzije, ki nam pa v nekem smislu gotovo lahko rabijo tudi kot spodbuda.

Res je, da pot, za katero smo se odločili mi, ni lahka. Je pa naša lastna — izvirna, zato jo bomo tudi v naslednjem letu znali še globlje trasirati in razširjati, kajti kljub temu da perioda enega leta ni velikočasovno razdobje, je treba reči, da smo si vendarle tudi v letu 1981, kot v vseh prejšnjih letih, nabrali novih izkušenj. Z izkušnjami pa nam zori življenjska modrost, zori nam socialistična samoupravna zavest, ki nam bo ob angažiranju nas vseh pomembno pomagala v premagovanju odprtih vprašanj našega razvoja in ki nam bo pomagala krajšati razdalje med zaželenimi cilji in doseženimi rezultati v vseh samoupravnih okoljih.

K temu pa bodo v naslednjem in prihodnjih letih posebno obeležje prispevali predvsem tudi nova — tretja delegatska izmena, kongresi Zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij, ki bodo glavna iztočnica naših skupnih prizadevanj v krepitvi gospodarstva, samoupravljanja, duhovnega bogastva in sreče nas vseh.

Vsa ta v uvodu izpostavljena prevevanja so, spoštovani bralci, močno prisotna tudi v našem uredništvu, med nami, ki pišemo in urejamo Vestnik.

O tem, kakšna je materialna in kadrovska problematika v našem uredništvu, smo vam v tem letu že večkrat pisali. Znano vam je tudi, da je Vestnik prav zaradi teh vprašanj v mesecu juniju začel ponovno prihajati med vas in v vaše domove kot tednik — vsak četrtek.

S prehodom na tednik smo, kot ste seznanjeni, na osnovi razprav z ustanovitelji, nekoliko spremenili tudi njegov koncept. V takšni obliki in obsegu bo Vestnik prihajal med vas tudi v naslednjem letu.

V dograjevanju zastavljenega koncepta pa si bomo v uredništvu v naslednjem letu močno prizadevali, da bi vas čim bolj celovito informirali o dogajanjih, prevevanjih in prizadevanjih v Pomurju in širše, da bi vam objektivne in celovite informacije bile v pomoč pri vaši delegatski in samoupravni aktivnosti.

Poleg tega bomo v uredništvu v naslednjem letu vse sile usmerili tudi v to, da bo Vestnik hitreje in bolje postajal tudi »tribuna« za živo izmenjavo mnenj, pogledov, predlogov in ponudb o aktivnostih in prizadevanjih v Pomurju.

Zavedamo se, da tej nalogi v uredništvu sami prav gotovo ne bomo kos v celoti. Sicer pa tudi ni namen naših časopisov, da bi jih pisali — ustvarjali novinarji sami.

In če je, spoštovani bralci, ob prehodu iz starega v novo leto dovoljeno si kaj zaželeti tudi nam v uredništvu — potem si predvsem najbolj želimo čimveč tvornega — živega sodelovanja z vami skozi vse naslednje leto.

Menim, da bo prav klic po sodelovanju in sodelovanje naš skupni osnovni moto naslednjega leta na vseh področjih in ravneh našega delovanja, kajti edino na ta način bomo pojave, stvari in razmere povsod hitreje spreminjali. To pa je naš cilj, za katerega nam ne sme biti žal energije, časa in lastne požrtvovalnosti.

Tudi iz vseh teh vidikov vas vabim k sodelovanju. Veseli bomo vaših predlogov, pobud in kritičnih ocen. Oglašajte se nam z vprašanji, pismi bralcev in drugimi prispevki iz vaših delovnih in življenjskih okolij, kajti le tako bo Vestnik postajal še bolj vaš, kar si v uredništvu posebej želimo.

Želimo in prizadevali si bomo, da bi Vestnik tudi v naslednjem letu vsak četrtek težko pričakovali, kot ste nam mnogi odgovorili v letošnji anketi, kljub temu da je zaradi velikega porasta cen, zlasti papirja, tiska in poštnine, celoletna naročnina Vestnika za naročnike postala dražja za 75 din.

Upamo, spoštovani bralci, da bo kljub temu Vestnik ostal vaš zvesti prijatelj tudi v letu 1982.

Ob vsem tem vam moram še napisati, da tudi na tradicionalni izlet Vestnikovih bralcev nismo pozabili. Že vneto iščemo kraj našega skupnega izleta v letu 1982. Veselilo bi nas, če nam boste s predlogi pomagali. Pohitite!

Zahvaljujemo se vam tudi za številna zahvalna in spodbudna pisma o letošnjem izletu. Veseli nas, da se toliko lepih, pristnih poznanstev in vezi med bralci Vestnika iz vseh predelov našega Pomurja vsako leto vzpostavi na Vestnikovem izletu.

Naj bo dovolj kramljanja za letos, spoštovani bralci, kajti čez nekaj ur bo že nastopilo novo leto.

Želimo vam veliko lepih in prijetnih trenutkov ter doživetij v tem prazničnem razpoloženju ob pričakovanju novega leta.

V letu 1982 pa vam želimo veliko zdravja, sreče, delovnih uspehov in zadovoljstva.

Štefan DRAVEC

PEKOČE KOPRIVE V PETIH SLIKAH (stare in mlade)

stran 10

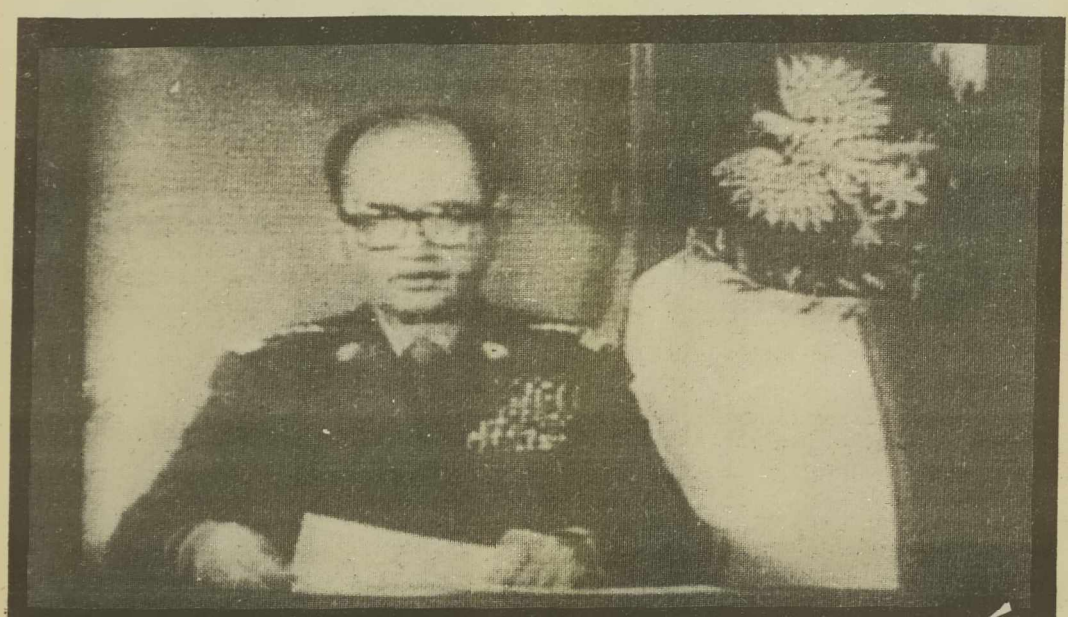

Oči svetovne javnosti so še vedno uperjene v Poljsko, kjer že tretji teden vlada izredno stanje. General Jaruzelski je v svojem govoru poljskemu ljudstvu rekel, da bo »vojno stanje trajalo, dokler bo potreba«.

Poljska — Salvador — Nikaragva

Mehiški časopis Periodico je pred dnevi v nekem komentarju zatrdil, da bi lahko pretresi v daljni Poljski povzročili nekakšen »odgovor« v srednjeameriškem območju.

Srednjeameriška nesoglasja, predvsem nikaragovska revolucija, vstaja v Salvadorju in vse bolj očiten upor v Gvatemali, ki temelje predvsem na socialnih vzrokih, Washingtonu niso najbolj všeč. ZDA imajo Srednjo Ameriko in karibsko območje za svojo »tretjo mejo« (prvi dve sta Mehika in Kanada). Zaradi tega so s svojo »belo knjigo« poskušale salvadorsko krizo prikazati kot zaroto »mednarodnega komunizma«.

Čeprav je vmešavanje ZDA v salvadorske zadeve očitno — 50 vojaških svetovalcev in 170 milijonov dolarjev vojaške pomoči v orožju, se je Washington doslej izogibal neposredni vojaški akciji. Isto velja za Nikaragvo, ki je leta 1979 dokončno izpadla iz skupine držav, za katere je značilno, da postavljajo interese ZDA pred lastne nacionalne interese.

V ZDA ne skrivajo nezadovoljstva zaradi prorevolucionarne usmeritve v Nikaragvi, zato se vsiljuje sklep, da iščejo povod za akcijo, s katero bi ponovno pridobile svoj izgubljeni položaj v tej srednjeameriški državi.

Srednjeameriški analitiki se strinjajo, da tukajšnjih revolucionarnih procesov ni mogoče preprečiti, ker izvirajo iz stoletne zgodovine, stoletne odvisnosti množic od oligarhije in posredno tudi od kapitala. Časopis El Dia je zapisal, da nasilje revolucionarna vrenja lahko zavre, ne more pa jih ustaviti.

Mehiški parlament je pred nedavnim sprejel posebno deklaracijo v kateri odločno zahteva, da naj Poljska reši svoje probleme sama. Avtor dokumenta je bivši mehiški zunanji minister in veleposlanik v Moskvi Carrillo Flores.

Flores je ob sprejemu omenjene resolucije izjavil, da igra Poljska v geopolitični sferi Sovjetske zveze ključno vlogo, »pravi tako kot je Srednja Amerika območje posebnih interesov ZDA«. Ameriški časopisi se strinjajo, da bi intervencija sil varšavskega pakta na Poljskem pospešila, morda pa tudi povzročila podobno akcijo ZDA v srednjeameriškem območju. V Mehiki prevladuje bojazen pred takšnim razvojem dogodkov, saj bi intervencija v Nigaragvi ali Salvadorju internacionalizirala vojno v Srednji Ameriki. Zaradi tega je Mehika med prvimi državami uradno pozvala k spoštovanju načel nevmešavanja v notranje zadeve Poljske.

UGRABITEV GENERALA

Ugrabitev brigadnega generala Jamesa Dozierja, namestnika komandanta štaba kopenskih sil NATO pakta za Južno Evropo, pomeni kvalitativni skok v kriminalnem delovanju Rdečih brigad. Italijanski teroristi so prvič ugrabili natovsko vojaško osebnost in s tem dokazali, da se njihovi strateški cilji ujemajo s cilji zahodnonemških teroristov, pripadnikov Rote Armee Fraktion, ki so nedavno poskušali ubiti visokega poveljnika ameriških sil v ZRN.

Ugrabitev generala Dozierja je po mnenju nekaterih italijanskih politikov dokaz o tem, da so Rdeče brigade povezane z mednarodnim prevratniškim centrom, ki želi destabilizirati zahod. Italijanski predsednik Sandro Pertini je že večkrat govoril o tej možnosti, vendar brez oprijemljivih dokazov. Pertini je celo sprožil diplomatski incident s Sovjetsko zvezo, ki se je čutila prizadeta zaradi njegovih besed. Dokazov o vpletenosti katerkoli tuje sili v italijanski in zahodnonemški terorizem ni, in jih najbrž tudi nikoli ne bo. Obstajajo pa dokazi o povezavi med samimi terorističnimi organizacijami, v prvi vrsti med Rote Armee Fraktion in Brigate Rosse. Tudi povezave med fašističnimi in nacističnimi terorističnimi skupinami v Evropi so oprijemljive. Nadalje je mogoče reči, da so teroristi obeh barv povezani z nekaterimi vojaškimi organizacijami, ki netijo državljansko vojno v Libanonu. Ta dežela, ki jo razjeda vojna, je »idealen« kraj za urejanje teroristov in za oskrbo z orožjem ter municijo. Denarja teroristom prav gotovo ne primanjkuje, saj so si z ugrabitvami in ropi samo v Italiji priskrbeli nekaj milijard lir. Tako je bilo samo za ugrabitev neapeljskega politika Cira Cirilla izplačana Rdečim brigadam poldruga milijarda lir.

Kmalu po ugrabitvi generala Dozierja se je iz ameriških in italijanskih krogov razširila domneva, da je to dejanje v povezavi s poljskimi dogodki. Obsežne policijske akcije v Italiji naj bi bile dokaz militarizacije dežele, tako kot je zdaj militarizirana Poljska. Težko je pritrjevati ali ugovarjati takšni tezi. Šele iz prvih podrobnejših sporočil ugrabiteljev bo mogoče razbrati, kakšen je njihov cilj.

Z najnovejšo ugrabitvijo žele Rdeče brigade dokazati dvoje: 1. da je jedro teroristične organizacije kljub številnim aretacijam in kljub temu, da nekateri zaprti teroristi sodelujejo s preiskovalci, še vedno močno in sposobno organizirati najnevarnejše akcije. 2. da je Italija v rokah natovskih sil in da je mogoče stopnjevati »protiimperialistično državljansko vojno«, izraz so zapisali v neko svoje sporočilo, le z napadi na natovske osebnosti in vojaške objekte.

Rdeče brigade so torej »internacionalizirale« svoje delovanje. Takšno stopnjevanje je bilo predvidljivo, saj so pred dobrim letom v nekaterih dokumentih napovedovale širjenje akcij tudi na natovske objekte. Italijanske politične sile se zdaj sprašujejo, čemu ni bilo mogoče preprečiti tega najnovejšega dejanja. Glavni očitek seveda leti na obveščevalno službo, ki je menda še enkrat, tako kot velikokrat prej, zatajila. Italijanskim kolegom so priskočili na pomoč ameriški in zahodnonemški strokovnjaki, tako kot so pravzaprav priskočili na pomoč tudi tedaj, ko je italijanska policija iskala skrivališče Alda Mora. Rezultati te pomoči so bili pičli. Policija vse do danes ni odkrila skrivališča ugrabljenega predsednika krščanske demokracije, tako kot ni odkrila skrivališča sodnika Giovannija d'Ursa in treh drugih ki so bili ugrabljeni letos. To je dokaz, da so Rdeče brigade dobro organizirane, da je udarno jedro organizacije kompaktno in da kljub številnim infiltracijam ter »izdajstvom« strateška direkcija še vedno nemoteno in nekaznovano uresničuje svoj prevratniški načrt.

Ob ugrabitvi rimskega sodnika d'Ursa se je med italijanskimi strankami razvila polemika o tem, ali se je potrebno s teroristi pogajati. Zlasti socialistična stranka se je zavzemala za pogajanja. Socialisti so pristali na nekaj težkih pogojev teroristov. D'Urso je bil sicer rešen, toda pogajanja so pomenila veliko politično zmago terorizma. Bodo pogajanja stekla tudi za generala Dozierja?

(po PRIMORSKIH NOVICAH)

globus

VATIKAN — Poglavar rimokatoliške cerkve papež Janez Pavel II. je v božični poslanici pozval »vlade in šefe držav vseh sistemov in družbenih ureditev, naj spoštujejo pravico človeka do izpovedovanja vere po vsem svetu, tako na Vzhodu kot na Zahodu«. V istem delu poslanice, ki se nanaša na Poljsko, je rečeno, da je edina pot v lepšo prihodnost življenje v miru, svobodi in ob spoštovanju pravice.«

KAIRO— Egiptovski predsednik Hosni Mubarak je objavil sklep o izpustitvi več političnih zapornikov in nasprotnikov umorjenega predsednika Sadata. Med drugimi bodo izpustili tudi pet članov prepovedane organizacije muslimanski bratje.

BUENOS AIRES — Novi argentinski vojaški predsednik general Leopoldo Galtieri je napovedal »ostre varčevalne ukrepe«. Poleg tega bodo številna državna podjetja prešla v zasebne roke. S tem bo poskušal preprečiti nadaljnje poglabljanje gospodarske in socialne krize, v katero je zašla država.

MONROVIA — Liberijski predsednik Samuel Doe je v svojem božičnem govoru izjavil, da bo imela njegova država leta 1985 civilno vlado. Ob tej priložnosti je predsednik Doe razglasil tudi amnestijo za vse politične zapornike in begunce.

V žarišču dogodkov

DOGODKI NA POLJSKEM SO V OSPREDJE ZANIMANJA POSTAVILI ARMADO, KI JE LETOS OKTOBRA SLAVILA SVOJO OSEMINTRIDESETLETNICO. DVAINŠESTDESET DNI POTEM JE STOPILA NA POLITIČNO PRIZORIŠČE, KO JE PREVZELA OBLAST V DEŽELI.

Kakšna je poljska armada?

Predvojna poljska vojna strategija se je vzgledovala po francoski vojaški doktrini, ta pa je temeljila na nekaterih elementih zastarelega načina bojevanja. To so Poljaki bridko občutili v drugi svetovni vojni, ko so v tritedenskem srditem odporu Hitlerjevi vojski konjeniki naskakovali nemške tanke tudi s kopji in sabljami. Nauk iz te vojne je bil tudi ta, da so Poljaki pokazali brezmejno pripadnost svoji domovini. V vojni je padlo 620 tisoč vojakov. Po padcu Varšave, ki jo je napadel s svojimi enotami nemški general Romel, branil pa poljski general z enakim imenom, je poljska vlada zapustila deželo in skupaj s 30 tisoč vojaki prešla v Romunijo. Del sicer potolčene poljske vojske se je še dolgo časa skrival po gozdovih in napadal nemške kolone, ki so bile namenjene na sovjetsko mejo. To so bile pravzaprav prve partizanske enote v Evropi. V začetku leta 1942 je poljska delavska partija ustanovila prvi partizanski odred, leta 1944 pa je bilo že nekaj sto partizanski enot in diverzantskih skupin. Tega leta so tudi na teritoriju Jugoslavije ustanovili Poljski bataljon, ki se je boril v sestavu 53. divizije. Sicer pa štejejo Poljaki kot začetek svojih oboroženih sil 12. oktober 1943, ko so vojaki prve pehotne divizije „Tadeuš Košćuško", skupaj z enotami beloruske fronte blizu Smolenska prebili nemško fronto. Nekoliko kasneje so ustanovili Prvi poljski korpus, ki je imel okoli 40 tisoč vojakov, marca 1944 pa je bila formirana Poljska armada v Sovjetski zvezi, ki je takoj na začetku imela preko 100 tisoč vojakov. Julija 1944 je prišlo do združitve Poljske armade, osnovane v SZ in partizanske Ljudske armade, ki je delovala na Poljskem. Okrog 200 tisoč Poljakov se je med drugo svetovno vojno borilo tudi v osvobodilnih gibanjih v Franciji, Belgiji, Italiji, Grčiji, na Norveškem in Nizozemskem. V srditih bitkah za italijansko strateško točko Monte Cassino so poljske enote, ki so se borile v sestavu zavezniške vojske, prve zasadile svojo zastavo na vrh gore. Poljska padalska brigada je sodelovala v zavezniškem desantu pri Arnheimu. Poljaki pa so se izkazali tudi v vojnem dogajanju v Afriki. Skratka, razkosanje Poljske ni uničilo borbenega duha tega ljudstva, niti ni Poljakov zlomila neuspela vstaja v Varšavi; proti silam osi so se borili od prvega do zadnjega dne vojne, dolge več kot pet let.

Po vojni je poljska armada skupaj z ostalimi državljani sodelovala pri obnovi porušene domovine, hkrati pa se je spreminjala v sodobno oboroženo silo, ki je poleg sodobnega sovjetskega orožja osvojila tudi sovjetsko vojno taktiko in strategijo. Novo armado je kot vojni minister vodil najprej sovjetski maršal Rokosovski, po poreklu sicer Poljak.

Poljska armada je s svojimi 320 tisoč vojaki takoj za sovjetsko, druga najmočnejša v Varšavskem paktu. Kopna vojska razpolaga s 3400 tanki, 5500 oklopnimi vozili, vojno letalstvo pa ima na razpolago 710 vojnih letal in 200 helikopterjev. Nekatere vrste orožij izdelujejo po svojetskih licencah sami. Poljska je največji proizvajalec helikopterjev na svetu. Poljska mornarica razpolaga danes s 135 borbenimi plovnimi enotami. Mladi Poljaki služijo vojaški rok dve leti, razen v mornarici in v specialnih enotah, kjer traja rok tri leta. Med specialne enote spada tudi konjenica, ki pa po številu konj ni več tako močna kot je bila v predvojni poljski armadi. Poleg regularne armade razpolaga Poljska še s 605 tisoč rezervisti, v okviru ministrstva notranjih zadev imajo na razpolago 72 tisoč borcev, ki jih lahko v vsakem trenutku pomnožijo še s 350 tisoč pripadniki Ljudske milice.

Izdatki države za obrambo so dosegli letos 4,8 milijarde dolarjev, kar je v sedanjih gospodarskih težavah precejšnje breme, čeprav bo bruto nacionalni proizvod Poljske dosegel letos okoli 145 milijard dolarjev.

Poljska meri skoraj 312 tisoč kv. km in ima 36 milijonov prebivalcev. V okviru Varšavskega pakta je glavna naloga poljskega letalstva obramba druge obrambne linije, katere težišče je prav na teritoriju Poljske. V Legnici je baza 37. sovjetske letalske armade, tu pa je stacionirana tudi sovjetska oklopna divizija, dočim je druga severno od Poznanja. Poljska razpolaga z blizu 40 vojaškimi letališči, glavne poljske pomorske baze Ščečin, Gdinja in Gdansk pa so v bližini velike sovjetske pomorske baze Kaliningrad.

Vojaški strokovnjaki na Zahodu so izračunali, da bi bilo v primeru intervencije potrebnih 600 tisoč do milijon vojakov za obvladovanje celotnega poljskega prostora. Te računice so bile narejene zato, ker so na Zahodu računali na sovjetsko intervencijo, najmanj pa na to, da bi v deželi lahko prevzela oblast v svoje roke lastna vojska.

Slednje je sedaj poljska realnost, ki se je nakazovala ob vse večjih nesoglasjih med vlado in Solidarnostjo. V to poljsko realnost so zadnje čase verjeli tudi nekateri zahodni vojaški strategi, vendar s predpostavko, da lahko akcije Solidarnosti vplivajo tudi na vojsko, ki pa vendarle deluje v skladu z odločitvami političnega in vojaškega vodstva dežele.

Vendar: poljski obrambni minister je leta 1976 ob neki priložnosti dejal: „Poljski vojaki ne bodo streljali na poljske delavce, saj smo vsi Poljaki!" Ob prvih žrtvah, pa naj jih je bilo samo sedem, kot to uradno potrjujejo v Varšavi, je dobila ta ministrova trditev vendarle kanček negotovosti.

ogledalo tedna

ZK Srbije pred odgovorno nalogo

Pretekli teden bi lahko upravičeno imenovali za „sedem vročih dni političnih razprav v Srbiji in Vojvodini". Obe partijski telesi sta namreč posebno pozornost posvetili sožitju in temu, kako so to sožitje tudi dejansko uresničevali. O temi sožitja v SR Srbiji in o uresničevanju ustavnih funkcij pokrajine in republike je na seji pokrajinskega komiteja Zveze komunistov Vojvodine govorilo 25 članov tega foruma, na tridnevnem zasedanju plenuma CK Zveze komunistov Srbije pa je o tej temi razpravljalo kar 86 govornikov.

Čeprav so o tem spregovorili temeljiteje šele zdaj, pa so na obeh forumih poudarili, da ne gre za novejše pojave, saj so se problemi v zvezi s sožitjem med republiko in pokrajinama in uresničevanjem ustavnih funkcij prve in drugih pojavili že v letih, ki so za nami. Ob tem so največkrat omenjali leto 1977 in kot je na seji pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine poudaril predsednik Boško Krunić, so se tega leta o tem odkrito pogovarjali. Že takrat so opozorili, da je SR Srbija država in sestavljena družbenopolitična skupnost. Socialistični avtonomni pokrajini sta družbenopolitični skupnosti in sestavna dela jugoslovanskega federalizma ter sestavni del Srbije, je bilo rečeno ob tisti priložnosti. Boško Krunić je tudi opozoril, da je bil o rezultatih in poteku razprave v letu 1977 obveščen tudi tovariš Tito, ki je izrazil zadovoljstvo z uspehom in sprejetimi sklepi.

V analizi neurejenih vprašanj, ki se zastavljajo v tej zvezi, ZK Vojvodine izhaja iz tega, da sta pokrajini avtonomi socialistični samoupravni demokratični družbenopolitični skupnosti s posebno narodnostno sestavo in z drugimi lastnostmi in da narodi in narodnosti v njiju uveljavljajo svoje suverene pravice, v skupnem interesu delovnih ljudi, občanov, narodov in narodnosti republike kot celote. Na seji pokrajinskega komiteja so tudi kritizirali prizadevanja, da bi na temelju protirevolucije na Kosovu postavljali na prvo mesto potrebno — močneje priviti pokrajini. Take želje so ocenili kot centralistične in rečeno je bilo, da se bosta vsa ZK Srbije in ZK Vojvodine odločno postavili temu po robu. Vojvodinski komunisti so načeloma tudi proti izhodišču, da bi v SR Srbiji kot celoti izoblikovali skupna stališča do bistvenih vprašanj, o katerih se odloča v federaciji, na temelju sporazumevanja in usklajevanja stališč republik in pokrajin, zgolj zaradi tega, ker sta pokrajini sestavni del SR Srbije. Poenostavljen obrazec o nedeljivosti SR Srbije namreč lahko po mnenju Krunića pri tem stvarnem vprašanju sproži vrsto kočljivih vprašanj o enakopravnosti in dogovarjanju v federaciji, o samostojnosti dejavnikov dogovarjanja. Na omenjeni seji so opozorili tudi na poskuse, da bi v praksi demokratičnega centralizma vzpostavili dve obliki odnosov, eno v ZKJ in drugo v ZK Srbije. V razpravi so tudi zavrnili obtožbo, da se ZK Vojvodine ločuje od ZK Srbije.

Razprava o sožitju in uresničevanju ustave se je dva dni zatem preselila v CK ZK Srbije. Že samo število 86 govornikov priča, da je vprašanje aktualno, Tihomir Vlaškalić pa je že v uvodnem govoru prvega dne opozoril, da nihče ne zahteva spremembo ustave pač pa le njeno uresničevanje. S posebnim poudarkom je govoril o tendenci, da bi se ZK pokrajin ločili od celote ZK Srbije in dejal, da so obstajali predlogi ustrezni komisiji CK ZKJ, da bi v pokrajinah prišlo do ustanovitve kongresov in centralnih komitejev. Najbolj oster v kritiki vsega tistega, kar se je dogajalo na seji pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine, je bil predsednik predsedstva SR Srbije Dobrivoje Vidić.

Na omenjeni seji je bilo namreč slišati vprašanja o tem, kdo vendar prav zdaj načenja ta vprašanja o odnosih med SR Srbijo in pokrajinama, Vidić pa je o tem dejal: „Kaže, da se nekateri tovariši nočejo prav ničesar naučiti iz odnosov, ki so prevladovali med SR Srbijo in SAP Kosovo, kaže pa, da tudi sedé na ušesih in da ne beró sklepov vodstva vse ZKJ, ki nam je 7. maja 1981 zastavilo naloge, obveznost, da pretehtamo izkušnje in prakso uresničevanja ustave SFRJ, SR Srbije in pokrajin s ciljem — izboljšati zdajšnjo prakso." Vidić je ob tem imel očitno v mislih posamezne govornike na seji PK ZK Vojvodine, ki so dejali, da so delovni ljudje in občani v pokrajini vznemirjeni zaradi zahtev, da se pogovarjamo o sožitju, čeprav za to ni nikakršnega razloga. Polemik na seji CK ZK Srbije ni manjkalo, po tridnevni izčrpni razpravi pa so povzeli, da je referat Tihomira Vlaškalića zastavil povsem trden temelj za urejanje vprašanj, o katerih je tekla beseda. In lahko bi tudi dejali, da so bila izrečena mnoga mnenja in da čaka ZK Srbije hudo breme odgovornosti, da vse to prelije v sklepe, ki bodo obvezovali vse, organizacijo, organe in vsakega posameznika.

Poslušali črno skrinjico

Zvezni komite za promet in zveze je izdal naslednje sporočilo o poslušanju registratorja pogovora v pilotski kabini in odčitavanju podatkov z registratorja poleta letala DC-9 super 80 ljubljanske Inex-Adrie, ki se je 1. decembra zaletelo v goro San Pietro na Korziki.

V Parizu so 22. in 23. decembra poslušali registrator pogovora (voice recorder) in odčitavali registrator podatkov o poletu (flight recorder) v navzočnosti jugoslovanskih strokovnjakov. Pred tem so poslušali četrti kanal registratorja, ki zapisuje pogovor v kabini. Zdaj prepisujejo pogovor s tega registratorja. Registrator bodo nadalje poslušali in prepisovali v Jugoslaviji naši strokovnjaki, katerim so dali njegovo kopijo. Za to delo bo potrebnih najmanj mesec dni.

Jugoslovanskim strokovnjakom so na posnetkih pokazali kakšna je bila skrinjica z registratorjem poleta, ko so jo našli na zemljišču, kako so jo odprli in razrezali, da bi prišli do trakov z napisi. Udarec je bil tako močan, da je skrinjico močno izmaličil. Iz drugih posnetkov je videti, da je kovinski trak z napisom zaradi silnega udarca izkočil iz ležišča, pri čemer je bil poškodovan zlasti tisti del, ki je registriral zadnjih osem minut poleta.

Trak je na štirih mestih povsem pretrgan, na drugih mestih pa je zvit ali zmečkan, z mnogimi deformacijami. Tam, kjer je trak zvit, so podatki povsem uničeni, tako da jih ni mogoče povezano posneti. Potem ko so spojili pretrgane dele traku in zravnali zvite dele, kolikor je bilo mogoče, so odčitali podatke na posebnem odčitovalcu za poškodovane trakove registratorja podatkov o poletu. Več podatkov, ki jih je dal računalnik, ni mogoče uporabiti, dokler jih strokovnjaki dodatno ne obdelajo in preverijo. Jugoslovanskim strokovnjakom so pokazali tabele s posnetimi številčnimi podatki o poletu kakor tudi vrzeli v tabelah, ki so nastale zaradi poškodb traku. Nadaljnje delo strokovnjakov bo, da popolnijo te vrzeli v tabelah, tako da bodo povezane krivulje posnetih podatkov.

Francoski strokovnjaki so povedali, da bo to delo trajalo okoli dva meseca. Predsednik francoske komisije je tabele s posnetimi okrnjenimi podatki prepustil jugoslovanskim strokovnjakom v analizo. Iz povedanega sledi, da so podatki, ki so jih doslej posneli z registratorja poleta, še vedno nezadostni, da bi lahko dokončno rekonstruirali polet letala. Dokler vse to ne bo opravljeno, ni mogoče ničesar dokončnega ugotoviti niti postaviti dovolj verjetne domneve o vzroku nesreče.

Za 6 odstotkov premalo

Skupščina skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva je pripravila elektroenergetsko bilanco za leto 1982 in pri tem ugotovila, da bomo imeli za 6 odstotkov premalo elektrike, kar znaša 3,4 milijarde kWh.

Če k temu dodamo še milijardo kWh iz pogodbenega uvoza, sledi, da s temi količinami ne bi bilo mogoče zadovoljiti potreb porabe po električni energiji niti na letošnji ravni.

Termoelektrarne na mazut bi morale prihodnje leto proizvesti približno 5 milijard kWh, za kar naj bi preskrbeli okrog 1350 tisoč ton mazuta. Upoštevaje težave pri zagotovitvi tolikšnih količin mazuta v prihodnjem letu, je očitno, da bo preskrba z električno energijo tudi tokrat v največji meri odvisna od vodnih razmer, od količin domačega premoga za termoelektrarne, prav tak pa tudi od dograditve načrto nih elektrarn.

Tudi trenuten elektroenergetski položaj ni nič manj negotov. V zadnjih tednih so sicer narasli dotoki voda in zbiralna jezera so se spet napolnila, vendar pa elektrarne niso dovolj založene s premogom. Zato vsak dan uvozimo okoli 15 milijonov kWh, kar je 8 odstotkov celotne porabe. Vse to narekuje zkrajno mero varčevanja z električnim tokom.

DELAVEC + NEDELAVEC

Razmišljanje Ksenije Savin o družbenem ugledu zdravnika v beograjski reviji za družbeno kritiko in teorijo »Gledišta« — zadnja letošnja dvojna številka — me je spomnilo na vse pogostejšo pojmovno površnost v rabi družbenih vrednosti, kot je na primer vse pogostejša raba pojma nedelavec, prevedenega s srbohrvaščine brez razmišljanja v slovenščino, kjer deluje nenaravno in torej tudi neodzivno, vzbuja pa tudi odpor pri tistih, ki vedo, da tisti, ki ni delavec (je nedelavec) niti ne more in ne mora biti delavsko delaven . . .

Če je poklic, s katerim se nekdo ukvarja, visokostrokoven, težak in često neprijeten, kar so vse dejavniki visokega ugleda, potem nedvomno pripada delavcu iz takega poklica tudi ustrezno velika moč. Tako nekako govori Ksenija Savin o nezadovoljstvu zdravnikov z materialnim nadomestilom za svoje delo, saj je očitno, da oni izenačevanje materialnega nadomestila za svoje delo s podobnimi poklici jemljejo kot razvrednotenje svojega dela. Gre torej za izvzemanja svojega poklica iz vrste ostalih poklicov, češ da je njihov ugled znatno nižji kot ga zaslužijo (96 %) in da so tudi materialni prejemki mnogo manjši kot pa zaslužijo (91 % odgovorov).

Precenjevanje in podcenjevanje dela, svojega ali drugih, je pri nas splošno prisotno in temu radi pravimo: revolucionarno vrenje, presnavljanje družbe. Od tod menda (o tem pač samo razmišljam) nastanek pojma »nedelavec« nasproti delavcu, »nedelo« nasproti delu in podobne polarizacije, ki nam morda govore nekaj napačnega z željo, da bi bilo poenostavljeno to kar, mislimo na podlagi vsakdanjih izkušenj. V resnici pa nastaja v preprostih glavah še večja zmeda kot doslej, ko so na primer proizvodni delavci brez samoupravnih funkcij negodovali zaradi svojih tovarišev, ki so bili na kakih funkcijah, češ da kar naprej ne delajo na svojem delovnem mestu, kjer da morajo ostali delavci delati tudi za njih, se pravi tudi za njegovo ali njihovo normo.

PISMO IZ BEOGRADA

Zaradi takšnega pojmovanja njihovega dela so se svojčas, pa tudi zdaj je tako, predsedniki delavskih svetov pritoževali nad vrednotenjem njihovega samoupravljalskega dela, kajti delavci koristi njihovega dela niso vedeli, pač pa smo škodo, ki bi nastajala, če oni ne bi postorili tudi del proizvodnega dela, ki bi ga moral izvršiti odsotni tovariš.

Je na ta način podcenjevano delo delavca, ki zaradi samoupravljalskih opravkov zapušča svoje proizvodno delovno mesto? Je delavec postal nedelavec tedaj, ko je postal funkcionar delavskega samoupravljanja? Kakšne so tu relacije vrednotenja dela in v kolikih samoupravnih okoljih imajo uveljavljeno vrednotenje vsega dela, ne samo proizvodnega, tudi samoupravljalskega?! Kako bo s tem v prihodnje, ko bo delegatsko delo zahtevalo vse več sposobnega dela delavcev zunaj le proizvodnega dela? Ali je treba po merilih proizvodnega dela zmerjati samoupravljalsko zaposlene delavce z delom skupnega interesa za nedelavci?

Kakor se zdi po tem in podobnem ugotavljanju dejstev iz sedanje naše vsakdanjosti, je pojem nedelavca iz trte zvit, zlasti, kadar je naperjen zoper delavce, ki jim dela niso odmerjena in jih lahko vrednoti vsakdo, ki to hoče, zlasti pa tisti, ki zase pravijo, da je njihovo delo nemerljivo. A takih, ki se izvzemajo iz merljivosti svojega dela v primerjavi z delom drugih, pri nas ni ravno malo in prav ti navadno z veliko vnemo govorijo o tem, kako pri nas ni mogoče odpustiti slabega delavca, čeprav je jasno, da je njegovo delo slabo.

Če problem vrednotenja in razvrednotenja dela delavcev opazujemo obrnjeno, s stališča uspešnosti organizacije dela, moramo praviloma ugotoviti, da je organizacija dela vzrok za slabo delo, previsoke cene, nekonkurenčnost v izvozu, in še marsikaj, med tem ko so naši proizvodni delavci od zdavnaj cenjeni po vsem svetu in torej ni razlogov, da ne bi bili enako uspešni v delu tudi doma. Namesto dovolj dobrih organizatorjev dela imamo potem preveč razvnetih administratorjev, ki na vse pretege delajo vedno nove kratkoročne ukrepe, ne da bi se zavedali, da je njihovo delo brez vsakršne vrednosti in je nemara celo tudi škodljivo, če ne zajezuje inflacije in ne povzroča stabilizacije, kot to zadnja leta vedno bolj doživljamo zaradi administrativnih ukrepov, ki pa imajo nasprotni učinek od napovedanega in pričakovanega.

Torej so nedelavci birokrati, in če so tudi delavci borokrati, je pojem »nedelavec« pravilno uporabljen, ali ne?

Viktor Širec

IVAN KREFT 75-letnik

„V prostorih Elektrogospodarske skupnosti Slovenije visi zemljepisna karta, ki prikazuje doseženo stopnjo elektrifikacije posameznih predelov Ljudske republike Slovenije. Na tej karti je samo še ena večja bela lisa, to je naše obmejno Goričko."

Tako je jubilant zapisal v svojem članku, ki ga je takratni Pomurski Vestnik objavil 24. januarja 1957. Prav je, da ob jubileju to zapišemo, kajti Ivan Kreft je bil velik pobornik elektrifikacije našega podeželja, ne samo domačega Vidma ob Ščavnici.

Publicist in politični delavec Ivan Kreft izhaja iz trdne kmečke družine. Srednjo šolo je končal v Mariboru, nato pa je v Ljubljani, Gradcu in Dresdenu študiral tehniko. V Ljubljani je sodeloval v klubu marksistov in pri Rdeči pomoči. Leta 1938 je odšel v Španijo, kjer se je vse do leta 1939 bojeval v vrstah mednarodnih brigad proti frankističnemu režimu. Ko se je vrnil v domovino, so ga internirali v zloglasno Bileća, Narodnoosvobodilnemu gibanju se je pridružil v Dalmaciji.

Po osvoboditvi je delal nekaj časa v zveznem ministrstvu za trgovino in preskrbo, nato pa je bil v diplomatski službi v Sofiji in na Dunaju, kjer je vodil delegacijo za vrnitev premoženja, ki ga je okupator odpeljal iz naše države. Potem je nekaj let vodil Muzej narodne osvoboditve, leta 1953 pa je bil izvoljen za zveznega poslanca za tedanji ljutomerski okraj. Že takrat in tudi kasneje si je Ivan Kreft prizadeval za izboljšanje položaja našega kmetijstva.

Ivan Kreft sodi med tiste družbenopolitične delavce, ki vedo, kaj pomeni pisana beseda. Svoja stališča o posameznih vprašanjih je zelo pogostokrat posredoval tudi na straneh našega tednika.

Obširno je tudi Kreftovo publicistično delo. Že leta 1936 je izdal brošuro Olimpiada nasilja traja dalje. Po osvoboditvi je izdal Spomine ljudskega agitatorja, Prekomorce, Spomine, Slovensko ljudsko gibanje 1918 — 1941, Teh petdeset let. Uredil je tudi zbornik Od kmečkih uporov do slovenske državnosti. Sedaj pripravlja novo knjigo Spominov, ki jo bo izdala Državna založba Slovenije.

Jubilantu čestitamo z najboljšimi željami!

Juš MAKOVEC

ZDRAVSTVO

Razhajanja med potrebami in možnostmi

V teh dneh so bile sklicane seje skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti Pomurja, na katerih so delegati kot osrednjo problematiko obravnavali revalorizacijo programov zdravstvenega varstva za letošnje leto, anekse k samoupravnim sporazumom o svobodnih menjavi dela za letošnje leto in programe zdravstvenega varstva za prihodnje leto.

Devetmesečno poslovanje letošnjega leta so vse štiri pomurske občinske zdravstvene skupnosti zaključile z izgubami, in sicer Murska Sobota 24,341.000, Lendava 8,709.000, Ljutomer 406.000 in Gornja Radgona 212.000 dinarjev. Za sanacijo izgub so vse zdravstvene skupnosti pripravile predloge revalorizacije programov zdravstvenega varstva za letošnje leto, s katerimi se dovoljena poraba po različnih stopnjah, ki so bile usklajene s komiteji za družbeno planiranje, zvišuje. Z valorizacijo so posamezne občinske zdravstvene skupnosti Pomurja za svoje potrebe pridobile sredstva v naslednji višini: OZS Murska Sobota 17,521.000, OZS Gornja Radgona 6,640.000, OZS Lendava 7,526.000 in OZS Ljutomer 7,800.000 dinarjev. Ker pa v letošnjem letu morajo občinske zdravstvene skupnosti realizirati dodatno obveznost za pospeševanje izvoza, se z valorizacijo pridobljena sredstva občutno znižajo. Po veljavnih kriterijih so občinske zdravstvene skupnosti v Murski Soboti, Lendavi in Ljutomeru predvidevale tudi, da bodo prejele več sredstev od Zdravstvene skupnosti Slovenije. Gre za sredstva solidarnosti za uresničevanje zagotovljenega programa zdravstvenega varstva. Po revalorizaciji solidarnostnih sredstev po stopnji 10 odstotkov bi omenjene tri pomurske občinske zdravstvene skupnosti prejele precej sredstev, s katerimi bi lahko pokrili realizacijo predvidenih programov. Prvotni obračun solidarnosti pa je bil pred zadnjo sejo skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije spremenjen v škodo občinskih zdravstvenih skupnosti Murska Sobota, Lendava in Ljutomer. Poleg tega pa novi obračun solidarnosti delegati na seji skupščine republiške zdravstvene skupnosti tudi niso sprejeli in bodo o njem ponovno razpravljali po zaključnih računih občinskih zdravstvenih skupnosti Slovenije. Ne glede na to pa bodo vse občinske zdravstvene skupnosti, ki so upravičene do solidarnosti, prejemale akontacije po začasnem finančnem načrtu Zdravstvene skupnosti Slovenije. Vse to kaže, da bodo morali v nekaterih občinskih zdravstvenih skupnostih Pomurja korigirati že sprejete programe zdravstvenega varstva za leto 1982.

Na sejah skupščine občinskih zdravstvenih skupnosti v Murski Soboti, Ljutomeru in Lendavi (seja skupščine OZS Gornja Radgona ni bila sklepčna in bo ponovno sklicana po novem letu) so delegati obravnavali tudi predloge aneksov k samoupravnim sporazumom o svobodni menjavi dela, ki so jih za leto 1981 sklenile občinske zdravstvene skupnosti Pomurja in temeljne organizacije združenega dela Pomurskega zdravstvenega centra. Na seji skupščine občine zdravstvene skupnosti v Murski Soboti je zbor uporabnikov sicer sprejel te anekse, vendar pa je bilo na tej seji jasno rečeno, da samoupravni organi TOZD Pomurskega zdravstvenega centra teh aneksov ne bodo sprejeli, saj so očitna razhajanja med ocenjenimi delovnimi programi TOZD na eni strani in občinske zdravstvene skupnosti na drugi strani, s tem, da zdravstvene organizacije na morebitno znižanje cen zdravstvenih storitev za leto 1981 nikakor ne bodo pristale.

V OZS Ljutomer zbor uporabnikov ni sprejel aneksa k samoupravnemu sporazumu TOZD Splošna bolnišnica Murska Sobota, ker so delegati menili, da planirano število bolniško oskrbnih dni v aneksu ni realno in je previsoko. Prav tako ni konkretne analize o tem, zakaj tako zvišanje in če je na drugi strani zaradi tega zmanjšan odliv. Istočasno so tudi ugotovili, da to planirano število bolniških oskrbnih dni dejansko ne bodo izkoristili.

V OZS Lendava so delegati na seji skupščine aneks sprejeli, ker skupnost zagotavlja sredstva za realizacijo v aneksu opredeljenih delovnih programov zdravstvenih TOZD. V OZS Gornja Radgona je izvršilni odbor imel pomisleke zoper aneks k samoupravnemu sporazumu ZD Gornja Radgona, kjer so prav tako razhajanja v potrebah in možnostih, vendar bodo o aneksu dokončno odločali delegati in možnostih, vendar bodo o aneksu dokončno odločali delegati zbora uporabnikov v začetku prihodnjega leta, ko bodo ponovno sklicali sejo skupščine OZS.

Glede na ugotovitve bo torej potrebno usklajevanje med posameznimi občinskimi zdravstvenimi skupnostmi in prizadetimi TOZD Pomurskega zdravstvenega centra, saj bodo morali izvajalci po vsej verjetnosti prilagoditi svoje delovne programe finančnim zmožnostim v posameznih občinskih zdravstvenih skupnostih. Občinske zdravstvene skupnosti v regiji pa bodo morale najti vsaj za prihodost ustreznejše načine planiranja in izvajanja svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva.

Feri Maučec

Forumsko delo zmanjšuje učinkovitost

Iz uvodnih besed predsednika Štefana Čahuka in številnih razpravljalcev izhaja osnovna ugotovitev, da je bila aktivnost občinske konference socialistične zveze v Murski Soboti vsestranska in nadvse razvejana, o čemer pričajo tudi razne pobude iz krajevnih organizacij SZDL murskosoboške občine za razreševanje določenih zadev. Na ta način jim je uspelo uresničiti večino nalog iz programskih smernic delovanja socialistične zveze v letošnjem letu, so med drugim poudarili na programski seji občinske konference socialistične zveze, ko so delegati sprejeli poročilo o izpolnjenih nalogah v minulem mandatnem obdobju.

Upoštevajoč dejstvo, da je celotna aktivnost te frontne organizacije potekala v zaostrenih gospodarskih razmerah s čimer so bili povezani tudi nekateri ostali problemi, je bila osrednja pozornost namenjena vprašanjem gospodarske stabilizacije in pianskih nalog, krepitvi samoupravnega sistema in delegatskih odnosov, SLO in DS, uresničevanju usmerjenega izobraževanja, kakor tudi vsebinskim, kadrovskim in organizacijskim pripravam na volitve v letu 1982. Ob krepitvi organizacijske in akcijske učinkovitosti socialistične zveze v murskosoboški občini pa so v razpravi kritično ocenili tudi nekatere pomanjkljivosti.

Še vedno namreč velja, da organizacija deluje marsikdaj preveč forumsko, saj bi vrsto akcij lahko izpeljali prek raznih organov v krajevnih skupnostih, v prihodnje pa je treba še v večji meri program dela SZDL uskladiti s programi ostalih družbenopolitičnih organizacij. Hkrati pa se mora frontna organizacija večkrat politično opredeljevati do določenih družbenih vprašanj, zlasti v zvezi s problematiko, ki se pojavlja na terenu. Tako je delegat iz Rakičana omenil preslabo vključevanje komunistov v delo krajevne skupnosti, v mestu Murska Sobota pa bi naj dali ustreznejšo pozornost problematiki mladih in zaposlovanju, ubadajo pa se tudi s težavami glede širšega angažiranja občanov in delovnih ljudi. Očitno marsikje pogrešajo bolj uspešno in prizadevno delo delegacij, še posebej v vaških krajevnih skupnostih. Tudi delovanje raznih sekcij, uličnih odborov in hišnih svetov še ni zadovoljivo.

Na programski seji OK SZDL v Murski Soboti pa so razpravljali tudi o predlogu občinske resolucije za prihodnje leto, sprejeli pravila občinske organizacije SZDL ter potrdili mandata sekretarke OK SZDL Erne Brumen in predsednika PMS SZDL Maksa Rejsa.

Milan Jerše

V REPUBLIŠKI RESOLUCIJI UPOŠTEVANE PRIPOMBE

Na sestanku izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti so bili na dnevnem redu številni dokumenti republiškega značaja. Tako so obravnavali najnovejši predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1982, v katerem so upoštevane tudi nekatere pripombe murskosoboškega izvršnega sveta oziroma zborov skupščine občine. Po drugi strani pa so v besedilo republiške resolucije vnesene tudi določene spremembe. Zato so člani izvršnega sveta podprli ta za nadaljnji razvoj naše republike pomemben dokument, menili pa so, da bo predvideno 105-odstotno pokrivanje uvoza z izvozom, kot je načrtovano, nekolikanj težavna naloga, ki jo kaže ob večjih prizadevanjih tudi uresničiti. Prav tako so se spraševali, kako bo obračunana amortizacija v organizacijah združenega dela dejansko vplivala na oblikovanje cen raznih izdelkov. V razpravi pa so opozorili še na nekaj primerov neusklajenosti, zlasti pri zagotavljanju potrebnih količin pšenice in njenega odkupa.

Člani murskosoboškega izvršnega sveta so soglašali tudi s predlogom programa ukrepov, nalog in aktivnosti na področju ekonomskih odnosov s tujino za leto 1982, pri čemer so se zavzeli za to, da se pri omogočanju uvoza opreme doda tudi nujna medicinska oprema. Tudi na področju kmetijstva, živilske industrije in gozdarstva je v prihodnjem letu predvidenih precej konkretnih nalog, ki omogočajo večjo proizvodnjo hrane. V tekstu republiškega dokumenta pa se naj po mnenju članov soboškega izvršnega sveta pripiše namesto 800 hektarov melioriranih zemljišč v Pomurju število 1500 hektarov, ker je v skladu z družbenoekonomskimi usmeritvami. Hkrati pa bi evidenco neobdelanih zemljišč opravili v mesecu maju, namesto februarja. Podobno velja za izvedbeni akt — to je osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o intervencijah v kmetijstvu in porabi hrane, ki je v zvezi z zakonom o pospeševanju proizvodnje hrane v SR Sloveniji. V razpravi so namreč opozorili na nekatere nedorečenosti v omenjenem dokumentu.

Milan Jerše

Koristna napotila OZD

Aktualna družbenoekonomska problematika je narekovala sestanek z direktorji vseh temeljnih organizacij združenega dela, drugih organizacij, zavodov in skupnosti s področja gospodarske in negospodarske dejavnosti, ki ga je sklical izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti. Na njem so jih seznanili z vsebino, obveznostmi in pravicami, ki izhajajo iz predloga resolucije o politiki izvajanja družbenega plana murskosoboške občine v letu 1982. Določila omenjene resolucije namreč zahtevajo v pogojih stabilizacije gospodarstva doslednejše uresničevanje sprejetih sklepov, na kar so jih še posebej opozorili. To gradivo pa so prejele tudi vse delegacije in konference delegacij v organizacijah združenega dela, kar je omogočilo skupno obravnavo tega nadvse pomembnega dokumenta.

Podobna ugotovitev velja tudi za razpravo glede predloga bilance sredstev skupne porabe in stopnje prispevkov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v prihodnjem letu. Tudi na tem področju bo potrebno čim bolj varčno obnašanje, da ne bi presegli predvidene mase sredstev za najrazličnejše potrebe. Prispevne stopnje se namreč ne bodo spreminjale, obstaja pa tudi prednostni vrstni red pri investicijah v družbenih dejavnostih občine. Zato bodo priliv finančnih sredstev pregledali v prvem polletju prihodnjega leta, da ne bi prihajalo do kakršnihkoli zadržkov pri podpisovanju aneksov za financiranje teh interesnih skupnosti.

Glede osnutka dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 pa so v razpravi zlasti opozorili na določeno neusklajenost porabe pri delitvi dohodka, zlasti za osebne dohodke, ker so se doslej v organizacijah združenega dela pojavljale prekoračitve. Stabilizacijsko ravnanje pa mora priti bolj do izraza tudi pri izvajanju politike cen proizvodov in storitev v prihodnjem letu, ko je v primerjavi z letos načrtovan le 15-odstotni dvig cen, kar bodo organizacije združenega dela ob večjih naporih zmožne uresničiti.

Milan Jerše

mala anketa

Kateri so najodmevnejši dogodki?

Ob koncu leta navadno povsod pregledujemo dosežene rezultate, ki so bolj ali manj spodbudni. Tako bo tudi v tokratni anketi, v kateri smo se pomočjo nekaterih občanov Pomurja skušali zvedeti, kaj je zanje najbolj odmevni dogodek v letu 1981. Da se razumemo — ne gre za njihov osebni dogodek, ampak za določen aktualni družbeni trenutek doma in v svetu. Teh pa očitno ni primanjkovalo, kar nam navsezadnje potrjujejo pričujoči odgovori naših anketirancev. Raznolikost odgovorov potrjuje, da je bilo dogodkov v iztekajočem se letu res na pretek.

FRANC PERTOCI, Murska Sobota: Name je naredila najbolj globok vtis letalska nesreča na Korziki, kjer je bilo veliko žrtev iz naše republike. S posebno pozornostjo sem spremljal to pretresljivo dogajanje in se znova prepričal o solidarnosti ljudi iz različnih dežel, ki so venomer pripravljeni pomagati v najtežjih trenutkih. Samo koliko truda in prizadevanj je bilo ob tej priložnosti vloženih s strani francoskih oblasti! Glede domačih dogajanj pa se sprašujem, zakaj se cene nenehno dvigujejo, pokojnine pa jim ne morejo slediti. Tudi gradnja stanovanj, zlasti v blokovskih naseljih, ne bi smela biti tako draga.

ANTONIJE ILIČ, Murska Sobota: Dogodki na Kosovu so presenetili vse naše narode in narodnosti, ki se živo zainteresirani, kako je do teh dogodkov sploh prišlo, ali so odgovarjali vsi tisti, ki so privedli do takšne situacije. Avionska tragedija na Korziki je bolno odjeknila v vsej naši državi, saj je v njej izgubilo življenje 180 naših ljudi. Izrazi globokega sožalja narodov Francije, ki so jih delili z nami, so nam bili v tolažbo. Po drugi strani pa so med pomembnimi dogodki prav gotovo izgradnje novih objektov, kot npr. predora Učka in prve atomske elektrarne pri nas v Krškem. Tako postaja naša dežela bogatejša, tako da bomo v prihodnje živeli boljše in srečnejše.

FRANJO BOBOVEC: Da ne zahajamo v svetovne dogodke; velikih in malih je bilo letos dovolj doma. Ali ni največji dogodek za nas, da se učenci iz Smederevske Palanke in Srbije in učenci naše dvojezične osnovne šole srečujejo že deset let in s tem gradijo in dograjujejo eno največjih pridobitev naše revolucije — bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. Veliko smo gradili na tem sodelovanju. Največji dogodek tega leta je zame prav to, da so mladi na skupnem srečanju ponovno potrdili tisto, kar nas je TITO učil — utrjevanje bratstva in enotnosti. Če so to potrdili mladi, potem je naloga nas starejših, da to bratstvo in enotnost nadalje krepimo.

VLADO NOVAK, Podgorje, aranžer v Mercator — Slogi: Zame je bilo najlepše v iztekajočem se letu sodelovanje na srečanju mladih iz bratskih mest širom naše domovine »Bratstvo in enotnost« v Bosanskem Šamcu. Na takšni manifestaciji sem bil prvič in prvič tudi doživel to pristnost, ki druži vse mlade iz bratskih republik in pokrajin. Sicer pa so me letos najbolj prizadeli carinski ukrepi, ki so se spreminjali takorekoč iz dneva v dan in ustvarjali zmedo med ljudmi. Kljub težavam, ki so pestile naše gospodarstvo, pa je bilo tudi letošnje leto po svoje zanimivo, pestro in prijetno. Mnogo bolj kot marsikje drugje po svetu.

STANE KRALJ (Ljutomer): Ob koncu leta ponavadi spregovorimo o veselih dogodkih. Kljub temu pa moram povedati, da so me zelo pretresli dogodki v SAP Kosovo. Toliko pretresli, da jih moram najgloblje obsojati. Sicer pa jih je obsodila že naša celotna družba. Sprašujem se, kako se je to moglo zgoditi, kako lahko tako kršijo ustavo, ki so jo sprejeli vsi svobodomiselni in napredni ljudje? In kar je najbolj pretresljivo, gre za tako banalne zahteve, ki jih ne morem razumeti. Želim si samo to, da bi se prihodnje leto takšne stvari ne dogajale, da bi bili narodi in narodnosti SFRJ srečni in zadovoljni v naši skupnosti.

Odgovornost komunistov za neizpolnjene naloge

Ob koncu minulega tedna so se na razširjeni seji sešli člani komiteja občinske konference zveze komunistov v Murski Soboti, navzoči pa so bili tudi člani sekretariata osnovne organizacije ZK v SGP Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje, predstavniki TOZD Gradbeništvo podjetja Sobota, IMP Bliska ter skupščine občine in izvršnega sveta. Na dnevnem redu je bila nadvse aktualna točka, in sicer naloge komunistov pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije v gradbeništvu, kar izhaja tudi iz zaključkov CK ZKS o tej problematiki.

Razpravljalci so ugotovili, da številne slabosti in pomanjkljivosti na področju gradbene dejavnosti v murskosoboški občini kažejo, da komunisti, zlasti pa še v TOZD Gradbeništvu Pomurje, ki je opredeljena za nosilca povezovanja na področju gradbeništva, niso dovolj celovito in akcijsko učinkovito uresničili nalog v zvezi z uveljavitvijo samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v tej pomembni gospodarski panogi. Predvsem pa niso uresničili sklepov skupščinskih zborov izpred leta in pol ter stališč in zaključkov problemske konference občinske organizacije zveze komunistov. To velja zlasti za neizpolnjene zahteve po trdnejših integracijskih procesih, večji delitvi dela in specializaciji v gradbeništvu, k čemur bi naj prispevala tudi tesnejša poslovnotehnična povezanost gradbenih organizacij na dohodkovnih principih. Tu se zadeve očitno še niso premaknile z mrtve točke, kar dokazuje, da v trenutni situaciji ne moremo govoriti o predvideni novi samoupravni organiziranosti v gradbeništvu, s čimer bi lahko odpravili določene pomanjkljivosti na tem področju.

Zato so v razpravi člani komiteja OK ZKS v Murski Soboti izpostavili odgovornost komunistov v TOZD Gradbeništvo Pomurje, kjer niso izpolnili pričakovanj glede uresničevanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v gradbeništvu. Spričo tega so tudi izrekli nezaupnico dosedanjemu direktorju TOZD Gradbeništvo Pomurje mariborskega Konstruktorja Alojzu Kosu. O neizpolnjenih nalogah pa morajo temeljito razpravljati tudi v sami temeljni organizaciji, kakor tudi v ostalih gradbenih organizacijah iz murskosoboške občine, kjer so doslej pokazali še premalo naporov za nujnost tesnejšega povezovanja gradbeništva.

Milan Jerše

Poživiti delo sindikata v KS

Osrednjo pozornost na minuli seji občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti so posvetili delovanju sindikata v krajevni skupnosti. Zlasti je bil govor o ustanavljanju in delovanju koordinacijskih odborov zveze sindikatov, o čemer je že pred časom dal pobudo občinski svet zveze sindikatov. Na seji je bilo ugotovljeno, da se je doslej takšen koordinacijski odbor uveljavil le v Beltincih, kjer so našli skupni interes združeno delo in krajevna skupnost. Pozneje so koordinacijske odbore sindikata ustanovili še v krajevnih skupnostih Park, Partizan in Ali Kardoš v mestu Murska Sobota, medtem ko so v ostalih treh mestnih krajevnih skupnostih šele v fazi priprav na ustanovitev podobnih koordinacijskih odborov zveze sindikatov. Mnenje je, da delo koordinacijskih odborov v murskosoboški občini za zdaj še ni zaživelo v tolikšni meri, kakor so prvotno pričakovali. Edina izjema je seveda krajevna skupnost Beltinci. Zato je v programu dela za naslednje leto dan poseben poudarek aktivnosti na področju ustanavljanja omenjenih koordinacijskih odborov in poživitvi njihovega dela.

Sicer pa so člani občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti obravnavali tudi osnutek programa dela za leto 1982 in sprejeli določene teze za njegovo dokončno oblikovanje. Nekatere naloge so tudi bolj konkretizirali in dopolnili, saj bo že januarja prihodnje leto predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov izdelalo predlog programa dela, ki bo zajemal tudi operativni program s podrobno začrtanimi roki in dolžnostmi. O tem predlogu programa dela bo prvi mesec prihodnjega leta razpravljalo tudi članstvo občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti.

Milan Jerše

PO LETNIH KONFERENCAH SZDL

Več na teren, med ljudi

Čas in razmere so take, da silijo socialistično zvezo kot fronto subjektivnih sil in hkrati samostojno družbenopolitično organizacijo v vse pogostejša opredeljevanja. Vendar ne le načelna, posplošena, marveč z idejnih vidikov in do zelo življenjskih, konkretnih vprašanj. V krajevni skupnosti, kjer še denimo ni organizirana mladina ali borci, mora to vrzel zapolniti socialistična zveza. Biti mora škratka v areni življenja in s frontnimi deli seči do slehernega delovnega človeka in občana. Drugega recepta ni.

Pravkar minule letne programske seje na ravni krajevnih in občinskih konferenc SZDL so to zelo jasno izpričale, dasiravno ta spoznanja in te opredelitve niso nič novega. Kar pa je novo in posebej spodbudno, je živo zavzemanje nekaterih delegatov, da bi kar se dá plastično in prepričljivo — včasih malce po svoje — pokazali na težave, ki jih v posameznih okoljih najbolj žulijo.

Paleta teh je izredno široka in živopisna. Začne se pri (ne)delu delegacij, naprezanjih za gmotno učvrstitev gospodarstva — tudi z drobnimi, komajda opaznimi zgledi, kakršno je zbiranje odpadnih surovin in papirja po šolah in vrtcih — socialnih tegobah, društvenem življenju in konča pri skrbi za dviganje in rast varnostne kulture in negovanju pristnih, medčloveških odnosov.

Zdi se, da se nam prav pri slednjih najraje zatakne. V to se kaj hitro prepričamo, če hočemo dognati, kako vzemimo v mestu delujejo ulični odbori, kako hišna samouprava in v kolikšni meri je že uveljavljena sosedska pomoč. Roko na srce in priznajmo, da često sosed ne pozna soseda.

V okviru socialistične zveze imamo organiziranih ničkoliko svetov, koordinacijskih odborov, sekcij. Na prvi pogled bi dejali, da jih je preveč, s čimer pa se — po razmisleku — nikakor ni moč strinjati. Prej kaže soglašati s trditvijo, da jih ni dovolj čutiti in da ponekod še iščejo prijeme in metode, kako se lotiti dela. Šolski primer ňemoči in tu pa tam neiznajdljivosti so potrošniški sveti, ki se — često ne po lastni krivdi — ne morejo ali ne znajo prav uveljaviti.

Morda je prav, da spomnimo, da se prav po tej poti, s sveti, koordinacijskimi odbori in sekcijami najlaže presegajo pojavi forumskega dela, ki tudi socialistični zvezi v Pomurju niso tuji. Obenem pomenijo delitev dela znotraj fronte in s tem njeno učinkovitejše in skladnejše delovanje.

Na letnih programskih sejah SZDL pa so delegati med drugim veliko govorili o kmetijstvu. Izkazalo se je, da se mu bo morala socialistična zveza še bolj posvečati, zlasti v prihodnjem obdobju, ko se obetajo akcije posegov v kmetijska zemljišča, treba bo ustrezno pojasnjevati spremembe in dopolnitve v davčni politiki in še bi lahko naštevali. Sicer pa so to že programske naloge, ki se jih bo treba lotiti zavzeto, resno in odgovorno.

B. Žunec

Franc Šetinc v Murski Soboti

Sredi prejšnjega tedna je o aktualnem družbenopolitičnem in gospodarskem položaju na Poljskem širšemu političnemu aktivu Pomurja v Murski Soboti predaval sekretar predsedstva CK ZK Slovenije Franc Šetinc. Predavanje in pogovor, ki se ga je udeležil tudi član predsedstva CK ZKS Lojze Briški, je organiziral medobčinski svet zveze komunistov za Pomurje. Navzoči so bili predstavniki vodstev občinskih organizacij zveze komunistov iz vseh štirih pomurskih občin, predsedniki komisij za mednarodne odnose ter za informiranje in propagando, ki deluje pri občinskih konferencah zveze komunistov v Lendavi, Ljutomeru, Gornji Radgoni in Murski Soboti.

M. J.

MURSKA SOBOTA

USPOSABLJANJE MLADIH TERITORIALCEV

Pod pokroviteljstvom občinskega štaba teritorialne obrambe in občinske konference zveze socialistične mladine je bilo v prostorih kluba mladih v Murski Soboti srečanje in usposabljanje mladink in mladincev — prostovoljcev teritorialne obrambe. Večjemu številu mladih je najprej spregovoril komandant občinskega štaba teritorialne obrambe, nato pa se je začel praktični del pouka.

Mladinke in mladinci iz murskosoboške občine so se ob tej priložnosti podrobneje seznanili s postopkom protikontaminacijske zaščite z masko, nakar so si ogledali filme s tega področja, ki jim je prikazal vse oblike obrambe pred jedrskimi, kemičnimi in drugimi sredstvi. Hkrati so prikazali tudi filma, ki so ju posneli mladi teritorialci v času svojega usposabljanja v Vidoncih na Goričkem in na pohodu po poteh 14. divizije na Osankarico.

Ob koncu te nadvse koristne oblike usposabljanja za potrebe teritorialne obrambe so se tudi dogovorili, da bodo 3. januarja prihodnje leto člani kluba mladih iz Murske Sobote in mladi prostovoljci teritorialne obrambe sodelovali na tradicionalnem pohodu po poteh Pohorskega bataljona na Pohorje. Milan Jerše

Novo staro vodstvo OK SZDL Ljutomer

Na redni letni programsko-volilni konferenci OK SZDL Ljutomer so pregledali svoje delo v preteklem letu, si zadali nove naloge za prihodnje in obenem izvolili novo vodstvo občinske konference. O delu v preteklem letu je bila ocena pozitivna, ugotovljeno je bilo, da je OK SZDL Ljutomer s svojimi številnimi sekcijami, sveti in odbori morebiti celo preorganizirana. Kazalo bi, razmisliti o zmanjšanju števila organov, ali pa jih spremeniti v občasne. Prav tako so si zadali okviren program dela največje frontne organizacije. Osnovno nalogo in pozornost bodo usmerili pripravam na volitve. Kot vemo, bodo te meseca marca. Sedanji postopki evidentiranja so pokazali, da je bilo delo socialistične zveze dokaj uspešno, saj so od začetka postopka pa do konca letošnjega leta evidentirali prek 5500 kandidatov na vseh nivojih. Postopek pa še zdaleč ni gotov, saj ravno sedaj prihajajo predpripravе na volitve v najobčutljivejšo fazo.

Seveda pa v okvirnem programu dela obstajajo še mnoge naloge, ki v glavnem izhajajo iz pomembne vloge socialistične zveze, zato jih ne bomo posebej naštevali.

Na koncu volilno-programske konference pa so člani konference izvolili tudi novo vodstvo. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Boris Prejace, za sekretarja Božo Benkov, za podpredsednika pa so na novo izvolili Marjana Beloviča.

D. L.

Več skrbi usposabljanju mladih

Nedvomno spoznanje o nujnosti idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja vse bolj prodira tudi med mlado generacijo. To postaja v vedno večji meri pomembna naloga in aktivnost zveze socialistične mladine v vseh okoljih. Uvajanje novih oblik in metod idejnopolitičnega izobraževanja namreč prispeva k znatno večjemu vključevanju mladih. To dejstvo so imeli pred očmi tudi sestavljalci programa idejnopolitičnega izobraževanja mladih pri občinski konferenci zveze socialistične mladine v Murski Soboti, ki bo veljal naslednje enoletno mandatno obdobje. Gre celo za 11 raznih oblik idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja, kar omogoča slehernemu mladincu, da najde kaj tudi zase.

Predvsem je treba omeniti seminarje in politične šole za vodstva osnovnih organizacij zveze socialistične mladine v murskosoboški občini, kakor tudi za vse mladinske aktiviste. V ta sklop usposabljanja bi naj zajeli tudi srednješolce, ki predstavljajo velik del mlade generacije. Tako nameravajo organizirati dvodnevna seminarja za vodstva OO ZSMS v združenem delu ter na področju vzgoje in izobraževanja, hkrati pa tudi za mlade iz krajevnih skupnosti in za mlade kmetovalce. Sem sodi tudi seminar za mlade informatorje in pa udeležba na regijskem seminarju za predsedstva občinskih konferenc zveze socialistične mladine.

Že ustaljeno obliko idejnopolitičnega izobraževanja pomenijo posveti s predsedniki in sekretarji OO ZSMS, ki bi naj v prihodnje postali še pogostejši kot doslej. Posebno pozornost namenjajo tudi predavanjem in drugim oblikam izobraževanja v osnovnih mladinskih organizacijah, kamor sodijo poleg obveznih tem še spremljanje aktualne notranje in zunanje politične situacije, izobraževanje v klubih OZN, marksističnih krožkih in v drugih oblikah idejnopolitičnega izobraževanja. Med samoizobraževanje pa uvrščajo zlasti »Dopisno šolo samoupravljanja« za mlade kvize v OO ZSMS, Kidričevo bralno značko itd. V tej izobraževalni sezoni pa pričakujejo več tudi od vključevanja v oblike izobraževanja ostalih družbenopolitičnih organizacij, kar bodo uresničili le z večjo odprtostjo in sodelovanjem. Podobno velja za številne seminarje, politične šole in druge oblike izobraževanja, ki jih organizira republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije.

Vse mlade, ki bodo v letu 1982 sprejeti v mladinske vrste, bodo vključili v malo politično šolo, medtem ko bi se za obiske v OO ZSMS poslej morali člani predsedstva OK ZSMS intenzivneje pripravljati na študijskih sejah predsedstva. Nič manjšo pozornost ne bodo namenili tudi izobraževanju v klubu mladih, kamor bo treba pritegniti čim večje število mladih iz mesta Murska Sobota. Dogovorjeno je, da bo izobraževanje na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite potekalo v več oblikah, kot so pohodi, usposabljanje mladincev-prostovoljcev teritorialne obrambe, mladink-prostovoljk iz obrambne vzgoje, obrambni dnevi na osnovnih in srednjih šolah ter obrambni krožki. In nenazadnje — vedeti je treba, da tudi mladinsko prostovoljno delo kot šola samoupravljanja postaja v praksi vse bolj množična oblika idejnopolitičnega izobraževanja mladih.

Milan Jerše

IZ BELEŽKE

Vsaj zvedavost, če ne odgovor!

Čeprav bi lahko na prste prešteli letos pripravljene sprejeme — bolj znane kot tiskovne konference — za novinarje, jih je nekaj le bilo. Da že prislovična poklicna zvedavost ne pozna meja, se je še zlasti nazorno pokazalo na zadnji, ki jo je po že uveljavljeni tradiciji pripravila Radenska. Tam navzoči — škoda, da zvečine zgolj »domači« — novinarji, s(m)o zavrtali v nekaj vprašanj, ki so prej posredno kot neposredno zadevala samo, sicer ugodno poslovanje največje pomurske gostinsko-turistične delovne organizacije Radenske iz Radenec.

Posebej vroče je bilo glede vnovične oživitve delovanja pomurske turistične zveze, ki se je bojda »njega dni« lepo obnesla, potlej pa zlagoma zamrla. O njeni zavzetosti je pričala živahnost kakih 30 turističnih društev, od katerih jih zdaj bolj ali manj uspešno deluje le še kakih pet.

Iz diskusije naj izluščim zdi se, da kar utemeljen pomislek, zakaj se vendar ne zgane odbor za turizem pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Če je že oblikovan, zakaj ob tem česa ne ukrene, je ostalo vprašanje brez odgovora. Utegnili bi zaiti predaleč z domnevami, čeprav si velja vprašanje posebej zabeležiti. Podobno je s tistim, ki zadeva varstvo okolja in odlaganje nevarnih snovi in surovin. Odlagališče se išče, pa ne najde. Kako to? Ali čakamo na posledice?

O skrbi za kulturno-zgodovinske spomenike z vidika popestritve in bolj privlačne turistične ponudbe, ki jih na našem območju ne manjka (gradovi, znamenja in podobno), pa nismo preveč zgubljali besedi. Morda le toliko, da smo si po tej plati pravzaprav sami krivi, če nam pred očmi propadajo pomniki preteklosti, ki bi se jih dalo obnoviti. Stalo bi stalo, a čez leta veliko dalo, mar ne?

B. Žunec

SPREJETA RESOLUCIJA

Delegati vseh treh zborov skupščine občine Ljutomer so na zadnji letošnji seji, kljub že praznično vzdušju, delovno in z resnostjo reševali najrazličnejše probleme v občini Ljutomer. Najpomembnejše je bilo vsekakor sprejem in potrditev resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine v prihodnjem letu. O osnutku in predlogu smo že poročali. Okvirni kazalci materialnega razvoja so ostali nespremenjeni, zaostrili pa so odgovornost do posameznih planerjev, investitorjev in načrtovalcev zaposlovanja.

Delegati so pričeli tudi široko razpravo o problematiki kmetijstva, ki bo na sporedu še vse prihodnje leto. Ta problem, ki se že dolgo prelaga in išče konkretnih rešitev bo potrebno v najkrajšem času rešiti. Še posebej, če vemo, da so zmožnosti ljutomerskega kmetijstva nad rezultati, ki jih ta panoga danes daje.

D. L.

MURSKA SOBOTA

Slovesnost ob sprejemu v ZK

Komite občinske konference zveze komunistov v Murski Soboti je ob podelitvi članskih knjižic 21 novosprejetim članom ZK organiziral slovesnost, ki so jo povezali s tovariškim srečanjem 41 članov zveze komunistov, za katerimi je 30 oziroma 40-letni staž v partijskih vrstah.

V kavarni hotela Diana so se ob tej priložnosti zbrali tudi gostje, predstavniki družbenopolitičnega življenja murskosoboške občine, JLA in nekateri sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov.

Slavnostni govor je imel Alojz Šela, predsednik občinske konference zveze komunistov, ki je med drugim dejal: ,,Trideset let dela v partiji, in med nami imamo celo dva člana s 40-letnim stažem, je prav gotovo dolga doba neprestanega boja in naprezanja. Tovarišica Sida Podlesek in tovariš Jože Janež praznujeta letos 40 let delovanja v članstvu partije. Vanjo sta vstopala v najtežjih trenutkih zgodovine slovenskega in jugoslovanskih narodov in narodnosti. Preživeti vojno vihro in vsa leta povojne graditve v prvih vrstah borcev je vredno občudovanja in spoštovanja.

Današnje in prihodnje generacije morajo to vedeti, saj bodo le tako nadaljevale proces revolucije. Z enako pozornostjo se oziramo na prehojeno pot jubilantov s 30-letnim stažem, na njihovo vztrajnost, kot odlike, ki jo je vredno prevzeti, še posebej pa mladi člani zveze komunistov.''

Na slovesnosti so izročili 21 novosprejetim članom ZK iz organizacij združenega dela — med njimi so bili tudi trije vojaki — knjigo Josipa Broza Tita ,,O liku komunista'' in nagelj, medtem ko so prekaljeni komunisti prejeli spominsko knjigo. Hkrati je bil izveden krajši kulturni program, v katerem je nastopil pevski zbor srednješolskega centra iz Murske Sobote.

Milan Jerše

PODELITEV ČLANSKIH KNJIŽIC IN TOVARIŠKO SREČANJE — V počastitev letošnjih pomembnih jubilejev je komite OK ZKS v Murski Soboti pripravil slovesno podelitev članskih knjižic in tovariško srečanje z jubilanti. Foto: A. Abraham.

MURSKA SOBOTA

Slovesno ob prazniku JLA

Ob 40-letnici revolucije, ustanovitve in razvoja oboroženih sil so se tudi v murskosoboški občini ob dnevu JLA zvrstile številne slovesnosti in prireditve. Čeprav so stiki mladine in občanov s pripadniki naše armade postali že vsakdanja praksa, kar dokazujejo raznovrstne skupne aktivnosti, pa je bil praznik JLA še posebna priložnost, da so to sodelovanje poglobili. Ne nazadnje — dan JLA ni le praznik pripadnikov oboroženih sil, teritorialne obrambe, civilne zaščite in drugih organov, ampak tudi praznik vseh delovnih ljudi in občanov. To je prišlo do izraza tako na tovariškem srečanju pripadnikov JLA, zveze rezervnih vojaških starešin, občinskega štaba teritorialne obrambe in civilne zaščite, uprave za notranje zadeve, borcev NOB in vojaških vojnih invalidov kot tudi ob obiskih mladih po karavlah. Ti so skupno s predstavniki številnih delovnih organizacij iz murskosoboške občine obiskali karavle in poveljstvo graničarskega oddelka, kjer so vojake in starešine tudi obdarili. Njihov skupni praznik pa so obogatili z raznimi kulturnimi, športnimi in drugimi prireditvami ter prijateljskimi srečanji, na katerih so še bolj utrdili svojo povezanost.

V prazničnem vzdušju je potekal v kasarni v Murski Soboti tudi slovesni zbor enot, kjer so v navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnega življenja murskosoboške občine prebrali ukaze o napredovanjih, odlikovanjih in nagradah, ki so jih prejeli starešine in vojaki.

V prazničnem vzdušju je potekal v kasarni v Murski Soboti tudi slovesni zbor enot, kjer so v navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnega življenja murskosoboške občine prebrali ukaze o napredovanjih, odlikovanjih in nagradah, ki so jih prejeli starešine in vojaki.

Osrednja slovesna akademija ob dnevu JLA pa je bila v kinodvorani Park v Murski Soboti, kjer je imel slavnostni govor Martin Horvat, sekretar komiteja občinske konference zveze komunistov. Slovesnost so pripravili občinska organizacija zveze rezervnih vojaških starešin in krajevne organizacije šestih socialističnih zvez v mestu Murska Sobota. V bogatem kulturnem programu so nastopili učenci srednješolskega centra in vojaki murskosoboške garnizije.

Milan Jerše

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Večje pokojnine tudi kmetom

Na zadnji seji skupščine pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije je bil med drugim sprejet tudi sklep o uskladitvi pokojnin s porastom osebnih dohodkov, tako da se bodo decembra le-te povečale še za 9,4 odstotka. Tako so se pokojnine v letošnjem letu skupno povečale za okrog 30 odstotkov. Dokončna uskladitev pokojnin pa bo enkrat meseca marca prihodnjega leta, ko bodo znani podatki o povečanju osebnih dohodkov zaposlenih v SR Sloveniji, od katerih je tudi odvisna višina pokojnine. V mesecu marcu pa bodo usklajene tudi ostale pravice, kot so povračilo za telesno okvaro, dohodek za tujo pomoč in postrežbo ter drugo. Na zadnji seji skupščine pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije pa je bil tudi določen znesek najnižje pokojnine od 1. januarja 1982, ki znaša 6.137 dinarjev.

Pred kratkim se je sestala tudi skupščina starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji, ki je med drugim razpravljala o finančnem načrtu za leto 1982 in o višini starostne pokojnine kmetov. Po programu naj bi starostna pokojnina kmetov znašala najmanj 50 odstotkov najnižje pokojnine iz delavskega zavarovanja v preteklem letu. Ker je bila najnižja pokojnina v letu 1981 določena v višini 5.100 dinarjev je skupščina starostnega zavarovanja kmetov SR Slovenije določila, da bo od 1. januarja 1982 znašala starostna pokojnina kmetov 2.550 dinarjev. Doslej je bila 1.930 dinarjev. Kmečke pokojnine se tako povečajo za okrog 32 odstotkov. Za zagotovitev take pokojnine pa je potrebno 1,433 milijonov dinarjev. Pri zagotovitvi teh sredstev solidarnosti sodeluje tudi združeno delo s približno 70 odstotki potrebnih sredstev, kar dejansko pomeni 919 milijonov dinarjev. Preostala sredstva pa zagotavljajo kmetje — zavarovanci sami in znašajo okrog 394 milijonov dinarjev. Da bi kmetje zagotovili svoj prispevek, bodo morali v letu 1982 plačevati pavšalni znesek 5.286 dinarjev na gospodarstvo in še 18,4 odstotka od katastrskega dohodka. Doslej je bil pavšalni prispevek 4.709 dinarjev in 10,78 odstotka od katastrskega dohodka. Če računamo poprečni osebni dohodek na gospodarstvo v Pomurju, pomeni to 31-odstotno zvišanje prispevkov na gospodarstvo. Feri Maučec

Smo res taki zdraharji ali . . .?

. . . ali so za dejstvo, da se je lani v Pomurju zatekel na sodišče združenega dela vsak 45. delavec, krive neurejene razmere v posameznih delovnih okoljih ali pa nekaterih stvari preprosto ne znamo (ali nočemo!?) reševati po samoupravni poti? Kaže, da bo vsakega nekaj.

Če prej omenjeni podatek skrbi — na seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije za Pomurje prejšnji četrtek v Ljutomeru so nekateri člani sveta vanj resno podvomili — je prav osupljiv rezultat primerjave med recimo gorenjsko in pomursko regijo. Na Gorenjskem je namreč zaposlenih kakih 81 tisoč delavcev in je znašal tako imenovan pripad — to je skupno število udeležencev v spornih zadevah — lani »samo« 605 primerov, medtem ko je bila v Pomurju, kjer je zaposlenih okrog 38 tisoč delavcev, številka znatno višja: kar 848 primerov.

So tedaj gornja vprašanja, vključno z naslovnim, umestna? So, če jih podkrepimo z argumenti.

Na prvem mestu naj omenimo kolektivne spore, do katerih je prišlo v začetku leta spričo nezglajenih dohodkovnih in siceršnjih družbenoekonomskih odnosov v Mesni industriji sozda ABC Pomurka v Murski Soboti in lendavskem Gorenje-Varstroju in je bilo udeleženih kar nekaj sto zaposlenih. Resda se s tem poprečje krepko dvigne, je pa prav gotovo zaskrbljujoče.

Pri občinskih sindikalnih svetih v Pomurju ugotavljajo, da število zadev na sodiščih združenega dela narašča, na občinskih sindikalnih svetih pa pada. Mar to ne pomeni dobršne mere nezaupanja delavcev v osnovne sindikalne organizacije po delovnih kolektivih, samoupravne organe in ostale družbenopolitične organizacije? Očitno se namreč še vedno najraje — čeprav so med njimi tudi taki, povejmo odkrito, ki se sploh radi pravdajo — neposredno obrnejo na sodišče združenega dela. Vprašanje, ki se samoumevno vsiljuje je, kaj lahko v takih primerih storijo, poleg že prej navedenih, še disciplinske komisije, komisije samoupravne delavske kontrole in drugi organi, da bi vendarle poskušali nastali spor najprej zgladiti v »lastni hiši«.

Vse to govori v prid novi organiziranosti pravne pomoči po občinah in regijah, ki jih s stališči ponuja republiški svet Zveze sindikatov Slovenije. Po njih naj bi pri občinskih oziroma medobčinskih sindikalnih svetih, pač z ozirom na potrebe, zaposlili pravnika, ki bi bil v rednem delovnem razmerju in bi izven delovnega časa delavcev nudil pravno pomoč, obiskoval organizacije združenega dela, kjer najčešče prihaja do sporov, predlagal ustrezne rešitve, svetoval, tesno sodeloval s sindikalnimi organizacijami in opravljal vrsto drugih pravnih poslov.

V PREMISLEK

Toda predstavniki občinskih sindikalnih svetov se na seji s predlagano rešitvijo niso strinjali, marveč vztrajali, da ostane po starem. Da imajo torej še naprej pri svetih poskrbljeno za pravno pomoč, vendar le za dve uri tedensko in izven delovnega časa delavcev. Predlog za novo organizacijo pravne pomoči — so utemeljevali — je predrag, težko bo s kadri in sploh je vprašljivo, če bi z njim dosegli svoj namen. Lahko so se kvečjemu dogovorili, da se bo treba najkasneje januarja dokončno opredeliti in po temeljiti analizi, ki jo bodo opravili po občinah, vnovič pretehtati, kako organizirati pravno pomoč v regiji in občinah. Morda ne bi bilo slabo, če bi jim pri tem priskočilo na pomoč društvo pravnikov, saj bržčas tudi v tem primeru velja, da več glav, več vé. Poleg tega bo lažje izpolniti usmeritve in stališča, ki jih predlaga republiški svet Zveze sindikatov Slovenije za področje nudenja pravne pomoči in organiziranje pravnih služb pri občinskih sindikalnih svetih.

B. Žunec

Uspešno delo potrošniškega sveta

Čestokrat slišimo, kako slabo je delo potrošniških svetov, ki so bili ustanovljeni za to, da bi pomagali pri boljši preskrbi prebivalstva. Čeprav ta ugotovitev velja tudi za večino teh svetov v občini, ne moremo mimo tega, da ne bi omenili uspešnega dela potrošniškega sveta v krajevni skupnosti Lendava. Od vsega začetka je ta svet z vso resnostjo začel delati, kar se vidi tudi po številnih posegih, ki jih je imel v trgovskih organizacijah pa tudi pred žbori občinske skupščine. Svet je obravnaval pomembna vprašanja za razvoj mesta in preskrbo občanov, med temi naj omenimo le nekatera: Gradnja nove avtobusne postaje v Lendavi in s tem v zvezi tudi ureditev lendavske tržnice, vprašanje urejenosti mesnic, vprašanje preskrbe s plinom za gospodinjstva in vprašanje ponudbe s kruhom v Lendavi in gradnje nove pekarne. Potrošniški svet v Lendavi je obravnaval tudi prometno problematiko v mestu, čeprav na prvi pogled ta ne sodi v njegov okvir dela, vendar pa močno prizadeva občane, zlasti kar zadeva parkiranje avtomobilov na Partizanski cesti, ob tej pa so domala vse trgovine v mestu. Večino zastavljenih vprašanj je potrošniški svet ugodno rešil, oziroma vplival na hitrejše reševanje in tako dokazal, da s pravim pristopom in vsebino dela pomeni pomemben dejavnik v razvoju krajevne skupnosti. Prav bi bilo, če bi imeli v občini več takih svetov.

Jani D.

Koordiniranje aktivnosti v 6 KS

Predsedniki skupščin in svetov krajevnih skupnosti mesta Murska Sobota ter predsedniki krajevnih organizacij socialistične zveze, osnovnih organizacij zveze socialistične mladine in sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov pomurskega središča so se pred kratkim zbrali na koordinacijskem razgovoru. Predstavniki iz vseh šestih krajevnih skupnosti mesta Murska Sobota so se tokrat lotili stanja na področju vzgoje in izobraževanja. V razpravi so ugotovili, da stanje na tem področju posebej kritično, vendar pa trenutne razmere zahtevajo čimprejšnje rešitve že v srednjeročnem obdobju. Kljub številnim akcijam in raznovrstnim oblikam povezovanja šol s krajevnimi skupnostmi v mestu, pa bo treba v prihodnje narediti znatno več glede poklicnega usmerjanja dijakov. Kot so poudarili, mora biti to delo načrtno, sveti posameznih krajevnih skupnosti pa bi naj skupno z vodstvi šol neposredno preučili možnosti nadaljnjega sodelovanja.

Zlasti so se dotaknili vprašanja investicij, pri čemer so zavzeli stališče, da je treba vztrajati na doslednem uresničevanju referendumskega programa in srednjeročnega programa skupnosti za vzgojo in izobraževanje. Po njem bi Murska Sobota dobila večnamensko dvorano, zgradili bi četrto osnovno šolo s posebnim programom, ki je občinskega pomena, pri čemer bi se naslanjali na obstoječe prostorske možnosti. Prav tako predvidevajo ureditev okolice oziroma zelenih površin v bližini vseh treh osemletk v mestu.

Ob tem so se dogovorili za ustanovitev posebne skupne komisije, ki se bo ubadala z lokacijskimi in drugimi vprašanji investicijske politike. Hkrati pa bi naj samoupravna interesna skupnost za vzgojo in izobraževanje proučila možnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju 1985—1990, dotlej pa bi kazalo pristopiti tudi k pripravi ustreznih zemljišč za bodoče investicije v Murski Soboti.

Milan Jerše

Ekipa vojakov — mladincev četrta v SRS

Na sklepnem delu tekmovanja ,,Mladost v pesmi, besedi in spretnosti'', ki je letos potekalo pod naslovom: Ustanavljanje in razvoj Titove armade, je med trinajstimi najboljšimi regijskimi moštvi nastopila tudi kombinirana ekipa mladih in vojakov iz Murske Sobote. Na tekmovanju v Ljubljani, ki sta ga organizirala poveljstvo ljubljanskega armadnega območja in predsedstvo republiške konference Zveze socialistične mladine, je šestčlanska ekipa učencev osnovne šole Edvard Kardelj iz Murske Sobote in vojakov tukajšnje garnizije zasedla dokaj visoko čertrto mesto.

To je vsekakor spodbuden uspeh mladih iz murskosoboške občine, ki so prispevali svoj delež k prazničnemu vzdušju ob 22. decembru, dnevu JLA. Najprej so zmagali na občinskem tekmovanju ,,Mladost v pesmi, besedi in spretnosti'', potem so bili najboljši na regijskem tekmovanju v Ljutomeru, na koncu pa so se dobro odrezali tudi na republiškem nivoju. S tem so še enkrat dokazali, da so se precej vneto pripravljali na to tekmovanje, ki je nedvomno prispevalo k še tesnejši povezanosti pripadnikov naše armade z mladimi. Temu pa v murskosoboški občini že od nekdaj namenjajo posebno pozornost.

Milan Jerše

MORAVCI

Samostojna krajevna skupnost

Od novega leta bodo imeli v Moravcih samostojno krajevno skupnost, pa ne zato, ker v martjanski ne bi bili zadovoljni. Moravci so turistični kraj, imajo specifične naloge, zato jih morajo tudi reševati na poseben način. Pri tem se bodo morali tesno povezati z Moravskimi toplicami in z združenimi močmi in sredstvi poskrbeti, da bo kraj še bolj urejen in vabljiv.

—js—

Lampiščak, Boresko in Gištrnca

O ledinskem imenu Lampiščak v Banovcih, k. o. Grlava (ljutomerska občina), vedo ljudje še danes veliko povedati. Po izročilu naj bi tu nekoč stal grad. F. Kovačič v svoji krajevnozgodovinski razpravi »Ljutomer« dopušča možnost, da je v Lampiščaku nekoč stalo nekakšno branišče. Murica, ki že nekaj desetletij nima več vode — odkar so Muro regulirali mimo Bunčan — s svojim zavojem okrog Lampiščaka govori trditvam o gradu ali gradišču v prid, čeprav doslej še nihče ni odkril nobenih sledov kakršnekoli poselitve. Verjetno po izročilu je neznani slikar, najbrž kakšen samouk, izdelal manjšo sliko: grajski stolp, ki predstavlja Lampiščak, za prebivalce Banovec vaški grb. V Vestniku smo pred leti objavili zgodbo Ljutomerčanke Šnajderjeve, ki govori o Lampiščaku in je prav tako plod ljudskega izročila.

Ime Lampiščak ima v sebi osnovo — lom oziroma — lam, kar pomeni »močvirno zemljišče«. To pa je Lampiščak tudi bil. Podobna imena, kot na primer Lamitz, Lomnitz, Lomnig prav tako pomenijo močvirje oziroma potok, ki je tekel po močvirnem zemljišču.

Do arondacije zemlje ob jugovzhodni strani železnice Ljutomer—Murska Sobota so bile njive z ledinskim imenom Gištrnce (gremo na Gištrnco). V že omenjenem delu Kovačič trdi, da je moral nekoč od Lampiščaka proti Zgornjemu Krapju potekati nekakšen vodni rokav, ki je bil že precej zabrisan ob koncu gištrnjskih njiv, še danes pa se lepo vidi nekoliko naprej, v katotrski občini Krištanci, pri Krapju. Tudi to je bilo v ljudskem izročilu živo še pred nekaj desetletji. Ledinsko ime Gistrnca ponuja svoj izvor v »bistrica«, kar je bilo pri Slovanih izredno velikokrat uporabljena prispodoba za čisto vodo, kakršna je bila tudi Mura vse do druge svetovne vojne.

Prebivalci Grlave, ki imajo svoje njive in travnike v sosednji k. o. Boreci, pravijo, da grejo »na Boresko«. Da je tako prav, ima najbrž svoje zgodovinske razloge. Leta 1265 se današnji Boreci v listinah imenujejo Porozke, torej bi lahko rekli, da gremo »na Boresko«, nikakor pa ne »na BOREJSKO«, kot je napačno zapisal to ledinsko ime zapisovalec v karti, ki jo je leta 1971 izdelal Institut za geodezijo in fotogrametrijo Ljubljana. To bi bilo treba popraviti, da napaka ne zastara.

V naselju Banovci ima ista karta za skupino hiš proti Grlavi naziv Puntigam. Prav je zadevo pojasniti. Ko so leta 1944 gradili prvo — Prelogovo hišo — v tem zaselku, je sedanja lastnica hiše Ana Prelog rad za šalo rekla, ko je šla na gradbišče, da gre »na Puntigam«. Tako se je ta naziv »prijel«, čeprav ga danes niti več ne uporabljajo, kar pomeni, da si najbrž ni zaslužil, da bi prišel v omenjeno karto, saj za našo kulturno dediščino nima nobenega pomena.

Juš MAKOVEC

Moščanci

RADI PLEŠEJO, POJEJO...

Kulturno društvo Žarko Klanjšček Moščanci je med najmlajšimi v Pomurju, hkrati pa lahko zapišemo, da je bilo v letošnjem letu tudi med najbolj aktivnimi.

Vse to prav gotovo potrjuje njihovo uspešno delo. In kakšne načrte imajo v prihodnje? Predsednica društva Marta Horvat nam je na to vprašanje odgovorila:

Člani folklorne skupine kulturnega društva Žarko Klanjšček in predsednica društva Marta Horvatova. (Foto: Štefan Abraham).

V okviru društva, ki so ga ustanovili letos spomladi, delujejo tri sekcije, in sicer folklorna, pevska ter dramsko-recitacijska. Najbolj je zaživelo delo v folklorni skupini, ki jo uspešno vodi Marija Kerec. Prvič so se moščanski plesalci predstavili na predvečer 1. maja, ko so se jim pridružili tudi recitatorji. Skupaj so pripravili zelo uspešno proslavo v počastitev praznika dela. Julija so folkloristi že odšli na prvo gostovanje zunaj Pomurja. Mladi iz Pečarovec so jih namreč povabili na srečanje mladinskih organizacij v Kotlje na Koroškem. Avgusta so pripravili posebno prireditev spet na domačem odru, folklorni nastop pa so popestrili pevci s starimi ljudskimi pesmimi. Na domačem odru so se predstavili tudi septembra, in sicer ob razvitju gasilskega prapora, ko je nastopila tudi recitacijska sekcija z recitalom Titova pot — naša pot. Sodelovali so tudi na proslavi za 29. november.

Moščansko kulturno društvo je bilo tudi organizator gostovanja folklorne skupine Beltinci in sindikalnega pevskega zbora Štefan Kovač v Moščancih.

„Že ves čas našega obstoja si prizadevamo, kako bi zagotovili tudi redno delovanje pevskega zbora, kajti v naši krajevni skupnosti ni niti šolskega niti kakšnega drugega odraslega pevskega zbora. Upamo, da nam bo to v kratkem uspelo. V načrtu imamo tudi, da bi naštudirali kakšno lažje dramsko delo."

In kakšne pogoje imajo za svoje delo? Lahko rečemo, da glede prostorov nimajo težav, saj imajo v vaško-gasilskem domu na voljo dvorano, v poslopju bivše osnovne šole pa lahko koristijo tudi klubsko sobo. Edino, kar pogrešajo, je primeren oder, ki ga nameravajo dograditi k dvorani leta 1983. Še bolj pa trenutno potrebujejo obleke za folklorno skupino, ki si jih morajo sedaj sposojati. No, vse kaže, da bodo tudi ta problem rešili. Pri domačinih so že dobili nekaj platna, nekaj pa si ga bodo nabavili, za kar imajo zagotovljenih že tudi del sredstev. Pričakujejo le še pomoč od krajevne skupnosti in Zveze kulturnih organizacij občine Murska Sobota.

JOŽE GRAJ

SLIKE DITKE PETKOVIČ

Med sedemindvajsetimi razstavljenimi deli mlade umetnice Ditke Petkovič, ki razstavlja v galeriji kulturnega centra v Murski Soboti je tudi pričujoče delo: olje v sobi. Prav tako kot omenjano sliko, tudi ostale označuje poetična resnica: imajo svojo temo in svetlobo, svoje visoke in nizke tone — v njih obstaja nekaj večnosti sonca in nekaj globine davne noči.

DITKA PETKOVIČ: V SOBI, olje 1981

Letošnji lendavski gledališki abonma se izteka

S tem zapisom bi rad spregovoril o zadnjih dveh gledaliških predstavah, ki smo ju videli na lendavskem odru. Čisto naključno je, da govorim o dveh predstavah naenkrat, saj sta si po svojem žanru in izvedbeni plati popolnoma različni in neprimerljivi. Zato torej o vsaki posebej.

Josip Ogrinec-Marjan Belina: KJE JE MEJA?

Starejši Prekmurci se z nekakšno romantično zazrtostjo spominjajo starih ljudskih iger in jih ponekod še vedno skušajo uprizarjati, čeprav so večinoma že zdavnja zastarele in nimajo današnjemu občinstvu ničesar več povedati. Kdor bi prebral Ogrinčevo „Mejo", ga tekst zagotovo ne bi navdušil, saj je z današnjimi očmi gledano presiromašen in na prvi pogled nezanimiv. Vendar je bistvo Ogrinčevega teksta slovenska „Folklorna" navada, da se radi prepiramo za „oslovsko senco" in to iz čisto navadne trmoglavosti. To slovensko slabost hudomušni Marjan Belina ostro biča v songih, ki jih je kratkomalo pripisal nekoliko očiščenemu originalu. Amaterji iz Pirnič (Medvode pri Ljubljani) so se iz vsega tega pošteno ponorčevali. Z velikim igralskim žarom, s kolektivno zavzetostjo, jim je uspelo oživiti tekst do take mere, da se je pred nami odvila vesela, sproščena, prešerna in kljub temu ostra parodija. Igralci so delovali razposajeno in hkrati skrajno disciplinirano. Ritem predstave se je menjaval v logičnih zaporedjih, skupinske scene so delovale živo, dinamično, prijetno.

Odnosi med osebami so bili ves čas jasni, poantirani (poudarjeni do še možne verjemljivosti), odnos do teksta vseskozi viden. Režiserju Petru Militarovu je uspelo poleg že omenjenih kvalitet vnesti v sproščeno igro tudi vrsto rezijskih domislic, od katerih je najmočnejša zadnja, ki smeši našo predstavo o kmečkem turizmu, ki prevzema tuje modele turistične ponudbe, svoje avtohtonosti, prvobitnosti, pravih domačih vrednot pa se ne zaveda in jih ne izkorišča.

Prvič so igro Kje je meja uprizorili leta 1976 in jo je Ogrinec dramatiziral po neki povesti. Soseda, polgruntarja Kraž in Križ, se več let prepirata, kje je prava meja, in se naposled zedinita, da je na sredi. Vplete pa se smešni Zveriga (oseba iz dunajske zabavne in satirične ljudske igre, njegov pevski vložek pa je eden izmed starejših primerov našega kupleta po zgledu parabaze), ki podkuri pravdarski ogenj med sosedoma, pri tem pa bi rad dobil gruntarjevo hčer. Po zapletih, intrigah, neumnosti, stremuštvu, bahavosti, podrepništvu in drugih značajskih „vrlinah" se stvari vendarle uredijo. Modra Križeva žena in hči uredita, da pride resnica na dan, intriga pa razkrinka.

Kljub preprosti zgodbi je igra v Militarovi postavitvi zahtevna tako scensko, igralsko, pevsko kot tudi tehnično. Morda je režiser v nekaterih trenutkih in domislicah vendarle pretiral. Zlasti vložki z vstopi vaških fantov in deklet, ki vstopajo sicer na pravih mestih v zgodbi, vendar nemotivirano, bolj deklarativno kot predah, ne pa kot del življenja na vasi (nekoliko moti napev ha, ha, ha, igra z bučami je preskromna, prehodi med songi so ponekod strgani ipd.)

Kljub temu je ansambel deloval kot homogena celota, iz katere je treba posebej izpostaviti Stena Vilarja v vlogi Zverige, ki je zlasti v začetnih monologih dobesedno šokiral občinstvo z vehementno bravuroznostjo svoje igre. Skratka: predstava je navdušila občinstvo v Turnišču, Črenšovcih in manjštevilne gledalce v Lendavi.

Miroslav Krleža: V AGONIJI

Dramo ene od številnih glembajevskih družin, ki jo Krleža s freudovsko natančnostjo razgalja pred nami v V agoniji je lendavsko občinstvo sprejelo kot aktualno, večno živo gledališko besedilo. To je bilo ugotovljeno na kratkem pogovoru z režiserjem Brankom Gombačem po nastopu mariborskih gledališčnikov v Lendavi. Menim, da je v gledališču najpomembnejši igralec, njegov duh, sugestivna moč, njegovo „utelešenje". Zato najprej o igralskih mojstrrovinah, ki smo jih videli.

MILENA MUHIČ je v vlogi Lavre, vseskozi nesrečne žene konjskega špekulanta, barona Lembacha, ustvarila sugestiven lik, do kraja prepričljiv in pretresljiv. Njena Lavra, hči generala, dovolj špartansko vzgojena, odločna, a hkrati žensko čuteča, je žrtev socialnih in hierarhičnih razmer tedanje dobe, tedanje patricijske družbe. Poročila se je namreč z Lembachom, človekom, ki jo je zavrgel, še preden jo je vzel. Njen zakon je propadel že ob poroki, vendar vstraja, kakor je vstrajalo in vstraja še danes toliko žena. Naravno je, da vidi rešitev svojega bivanja v hišnem prijatelju advokatu Ivanu Križovcu, zato si resnično zaželi moževe smrti.

Po neuspelem izsiljevanju se ta res ustreli, vendar pride Lavra do drugega in dokončnega spoznanja: mož, ki ga ljubi, ni nič boljši od moža, s katerim je bila poročena. Njeno poslednje upanje je torej šlo po vodi, s tem pa tudi njeno drobno, nesrečno življenje. Muhičeva je to spoznanje zares mojstrsko odigrala. Medtem,, ko njen juridični ljubček kvasi o pokojniku in kasneje o vešči, Lavra spoznava bridko resnico, da se pod kožo uglajenosti in plaščem puhlih besed skriva bedasto, pokvarjeno, nemoralno bitje. Muhičeva je v nemi sceni „govorila" z vsem svojim igralskim talentom. Govoril je njen dih, drhtenje, njene oči — sprva v grozi spoznanja razširjene, nato sovražne, otožne in obupane — govorila je vsa njena bit. Ta notranji boj je pravzaprav ključ celotne drame. Je neke vrste katarza, očiščenje, dokončno spoznanje resnice, dozorenje. Lavra se znajde v situaciji, ko v njej umre občutek za srečo, pravico, poštenost, za naš naravni, človeški položaj v naravi sveta. Sedaj je Milenina Lavra trpko dostojanstvena, stoično mirna. Ničesar več je ne vznemirja, ničesar več ji ni mogoče vzeti in ničesar več ne more dobiti v tem življenju. Njen konec ni toliko tragičen zato, ker je ugasnilo neko bedno življenje, marveč je globoko spoznanje v moralnem, etičnem, nravstvenem pogledu.

VOLODJA PEER kot nasilen, trebušasti možicelj Lembach, je ob vsej silovitosti svojega igralskega temperamenta pred nami precizno zniansiral tiste Lembachove trenutke, ko je pred nami samo uboga pokvarjena reva, ki pa ima eno samo vrlino, če to vrlina sploh je, namreč dednostno ali pa družbeno privzgojeno čast imena. Vloga barona Lembacha je igralsko zelo hvaležna in Volodja Peer je izkoristil vse možnosti izraza, ki jih ponuja. Bil je dovolj zadržan, celo karikirano napihnjen, a hkrati eksploziven in zopet nebogljen, prevarantsko klečeplazen, tudi človeško strt . . .

Preciznost, s katero je zniansiral svojo vlogo, in njegova vulkanska izrazna moč, uvrščata njegovo kreacijo med vrhunske igralske dosežke.

SANDI KROŠL je imel manj hvaležno nalogo. Advokat Ivan je vendarle premočrtna figura, ki se vse do konca predstave ne spremeni. Bistva ne doume niti z Lavrino smrtjo in ga kot toliko drugih nikoli ne bo. V tem se pravzaprav nahaja tragika življenja: pokvarjenci si operejo roke in očistijo nadležni prah, v njih se občutki krivde in slabe vesti ne porodijo.

ANICA VEBLE je z epizodno vlogo ruske emigrantke, grofice Petrovne dobesedno šokirala lendavsko občinstvo. Pod vodstvom dr. Zlate Vokač, svetovalke za ruščino, je Vebletova zelo precizno in dosledno oblikovala svoje govorjenje, vseskozi prežeto z ruskim naglasom, kar je dalo njeni vlogi in celotni predstavi določeno pitoresknost, slikovitost. Intenzivna in precizna igra še mlade igralke je bila poplačana s sproščenim aplavzom, čeprav se zdi v celotnem kontekstu predstave lik Petrovne vendarle nekoliko preagresiven, Nastopila sta še Inko Hanžič v vlogi gluhonemega berača, ki mu baron Lembach vrže kovanec prav tedaj, ko tudi sam bereči pri svoji ženi, in pa Irena Mihelič v vlogi služkinje Marije.

Po predstavi, ki je pustila obiskovalcem globok vtis, je režiser Branko Gombač na kratko razjasnil tudi nekatere podrobnosti v zvezi s predstavo in Krleževim tekstom. Iz pogovora je izzvenela ugotovitev, da sta komornost (scena je bila učinkovito postavljena na sredini občinstva) in hitrejši ritem predstave vplivala na aktualizacijo teksta, ki pa je že sam po sebi — kakor vse mojstrovine — večno živ. Dramaturg predstave Bojan Štih je v gledališkem listu zapisal, da je ta Krleževa igra o dveh samomorih sodobna tragedija. „Kajti tudi zdaj živimo in trpimo v agoniji moralne in etične mrakotnosti, v agoniji korupcije, prevarantstva, hazarderstva. Res je, ni več starega meščanstva agramerskega tipa, zato pa se je med nami razvilo novo meščanstvo „našega" gospodarstva in administracije. To meščanstvo, ta socialistična jara gospoda je bolj pokvarjena od tistega meščanstva, ki ga je poznal Krleža v predvojnem Zagrebu in ki je povzročilo v njem tolikšen umetniški in intelektualen revolt." Žal današnja jara gospoda ne obiskuje gledaliških predstav, vsaj v Lendavi ne, zato nanjo nimamo neposrednega vpliva. Tudi ne moremo reči, če je bolj pokvarjena od tiste predvojne, z gotovostjo pa lahko trdimo, da je je — tudi po obisku te predstave sodeč — dosti več kot nekoč. Opaziti je mogoče, da so slovenske predstave v tem letu pritegnil le skromno peščico stalnih, zvestih obiskovalcev.

Na koncu se ne morem otresti občutka, da smo imeli pri izboru letošnjih gledaliških predstav srečno roko. Videli smo odlično uprizoritev Shakespearove komedije LJUBEZNI TRUD ZAMAN celjskega gledališča, PARTIJO REMIJA z Jožkom Lukežem in Zlato Rodoškovo iz Trsta, KJE JE MEJA? veseljakov iz Pirnič in Krleževo V AGONIJI s prvaki SNG Maribor. Preostaja nam še lastno domače delo ODDAJA V ŽIVO, ki ga prav te dni intenzivno vadi slovenska skupina Gledališkega društva Lendava. Kdor ni videl vsaj ene izmed letošnjih predstav, je mnogo zamudil in je zagotovo siromašnejši. A kaj, ko je duhovno siromaštvo danes javna potuha množic, četudi času in narodu v veliko škodo in sramoto.

Rajko Stupar

10 let amaterskega slikarstva

Ljutomerski amaterski slikarji so ob 10-letnici odprli retrospektivno razstavo vseh članov slikarske sekcije KUD Ivan Kavčič. To razstavo bi najlepše označili z besedami Ceneta Avguština na letošnji reviji likovnih skupin Slovenije: »Mnenje, da se ljubiteljsko slikarstvo in kiparstvo omejujeta le na bolj ali manj realistično prikazovanje sveta in življenja in da o neki resnejši perspektivi likovnega razvoja na tem področju ni mogoče govoriti, že dolgo ne drži več.«

Prav te besede potrjujejo tudi dela slikarjev amaterjev, ki na razstavi prikazujejo svoja dela. In ko gledamo slike, vidimo v njih toliko različnih tem in slikarskih tehnik, kolikor je slikarjev samih.

Še najbolj pa pritegnejo dela, ki dihajo z življenjem Pomurja, z delom kmeta.

Umetniki pa se ne zadovoljujejo samo s prikazovanjem kmečkega življenja in dela, nasprotno, gredo še dalje.

Študije gibanja telesa in samega telesa so prav tako precizne in globoke, kot so tudi slikarji, ki so te študije delali.

Ne mislim ocenjevati posameznikov, čeprav je razstava skupinska. Razstava kot celota bo vsekakor pustila globoko sled v ustvarjalnosti in poustvarjalnosti likovnikov v Ljutomeru in seveda krogu ljubiteljev te umetnosti v Pomurju in seveda tudi širše.

Prikaz dela ljutomerskih slikarjev in kiparjev je vsekakor prav prijetno presenečenje za ljubitelje, poznavalce in tudi nepoznavalce te umetnosti.

Sicer pa deset let ustvarjalnosti in skupinskega dela mora dati neke rezultate. 20 slikarjev amaterjev se zbira pri mentorju likovne sekcije akademskem slikarju Vladu Potočniku. Pri njem spoznavajo likovni svet, veščine. Še bi lahko naštevali — a bodi dovolj.

Razstava prepričljivo govori sama. Zato si jo oglejte!

D. L.

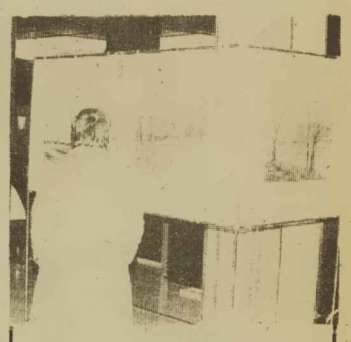

Borko v »pitni« dvorani Radina: krajinar Branko Borko, slikar — amater, sicer pa sodnik Temeljnega sodišča Murska Sobota, enota Gornja Radgona, je pred dnevi razstavljal v Radinu. Tudi tokrat je v realistični podobi in pastelni tehniki upodobil vrsto krajinskih motivov iz okoliških krajev Gornje Radgone. Slikovitost Borkovih barv in zanimivi motivi so bili prava paša za oči zdraviliških gostov in ostalih obiskovalcev razstave.

vp
Foto: D. L.

Stekle priprave za spomladansko setev

Za večje pridelke le najboljše sorte, gostejši sklop in dodelana tehnologija. Kmetje, ki koruzo spravljajo s stroji, bodo sejali novejše sorte, ki imajo trdnejše steblo. Za kmetijske organizacije je ŽVZ izdelal podroben program ukrepov v rastlinski proizvodnji. Leta 1985 110 tisoč ton koruze z njiv kooperantov.

Poljedelci v Pomurju se že intenzivno pripravljajo na spomladansko setev koruze. Člani strokovnega kolegija za poljedelstvo, Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje in Zadružne zveze Slovenije so na skupnem posvetu preverili rezultate letošnje poskusne proizvodnje v mikro in makro poskusih v KŠC in KG Rakičan, Jaršah in Jablah.

Od izbora semen je namreč v veliki meri odvisno, ali bodo do leta 1985 zasebni kmetje koolperanti kmetijskih zadrug v Pomurju uspeli na 20 hektarjih pridelati načrtovanih 110.000 ton koruze oziroma vsaj 55 stotov na hektar. Doslej so sejali veliko sort, kljub temu pa so pridelki v Pomurju znatno manjši od tistih v sosednji Avstriji. Predvsem bi več koruze morali pridelati na njivah zasebnih kmetov. Ob dobrem izboru za dane klimatske razmere in zemljo pa bo potrebno preiti tudi na gostejši sklop setve. Ne gre namreč prezreti, da so polja, kjer so letos sejali 7 do 8 rastlin na m^2, rodila tudi do

Letos so v Pomurju v poprečju pridelali 56 stotov suhega zrnja na hektar. V KG Rakičan se je pridelek glede na sestavo zemlje na različnih, tudi melioriranih njivah gibal od 40 do 147 stotov na hektar. V poprečju pa je družbeni sektor KG Rakičan pridelal 68,40 stotov zrnja na hektar.

100 in več stotov koruze po hektarju.

Hkrati velja omeniti, da so v Pomurju kmetijci že doslej imeli srečno roko pri izboru sort.

Da bi zagotovili dovolj kvalitetnega semena in večje pridelke, so izbor semen, ki prihajajo v poštev, močno skrčili. Za spomladansko setev so se dogovorili, da bodo iz vrste najnovejših sort razreda 100 sejali sorte Bc 28-11 in Bc 191, za setev zelo ranih sort razreda 200, bodo kmete oskrbeli s semenom Bc 264, ZPSK 272 in ZPTK 196. Iz razreda 300 bodo spomladi 1982 sejali OSSK 247, ZPSK 37 t, Bc 384. Pri koruzi za siliranje pa so se odločili za sorte Bc 468, Bc 488, ZPSK 37 t in ZPSK 309.

Od navedenih oziroma izbranih sort v vsakem razredu je navedena na prvem mestu vodilna, naslednje pa bodo vključevali v primeru pomanjkanja semena prvonavedene sorte. Dogovorili so se, da bodo 60—80 odstotkov površin zasejali s sortami iz razreda 300, največ od tega s sorto OSSK 247, 15 do 20 odstotkov njiv bodo zasejali s sortami razreda 200, 5 do 20 odstotkov površin bodo predvidoma namenili sortam iz razreda 100. Pospeševalci kmetijskih zadrug bodo kmetom svetovali najprimernejše sorte glede na vrsto zemlje.

Seme bo za vse kmete nabavila komercialna služba SOZD ABC Pomurka, ki je že zbrala podatke o potrebah. Kmetijske organizacije so letos zahtevale tudi hladen test semena, da se ne bi ponovila slaba kaljivost iz letine 1982. Kmetijske organizacije bodo v okviru naročenih količin presodile potrebe po kalibriranem semenu in ga v naročenih količinah posebej označile.

Sortni izbor semen bodo posredovali vsem prodajalcem semena na območju Pomurja in vsem izvršnim svetom pomurskih občin. Med zaščitnimi sredstvi bo med herbicidi imel prednost primextr ali dual z atrazinom, če ga bo primanjkovalo, bodo vključili lasso skupaj z atrapinom. Proti talnim škodljivcem (strune) strokovnjaki priporočajo uporabo furada-

Glede na pomanjkanje beljakovinske krme so se dogovorili, da bodo pri kmetih začeli poskusno pridelovati sojo na parcelah od 20 do 50 arov. Skupaj naj bi v letu 1982 v Pomurju zasejali s sojo 5 do 10 hektarjev zasebnih njiv. Kmetijske organizacije so priporočile kmetom, da bi v letu 1982 organizirali pridelovanje fižola, proučili pa bodo tudi možnosti večjega pridelovanja buč.

na oziroma dyfonate, kjer so dozatorji za mikrogranulate, tam kjer so na razpolago samo dozatorji za gnojila pa bodo uporabljali NPK 12-10-12 plus volaton. Zaščitna sredstva so kmetijci že naročili.

Program ukrepov pred samo setvijo spomladi so opredelili v programu proizvodnje pšenice. V izboru herbicidov so dali prednost dicuranu skupaj z dicofluidom MP combi. Po znanih podatkih je dobava izbranih sort zagotovljena. V primeru pomanjkanja bodo namesto dicurana uporabili dosamix, namesto dicofluida pa aniten ali banvel. Potek spomladanskih ukrepov na pšenici bodo posredovali kmetom tudi po radiu in v tisku.

Boris Hegedüš

TURNIŠČE: cene pujskov

Samo 12 pujskov so rejci pretekli četrtek (24. dec.) pripeljali na turniško sejmišče. Seveda je bil vzrok temu sneg. Tudi kupcev skorajda ni bilo, vseeno pa so rejci prodali 7 pujskov. Najvišja cena je bila 3.300,00, najnižja pa 2.900,00 dinarjev za par.

MELIORACIJSKE SISTEME BOLJE VZDRŽEVATI

Na območju vodne skupnosti Mura je bilo v času od 1978. do 1980. leta vključenih v kontrolo delovanja 20 melioracijskih sistemov, katerih skupna površina je znašala 2479 hektarov, kar je skoraj dve tretjini opravljenih melioracij v prešjšnjem srednjeročnem obdobju. Pri tem strokovna služba Zveze vodnih skupnosti Slovenije ugotavlja, da je delovanje nekaterih melioracijskih sistemov v pomurski regiji že problematično, predvsem zaradi pomanjkljivega vzdrževanja in izvajanja dopolnilnih melioracijskih ukrepov. Na osnovi podrobnejših raziskav in pregledov melioracijskih sistemov v letu 1981 je razvidno, da so bile na treh melioracijskih sistemih, in sicer v Mostju, Radmožancih in Metvarjevcih, odpravljene določene pomanjkljivosti, medtem ko potekajo ustrezne priprave za dokončno ureditev še na melioracijskih sistemih Gaberje-Lakoš in na desnem bregu Ščavnice v Cezanjevcih.

Kontrola delovanja drenaž in proučevanje hidrološke učinkovitosti na izvedenih melioracijskih sistemih, za kar je posebej zainteresirana tudi Biotehniška fakulteta iz Ljubljane, je pokazala na teh območjih skoraj istovetne pomanjkljivosti. Gre za vzdrževanje melioračijskih sistemov in izvajanje dopolnilnih melioracijskih ukrepov, kjer so med drugim ugotovili, da marsikje melioracijski jarki sploh še niso bili očiščeni. Zato so bili močno zamuljeni, zarasli z močvirsko vegetacijo in poškodovani zaradi erozije.

To vsekakor ni spodbudno dejstvo za številne lastnike in uporabnike melioriranih kmetijskih zemljišč, predvsem pa ne za investitorje, ki so dolžni melioracijske sisteme redno vzdrževati in izvajati vse dopolnilne ukrepe. Ti so namreč jasno predvideni v investicijsko-tehnični dokumentaciji in v skladu z obvezami iz pogodbe o razdelitvi finančnih sredstev Zveze vodnih skupnosti Slovenije. Zato je strokovna služba v mesecu decembru 1981 znova opozorila vse investitorje o njihovih obveznostih do vzdrževanja melioracijskih sistemov. Rečeno je, da morajo vsa potrebna vzdrževalna in dopolnilna dela opraviti najpozneje do 30. aprila prihodnje leto, to je do začetka vegetacije. Če se investitorji ne bodo aktivno vključili v to akcijo vzdrževanja melioracijskih sistemov, bo odbor za urejanje kmetijskih zemljišč o tem obvestil občinske upravne organe, pristojne za kmetijstvo. Ti bodo namreč poslej lahko ukrepali na stroške lastnikov oziroma uporabnikov kmetijskih zemljišč na melioracijskih sistemih.

Milan Jerše

DIMNIK SREDI DVORIŠČA? Menimo, da ste pred branjem teksta dobro pogledali sliko. Nekateri ste ugotovili, za kakšen »dimnik« gre, ostalim pa naj povemo, da je na sliki prekajevalnica mesa. Posneli smo jo te dni na gruntu Štefana Vogrinčiča v Bakovcih. Napravo si je sposodil od soseda, da bi dobro »zadimil« razkosanega prašiča. Mož je povedal, da bo za to porabil dobra dva dni, saj je treba v tej svojevrstni peči kuriti s slabim ognjem; čim bolj se kadi, tem boljše je menda meso. Pokazal nam je tudi notranjost peči; opazili smo neke vrste rešetke, ki preprečujejo, da bi meso padlo s klinov na ogenj. Štefan Vogrinčič bo prekajeno meso pustil na svežem zraku in ga zavaroval z mrežo pred mrčesom, še bolj pa pred drugimi nepovabljenimi gosti — morebitnimi tatiči. Dejal je še, da se mu zdi dimljeno meso boljše kot pa onole iz zamrzovalnika. Z njegovo ugotovitvijo se strinja tudi podpisani.

Tekst in foto: S. Sobočan.

Leta 1985 170 tisoč prašičev iz zasebnih hlevov

V Pomurju, kjer ima prašičereja dolgoletno tradicijo, je koordinacijski odbor za kooperacijsko kmetijsko proizvodnjo skupaj z Živinorejsko-veterinarskim zavodom za Pomurje, predstavniki Univerze VTOZD za živinorejo in ŽPS Slovenije pripravil strokovni posvet o stanju in razvoju prašičereje v Pomurju.

Kooperanti kmetijskih zadrug, ki zredijo že polovico v Pomurju spitanih prašičev, načrtujejo, da bodo leta 1985 vzredili že blizu 170 tisoč prašičev, kar pomeni 9—10-odstotno stopnjo letne rasti. Za načrtovano proizvodnjo bo potrebno najti nove tehnološke rešitve krmljenja na osnovi doma pridelane koruze, v večji meri pa tudi beljakovinske krme. Za rejce je namreč nastopil prelomni čas, ko več ne morejo krmiti več »iz vreče« pa tudi ne z vedno dražjo v Vojvodini kupljeno koruzo. Za lastno rastlinsko proizvodnjo, ki bo osnovna krma za v kooperaciji pitane prašiče, bi ob načrtovanem povečanju proizvodnje v Pomurju morali nameniti 18—20 odstotkov zasebnih njiv.

Ob zadostnem posluhu družbe za naložbe v prašičerejo bo načrtovano proizvodnjo moč uresničiti. Pri ure-

Ob 170 tisoč svinjah, vzrejenih v zasebni kooperacijski in prosti reji, bodo do leta 1985 pomurske farme vzredile še 155 tisoč mesnatih klavnih prašičev.

sničevanju te pomembne naloge pa bo potrebno izkoristiti znatne rezerve. Ko je govoril o rezervah je dr. Šalehar posebej opozoril na dejstvo, da je Pomurje v zadnjem času dobilo 8.220 plemenskih svinj, kar pomeni, da je bilo 48 odstotkov sredstev prašičerejskega sklada Slovenije vloženih v Pomurju. Rezultati pa niso zadovoljivi. Namesto 16 pujskov na plemensko svinjo jih klanice kot tržni višek do-

V Pomurju je ta čas 24 večjih rejcev prašičev, ki imajo v povprečju na voljo 125 stojišč. Slednji so zastavljeni plan tržne proizvodnje v letu 1980 realizirali le s 66 odstotki. Kooperacijski rejci, ki bi morali vzrediti 40 tisoč prašičev, so plan uresničili s 75 odstotki, v prosti reji, kjer so načrtovali vzrediti 67 tisoč prašičev, pa so vzredili le polovico načrtovanega. Na zaostajanje v veliki meri vpliva, da od ene svinje spitamo namesto običajnih 15—16 tekačev le borih 8.

bijo le slabo polovico. Veliko jih resda konča v hlevih neorganizirane reje, precej jih pokoljejo kmetje sami, več tisoč pa jih na črno pokupijo potrošniki iz vse Slovenije. Zato bi morali rejce, ki plemenske svinje dobijo po regresirani ceni, s pogodbo vezati na obvezno oddajo pujskov v organizirano pitanje. Seveda pa bi stroške pitanja lahko zmanjšali tudi s strokovnejšim delom, če bi namreč imeli izdelano tehnologijo pitanja, saj so posamezni prašiči ob različni tehnologiji dražji oziroma cenejši tudi do 30 odstotkov. Vsekakor pa bi morali imeti tudi podatke, koliko porabljene krme je domače in koliko dokupljene, koristni bi bili tudi podatki o velikosti gnezda, o tem, koliko so posamezna stojišča prazna, znano je, da so izkoriščena le 70,5 odstotkov in podobno, pomembno vlogo pri reji mora opraviti tudi nov selekcijski center KG Rakičan v Nemščaku. V ta namen mora uvoziti nove linije švedskega landosa in velikega jorkšira. Za poživitev pasme pa bi veljalo uvoziti tudi bidrena in turo. Sicer pa pri selekciji mora veljati posebna pozornost mesnatosti in možnosti pitanja na večjo težo. Majhno število plemenskih svinj med drugim lahko povzroči nepopravljivo škodo, ker prihaja do parjenja v sorodstvu. Vse to neobhodno zahteva večje število strokovnjakov in usposabljanje samih rejcev, med drugim tudi zato, ker je konverzija za kilogram prirasta še zmeraj okoli 3,87 kilograma krmil. Več pa bo potrebno storiti tudi na področju skupnih vlaganj pri gradnji

1934. leta so v Pomurje prvič uvozili velikega jorkširja iz Anglije. Leta 1955 so osnovali rejske centre za belo rasno svinjo. 1973 pa so se načrtno lotili vzreje prašičev za klavnico soboške Mesne industrije.

stojišč za tekače pa tudi odkupu neobdelane zemlje, ki jo bodo kmetijske zadruge dajale v najem večjim rejcem. Za predvidenih 583 kooperacijskih rejcev, ki bodo leta 1985 redili od 10—11 tisoč plemenskih svinj in vse tiste, ki bodo 1985. leta spitali 170 tisoč prašičev, bo potrebno zagotoviti doslej beljakovinske krme tudi s sajenjem soje in konjskega boba, ki ju tačas uvažamo. Skrajni čas je, da bi končali z brezpredmetnimi debatami, kje bo stala kafilerija, saj nam najdragocenejše animalne beljakovinske sestavine in z njimi milijarde tečejo v kanale. Rešiti pa bo treba še preskrbo z zdravili in zajeziti prodajo pujskov na druga območja. Seveda ne gre obiti dohodkovnih povezav in

S kvaliteto zaklanih prašičev ne moremo biti zadovoljni, čeprav so v Pomurju vzrejeni prašiči za eno od dve mesni enoti (odstotka) bolj mesnati od kupljenih v drugih republikah. Ta čas dosegamo 24—30 mesnih enot (odstotkov) mesa v živem prašiču. 95 odstotkov prašičev v kooperacijski reji je križancev linije 12 in linije 55. Farme s temi prašiči dosegajo dve mesni enoti več kot zasebni rejci.

potrebe po vzpostavitvi ravnotežja med ceno prašičev in koruze. Ravno v Pomurju, kjer je močno razširjena tako imenovana prosta reja, bodo neorganizirani in potrebe po vzpostavitvi ravnotežja med ceno prašičev in koruze. Ravno v Pomurju, kjer je močno razširjena tako imenovana prosta reja, bodo neorganizirani rejci vzredili preko 60 tisoč prašičev. Ne gre prezreti, da bodo prašiči iz take reje znatno cenejši od farmske reje, res pa je tudi, da so slednji najbolj podvrženi motnjam na tržišču. Tako so leta 1980 v Pomurju redili 10.000 prašičev manj kot leta 1978.

Seveda pa vsega ne bo moč rešiti s cenami, tudi v resolucijah bi morali opredeliti, kaj bomo kje pridelovali oziroma redili. V resoluciji so za Pomurje, ki je sicer usmerjeno v živinorejo, za potrebe slednje zgradili najsodobnejši klavnico, v resolucijo razvoja pa zapisali, da bomo v Pomurju proizvajali predvsem koruzo, pšenico in sladkorno peso.

Naštetim težavam pa bodo rejci nedvomno lažje kos, saj so jim na posvetovanju pripravili gradivo, ki bo v veliko pomoč vsem pospeševalcem v temeljnih zadružnih organizacijah, ki bodo nosilce kooperacijske prašičerejske proizvodnje, v kateri načrtujejo do leta 1985 proizvodnjo podvojiti.

KRIŽEM KRAŽEM po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

DEDEK MRAZ

Cingel congel že zvonijo
zvončki velikih sani,
zraven zajčki in medvedi
z mrzlih krajev so prišli.

Vsi v spremstvu dedka Mraza
po raznih krajih in vaseh,
vsem otrokom pridnim, majhnim,
prinašajo poln koš daril.

Marko je dobil konjička,
Jurček majhen avtomobil,
Mojca sladkih je bonbonov,
Šprela pisanih balonov.

Irena Rauter, 7. r. OŠ VERŽEJ

Novo leto

Sneg pobelil je goré,
polja, gozdove in travé.
Bliža novoletni se dan,
dedek Mraz prišel je k nam.
Jelko okrasili smo z bomboni
kakor tudi z rdečimi baloni.
Mama peče nam potico,
očka reže krvavice.
Okrog jelke se vrtimo,
pojemo, vriskamo in se veselimo.

Anita Zver, 4. raz.
OŠ Črenšovci

Vsak življenje enemu drevesu

V minulih dneh smo na OŠ Daneta Šumenjaka v Murski Soboti zaključili akcijo zbiranja starega papirja. Akcijo so organizirale zelene straže, ki že nekaj let uspešno opravljajo svojo nalogo v našem pionirskem odredu. Zbrali smo 6.353 kg te dragocene surovine.

Tudi učenci razredne skupnosti 5. a razreda smo se vključili v to akcijo takoj, ko nas je o njej seznanil predsednik razredne skupnosti. Na sestanku smo se pogovarjali, kje vse bi lahko poiskali zaloge papirja, ki bodo sicer končale med smetmi. Bilo je mnogo predlogov. Sklenili smo, da bomo šli v široko akcijo. Naš tihi dogovor je bil tona papirja. Akcija je stekla. Vsako prosto uro smo izkoristili in hodili po hišah, blokih ter prinašali večje in manjše svežnje papirja. Najzanimivejše je bilo zjutraj, ko so se po pločnikih pomikale proti šoli kolone učencev, ki so spominjale na kolone osličkov. Vsak učenec je imel poleg šolske torbe v rokah še sveženj papirja ali kakšno škatlo na hrbtu. Marsikateremu je po obrazu tekel znoj, ki si ga niti ni mogel obrisati, ker je imel obe roki zavzeti. Papir smo zbirali v razredu. Kup se je vsak dan večal. Štehtali smo ga. Ko smo ugotovili, da smo zbrali čez 500 kg, smo še z večjo vnemo nadaljevali zbiranje. Po hišah smo dobili vedno manj, ker so zbiralno akcijo imele tudi ostale tri osnovne šole v mestu. Zopet smo imeli sestanek in se odločili za zbiranje kartonskih škatelj po trgovinah. Zvedeli smo za trgovca, ki bi bil vesel, da bi mu počistili skladišče. Bila je sobota. Ivanka, Tomi, Bernarda in Alenka so se odpravili na delo. V tem dopoldnevu so pripravili za prodajo 365 kg kartona. Toda do ene tone nam je še vedno precej manjkalo. Toda puške nismo vrgli v koruzo. Ponovno smo se zbrali, obiskali trgovska skladišča, kontejnerje in v petek, ob zaključku akcije, smo ponosno povedali: »Zbrali smo 1.051 kg papirja!« Bili smo kar precej izmučeni, vendar ponosni, da smo uspeli in plan celo presegli.

Jesenska akcija je končana, vendar se mi že pripravljamo na pomladansko. Upamo, da bomo uspeli in da bo vsak v obeh akcijah zbral 50 kg papirja, kar pomeni, da bi vsak daroval življenje enemu drevesu, ki bi sicer moralo pasti za papirno industrijo.

Za razredno skupnost 5. a razreda:
Betina Podgajski
Tanja Palatin

Na braniku domovine

Domovina! Kaj je sploh domovina? Morda oče, mama, naša šola ali reka, ki venomer teče svojo pot, ne da bi koga vprašala, ali sme ali ne. Da, vse to in še mnogo več je naša domovina.

Toplina doma, v katerem najdem zavetje, šumeči gozdovi, žuboreči potočki, modrina morja, vse to je delček naše domovine, katero moramo braniti, da nam je tujec zopet ne

razkosa, kot nam jo je v preteklosti. Le s polno prelite krvi, hudih bojev in trpljenjem je uspelo našim ljudem obnoviti in pospraviti ruševine hiš, ki so bile tarča naših sovražnikov.

Prav zato se vse bolj krepi naša narodna zavest, predvsem v nas mladih, katerih pradedje so ustanovili prvo JLA. V teh 39 letih se je ljudska armada razvila v takšno silo, da se lahko z dobrim orožjem, predvsem pa z dobrimi starešinami zoperstavi vsakemu možnemu napadalcu. Nekoč bomo morda tudi mi postali vojaki JLA. Sedaj pa je naša prva naloga, da se učimo, pomagamo vsakemu, ki je potreben naše pomoči, da ljubimo materin jezik, saj bomo le tako lahko koristili družbi in ostali trden kamen v skali naše domovine. Celoten splet ljudi, ki so vedno pripravljeni pomagati našemu vojaku v boju proti vsakemu napadalcu, in dobro izurjeni vojaki, ki jih vodijo dobri starešine, nam vsem lahko vliva zaupanje. Zaupanje, da bomo onranili in še izpopolnili tisto, za kar so se borili naši očetje še tudi po končani vojni: za mir, svobodo, enakopravnost in socialistični samoupravni sistem naše domovine.

Irena Rauter, 7. r.
OŠ VERŽEJ

IZBRANA RISBA: »Dedek Mraz« — Narisal Miran Kreft, 4. c. raz. OŠ Dane Šumenjak — Miran M. Sobota

DRAGI ŠOLARJI,

naj dodam k vašim prispevkom nekaj vrstic še jaz. Zadovoljen se poslavljam od starega leta, saj ste mi doslej tako pridno pisali, da sta že dve mapi polni. Še največ prispevkov pa sem dobil z osnovnih šol v Apačah, Bakovcih, Vidmu ob Ščavnici, Edvard Kardelj v Murski Soboti, Beltincih, Cankovi, Veržeju, na Kapeli, Odrancih in Crenšovcih. Ne bodite hudi, če vam ne morem vsega objaviti. Velikokrat ste si krivi tudi sami, ker niste aktualni — pišete o dogodkih, ki so že zdavnaj mimo. V tej številki na primer ne bi imelo smisla objaviti, da bo spet prišel dedek Mraz, da boste imeli v šolah jelkovanje in podobno, ker je to zdaj že mimo. Ali ne? Prav tako se dogaja, da se pod tistim, kar ste napisali, ne podpišete tako, kot bi bilo treba, tako da ne vem, v kateri razred hodite in katero šolo obiskujete.

No, ne jemljite vsega tega tako hudo zares, da vam ne bi preveč zagrenil novoletnih praznikov! Saj, kot sem najprej zapisal, sem zelo zadovoljen z vašim sodelovanjem. Da bi bilo tako še naprej!

Imejte se lepo in vse naj, naj, naj . . . v letu 1982 vam želim!

dopisniki so zabeležili

Zgradili so stopnice

Negova, središče skupnosti, je za krajane Negovskega vrha, Negovske vasi in Lokavec težko dostopna. To velja predvsem za pešce, ki bi porabili precej časa, če bi pešačili po več kot tri kilometre po ovinkih speljani cesti. Najbolj strmi del poti so že nekdaj premagali s stopnicami, ki pa so dotrajale, zato se je KS Negova odločila za novo stopnišče.

Dela, ki jih je opravilo Komunalno podjetje Radgona, so veljala okrog 70 tisoč dinarjev. Precej so naredili krajani sami. Poleg tega je vsako gospodinjstvo primaknilo še nekaj denarja. L. K.

Prekmurski čebelarji ne počivajo

Kljub temu, da so čebele končale svoje poletno delo in že dalj časa počivajo, tega ne bi mogli reči za prekmurske čebelarje. Še pred kratkim so dokončno uredili 40 arov zemljišča zraven plemenilne postaje, ki je last Zveze čebelarskih društev Murska Sobota. Celotno zemljišče so ogradili, posejali medovite detelje in v spomin na tovariša Tita posadili 88 medovitih sadik. S tem so izpolnili tudi ta del programa dela zveze za leto 1981. Naj povemo še to, da so večino teh del opravili naši čebelarji s prostovoljnim delom.

N. F.

GRADIŠČE V SLOV. GORICAH

Izvolili nove organe

Osnovna organizacija ZK v Gradišču v Slovenskih goricah je na volilni konferenci izvolila nove organe. Za sekretarja so izvolili Petra Leopolda.

Komunisti v Gradišču so na volilno programski konferenci razpravljali tudi o svojih dosedanjih uspehih in ugotovili, da bi lahko z malo večjo zavzetostjo nekaterih članov pospešili aktivnost tudi v drugih organizacijah in društvih. Dogovorili so se tudi, da bodo v bodoče bolj dosledno ocenjevali dejavnost posameznikov. Janez Lorber

GORNJA RADGONA

Kerenčičevo nagrado bo prejel Milan Nekrep

Za Kerenčičevo nagrado v občini Gornja Radgona so na nedavni skupščini občinske kulturne skupnosti Gornja Radgona predlagali Milana Nekrepa. V prostem času veliko dela na kulturno prosvetnem področju, sicer pa je ravnatelj osnovne šole na Kapeli.

Kerenčičevo nagrado podeljujejo v Gornji Radgoni ob slovenskem kulturnem prazniku.

F. K.

GORNJA RADGONA

Zakaj se lotevamo del, ki jim nismo kos?

Stanovalci radgonskega gradu in dela grajskega naselja pod njim že nekaj časa negodujejo zaradi vode. Do nedavnega je skrbel za redno preskrbo z vodo v tem predelu hišnik osnovne šole. Potem pa so nekje dejali, da bodo grajski vodovod priključili h glavnemu vodovodu, ki napaja vso Gornjo Radgono. In tega posla so se lotili delavci radgonskega komunalnega podjetja. Zgradili so tik ob gradu čudno poslopje, ki kazi že tako zanemarjen radgonski grad. In v tem čudu naj bi bile vse naprave, ki bi avtomatično delovale za nemoten dotok vode. Vse to so gradili komunalci vsaj pol leta in komaj je bila gradnja končana, se je preskrba z vodo zataknila.

Pa se človek vpraša: zakaj se lotevamo del, ki jim nismo kos? Manko Golar

KOBILJE

Srečanje s starejšimi

Tako kot vsako leto so tudi letos v kobiljskem kulturnem domu pripravili srečanje s starejšimi občani. Sodelovali so učenci iz osnovne šole in izvedli bogat kulturni program. Razpoloženja ni manjkalo. Proslava se je dobro iztekla, starejši so jo z navdušenjem sprejeli. D. Ščavničar

Odbojkarji Polane, ki so na turnirju za memorial Jožka Kelenca osvojili drugo mesto.

GORNJA RADGONA

Upokojenci so prizadevni

V domu upokojencev v G. Radgoni je sedaj, ko se izteka leto 81, zelo živahno.

Stisk rok, bežen poljub, vse je povezano z željami, da bi še dolgo ostali skupaj, bili zdravi in še naprej dočakali veliko, veliko let.

Ob vpisu leta 81 je štelo društvo 969 članov, od tega jih je v tem letu umrlo 44.

Kot pravi predsednik društva upokojencev Dušan Mercina, niso imeli nobenih težav, kar se tiče finančne strani. So pa težave glede reorganizacije na področju rekreacije. To so težave, ki jih spremljajo že vrsto let, toda na pragu je novo leto in z optimizmom vstopajo vanj.

V samem domu imajo tudi bife, v katerem se vsak dan srečujejo, pogovarjajo . . .

Za leto 1982 je poimenski dnevnik že pripravljen. Spet se bodo vrstili organizirani izleti, v načrtu imajo posaditev grmičevja in zelenja pred domom in pa seveda željo po čim večji aktivnosti članov.

Rada Vreča

MURSKA SOBOTA

Nova mladinska organizacija

Pred dnevi so se na ustanovni programsko volilni konferenci zbrali mladi, zaposleni v Invalidskih delavnicah v Murski Soboti, poroča Tonček Horvat. Nova mladinska organizacija je že navezala stike s pripadniki JLA, v program so uvrstili predavanja, spomladi pa se bodo lotili očiščevalnih akcij. Ob vsem tem pa seveda niso pozabili na vse tisto, kar lahko naredijo na kulturnem področju. Največ zagotovo ob prirejanju raznih proslav.

T. H.

TURNIŠČE

Povečanje proizvodnje

V Planiki — TOZD Tovarna obutve Turnišče, so komunisti na programsko volilni konferenci posvetili precej pozornosti tudi gospodarjenju in snovanju načrtov za prihodnje leto. Pri planiranju za letošnje leto so se nekoliko ušteli, ker so morali menjati skoraj osemdeset odstotkov proizvodnega programa in se lotiti zahtevnejših modelov, pri katerih je zunanje tržišče precej občutljivo in tudi manjših pomanjkljivosti ne spregleda.

Kljub vsemu so v letošnjem letu v desetih mesecih izvozili na konvertibilno področje 474.423 parov obutve. Imajo tudi zasnove plana za prihodnje leto. Izdelati nameravajo milijon 325 tisoč parov obutve, torej okrog deset odstotkov več kot letos. S.P.

GORNJA RADGONA

Enotni v akciji

Radgonski gasilci so se pred dnevi sestali na članskem sestanku in obravnavali informacijo o gradnji novega gasilskega doma.

Člani se zavedajo, da so h gradnji pristopili v zelo neugodnem ekonomskem obdobju, zato viri sredstev niso taki, kot so načrtovali, zato so še bolj enotni v akcijah prostovoljnega dela. Dogovorili so se, da bodo v teh dneh prostovoljno opravili marsikaj, od razreza lesa, izdelave ladijskega poda, do barvanja. Že do sedaj so opravili veliko prostovoljnih delovnih ur. Fizično pomoč pa so ponudila že nekatera sosednja GD s svojimi člani raznih strokovnih poklicev.

Z združenimi močmi hočejo gasilski dom in dom civilne zaščite dograditi do praznika dela — 1. maja. Na to slovesno otvoritev jih veže še posebno obeležje — 100. obletnica obstoja GD. J. K.

ODKUPUJEMO SVINJSKE KOŽE PO UGODNEJŠI CENI KOT PREJŠNJA LETA!

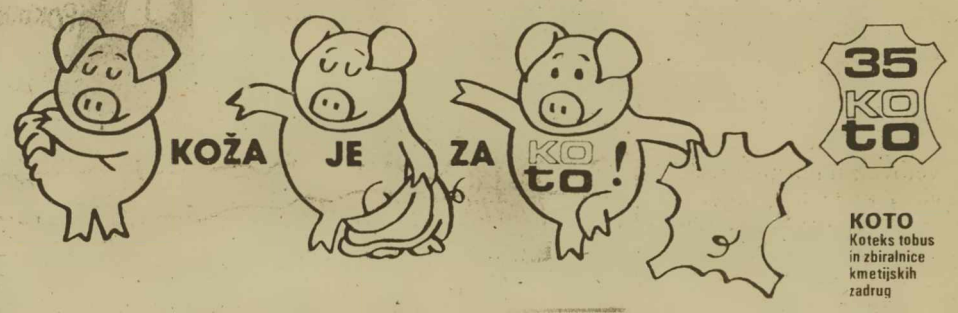

KOTO
Koteks tobus in zbiralnice kmetijskih zadrug

PEKOČE KOPRIVE V PETIH SLIKAH (stare in mlade)

Bodi kakor hoče! Če so pekoče ali ne, ne vem. Samo to vem, da nič ne vem. A malo se mi vendarle svetlika, kam pes taco moli. Rekel bi bobu bob, saj beseda ni konj. A pamet je boljša kot žamet. Hja, lepo se sliši tole drdranje puščic, hočem reči zbadljivk. Če se bo tako nadaljevalo, tega ne vem. Sicer pa, naj »spregovore« koprive!

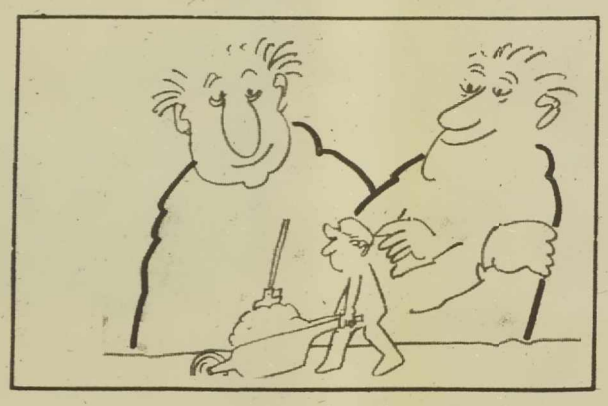

PRVA SLIKA — Odgrinjam jih oprezno, z nekakšno nelagodnostjo, a kaj uzrem? Berite!

»Iskat grem ‚malega' človeka, saj o njem veliko govorijo na zborih volilcev, sestankih sindikalnih podružnic, delavskih svetih. Priznati moram, da dobro, najlepše. Iz besed o njem veje skrb zanj, pripravljenost, da bi mu pomagali. Pa vendar ga doslej nisem spoznal, ne videl in ne srečal. ‚Malega' človeka namreč.« Iskal ga je v podjetjih, na zborih volilcev, po ulicah, a njega nikjer. Kakih petnajst let je od tega in naš predhodnik se je sprijaznil s porazom.

»Zdi se mi, da so oni, ki govorijo o ‚malem' človeku, prepričani, da so ‚veliki' ljudje. Zdi se mi, da imajo v mislih ob takšnih pogovorih delavca, služkinjo (gospodinjsko pomočnico), poštarja, železničarja. Morda. Vem le to, da sem se v svojem iskanju zmotil. Iskal sem ‚malega' človeka in njegovo veličino meril po njegovem delu. Zato je bilo moje iskanje jalovo. Vedno sem srečeval samo **človeka.«**

Nekam bridek priokus ima tale satira, se vam ne zdi? Meni že. Kot da bi nas svarila, da se še najde tu pa tam kakšno umovanje o dozdevno »malih« ljudeh. Le, da jim zdaj porečemo marljivi, pridni, skrbni . . .

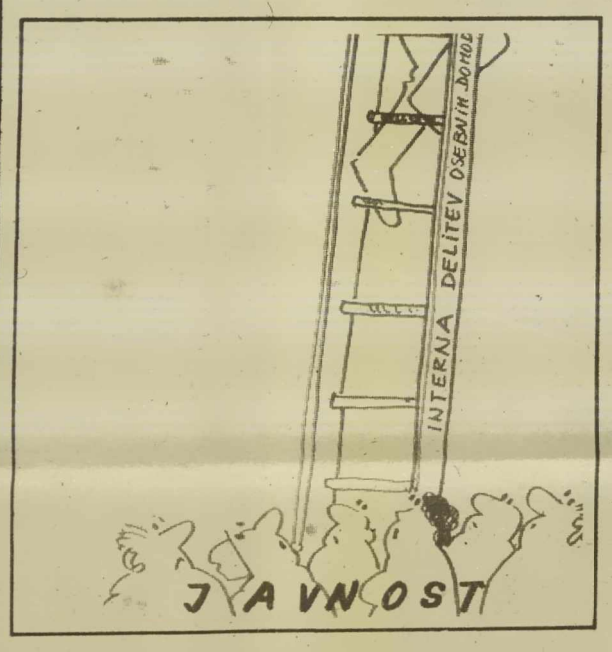

DRUGA SLIKA — Zalivam jih z občutkom, skorajda pobožno in ves zamaknjen. Prepotrebne so nege.

V neki oštariji je bilo. Na uho mi pljusne: » . . . moraš razumeti, da je to naša interna zadeva. Nihče se nima pravice vmešavati v naše interne zadeve . . .« Povprašam, kdo neki se tako vneto pomenkuje o tisti interni zadevi, pa zvem, da sta sobesednika direktor podjetja Nebodigatreba in predsednik občine Naša pravica. »To mora biti hudo zanimiv pomenek,« si rečem in nastavim uho.

Predsednik pravi: »Janko, moraš razumeti, da je tudi občina odgovorna za stanje v vašem podjetju. Nam ne more in ne sme biti vseeno ali pri vas dobro ali pa slabo gospodarite. Saj menda razumeš?«

»Kaj ne bi razumel,« dé direktor. »Veš, da razumem, da ima občina take in take pravice in dolžnosti. Toda, razumi, da ni vse, kar se pri nas dogaja, za javnost. Kaj recimo koga briga, kakšne imamo plače!? Sami jih pridelamo in jih sami tudi trošimo.«

Sedaj pa se predsednik malo razjezi ali razkuri: »Za vraga! Ste si res tako visoke plače sami pridelali. Kaj pa vaše visoke cene, pa monopol in tako dalje in tako dalje?«

In tako dalje in tako v nedogled. Skratka, če nekaj ni v javnosti, se ne dogaja. To ti je logika. (!?)

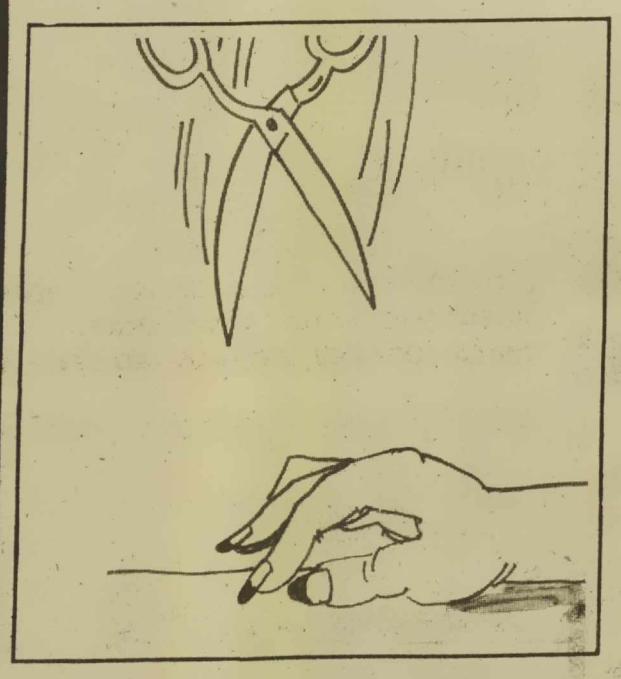

TRETJA SLIKA — Ta preklicana toča! Debela kot oreh neusmiljeno klesti in mesari po mojem koprivnem vrtičku. Ne dajte se, koprive!

»Ljudje imamo nohte. Z nohtom se navadno zaključujejo prsti nog ali rok. So ljudje, ki nimajo vseh nohtov. Bolj za ženske kot za moške nohte je človek pripravil posebne priprave in naprave, s katerimi nežni spol obli, brusi ali odrezuje nohte. Nohti so lepi, če so čisti tudi na notranji strani tistega dela, ki podaljšuje prste. Prišli smo torej v samo bistvo vprašanja. Predlagamo, da vsem tovarišem in tovarišicam, ki strežejo ljudem in imajo težave s črnino pod nohti, njihove delovne organizacije kupijo tiste priprave, o katerih smo prej govorili.«

O ti prevejanec ti! Ti prefriganec, zvitorepec, taktizer! Mar si mislil, da te ne bomo spregledali, ti javni izzivač in zapeljivec? Spretnjaško si se izmaknil poanti in nam ponudil že skoraj oskubljeno kost. Kdo jo bo glodal? Zakaj nisi ubral tehle strun: grebem, grebem, pa ne dogrebem. Ali, da se nekaterniki najraje praskajo tam, kjer jih sploh ne srbi. Tiček si, da le kaj. A kar je res, je res: treba jim jih je nabrenkati — tistim, ki strežejo namreč — da poskrbijo za svojo nohtno higieno. Še bolj pa, da si jih skrajšajo oni, ki bi se radi z njimi povzpeli v vrtoglave višine. Pa da boste vedeli: kozerija našega kolege izpred več let je aktualna še dandanes. (Toča pa čedalje bolj pada! Držite se koprive!)

ČETRTA SLIKA — Strela, kaj je zdaj to! Debela snežna odeja je prekrila moje prijateljice. Pa jih je ne bo pobralo!?

»Pred dnevi se je zgodilo, ko so pred nekega gosta prinesli črno kavo, v kateri je ponosno plaval cigaretni ogorek. Lahko si zamislimo presenečenega gosta ob taki, nedvomno ‚solidni' postrežbi. Pravijo, da je še vsa sreča v tem, da je bil gost sanitarni inšpektor, ki bo znal postaviti stvar na pravo mesto.

Zgodi se včasih tudi to, da v hotenju po hitri postrežbi neko stvar osolimo, čeprav vanjo spada sladkor. ‚Dolgost življenja našega je kratka', še krajša pa bo, če bomo gostom še večkrat tako ‚solidno' postregli.

Namesto pristnih vin točimo — seveda pod pristnostjo — najrazličnejše zvarke, ki jih po tem, ko inšpekcije povedó svoje, izlivamo v kanalizacijo. Medtem ko se nam postrežba iz dneva v dan ‚izboljšuje', se veča tudi cena te postrežbe, delno po zaslugi inšpekcijskih služb, delno pa po zaslugi pridnih gostinskih delavcev.« Mirno bi lahko bilo letos mednarodno leto turizma — kot leta 1967 — iz katerega smo si izposodili gornjo gloso. Toda, nimate občutka, da si skušamo z vsemi mogočimi prigodnimi tedni, meseci in leti oprati slabo vest? Če se nam namreč kaj skazi, si précej omislimo kakšen teden, mesec ali leto, katerega naj bi zapolnili s tistim, kar prej nismo postorili. Da lahko po tem, ko vse mine, spet mirno spimo. Morala pa taka!

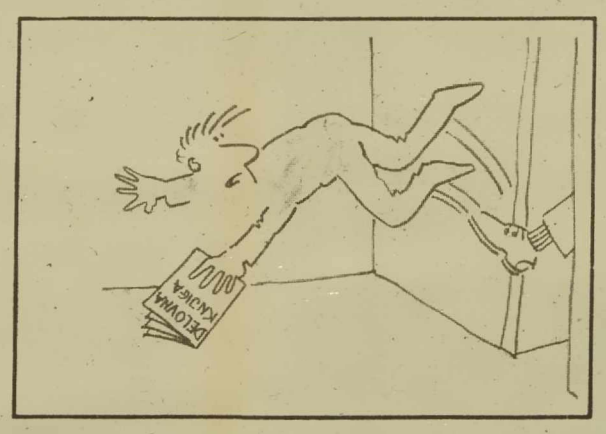

PETA (ZADNJA) SLIKA — Spet so veselo vzbrstele. Kopriva pač ne pozebe. To je preizkušena in priznana modrost. Kakšno srečno naključje!

»Ne bom trdil, da gre za nek povsem nov pojav ali da bi se razmere v naših delovnih organizacijah zadnje čase tako bistveno spremenile, da bi postale grožnje delavcem z delovnimi knjižicami tako splošen pojav. Vendar le niso tako osamljeni primeri, ko nekateri vodilni uslužbenci v podjetjih kar na hitro odpravijo delavca, ki se pritožuje: »Če ti ni všeč, pa pojdi!« Ali: »Če ne boš tako delal, kot mi hočemo, boš dobil knjižico!«

V nekaterih podjetjih, kjer so zašli v stisko zaradi čedalje hujšega pritiska gospodarske reforme na njihovo neznanje in neiznajdljivost, kaj radi govore, da je treba zaradi reforme zategniti vajeti. To naj bi po njihovem mnenju pomenilo, da je v interesu podjetja, če združijo oblast v podjetju v eni roki, se pravi, da se v takih razmerah »ne moremo iti demokracije«. In potlej se dogaja, da sklepajo mimo organov samoupravljanja, ker je »to v interesu podjetja« in tudi to, da uvajajo »trdo disciplino« z mahanjem z delovnimi knjižicami in grožnjami z odpusti.«

Zdaj smo pa tam. Mislim, še vedno v letu 1967. Sploh pa je najvažnejše, da smo zdravi in dobri ljudje. Pa bodimo še odkriti! Jaz sem prvi za to, kar tudi potrjujem s podpisom in prstnim odtisom.

Ilustracije: GÖNTÉR ENDRE

branko žunec (brž)

DUŠAN REŠEK — Rojstna knjiga

»Slišiš Francka,« je hitela klepetava Marta razlagati sosedi, ta pa drugi sosedi in tako naprej, dokler se ni novica kot blisk raznesla po vasi. »Rakova Rozika je noseča komaj sedem mesecev, pa je dobila krče in začela krvaveti. Davi je bil pri njej zdravnik Sesardič. Zapovedal je, da mora takoj v ormoško bolnico, ker je njeno življenje v nevarnosti. Kako bo pa z otrokom, se ne ve. Glavno je, da ona ostane. Saj ni prvi in najbrž tudi zadnji ne. Nekaj ganljivih solz, pa se pozabi.«

Pred Rakovo hišo so se začeli zbirati ljudje. Kmalu za tem se je zaustavil črn avtomobil, na katerem je bilo napisano z velikimi črkami AVTO TAKSA Hujs Štefan. Ta avtomobil je dobil Hujs za darilo od plebanuša Vadoviča, ker je njegova žena Vilma znala dobro »gospodinjiti« pri njem. Po pravici povedano so avtomobil plačali verniki, saj so plebanuš skoraj vsako nedeljo vpili s prižnice: »Devica Marija je žalostna, ker premalo darujete za cerkev.« Tudi ta Marija je imela mošnjo brez dna.

Voznik je zatrobil. Mož Franc in sosedov Miška sta prinesla na rokah drobčkano ženico, zavito v odejo in jo skrbno položila na zadnji sedež, pod glavo pa porinila vzglavnik. Zraven je sedel mož, spredaj poleg voznika pa debeluškast zdravnik. Staro in mlado se je gnetlo okrog avtomobila. Vsak bi rad vedel in videl, kaj se je zgodilo Rakovi Roziki, ki je bila priljubljena med vaščani. Ženske so smrkale v robce in si brisale solze.

»Sirota Rozika, koliko je že pretrpela. Prva dva otroka sta ji umrla pri porodu, trije so se srečno rodili, sedaj pa zopet krvavi,« so klepetale ženske med seboj, ko je avtomobil odpeljal.

Avtomobil je naglo drvel proti Ormožu in za njim se je dvigal oblak prahu. Franc se je nekajkrat dotaknil z dlanjo razgretega in potnega čela žene in ji šepetal tolažilne besede: »Draga moja Rozika, še malo potrpi, pa bo mimo. V Ormožu so dobri zdravniki. »Besede draga že dolgo ni slišala iz moževih ust. To je bilo pred poroko, ko ji je zidal gradove v oblakih in obljubljal, da jo bo nosil na rokah. Po poroki pa se je vse spremenilo. Pretepal jo je in zmerjal s kanalijo, ko se je skoraj vsako noč rahlo okajen vrnil domov od Sapača, kjer je kartal in popival.

Rakov Franc je bil čuden človek. Tak kot vreme. Včasih dober kot kruh, včasih pa tako razdražen, da bi požrl vse okrog sebe. Razen tega je bil še zaletav in vsakemu je rad nasedel. Rozika se ni mogla zanesti naj. To so kmalu dojeli tudi otroci in se še bolj navezali na mater. Franc je prišel s Štajerske, kjer ga je oče izplačal z lepo doto. V Črtincih je odprl trgovino z mešanim blagom in se oženil s kmečko deklo Roziko, ki ga je vzela samo zato, ker je znal lepo govoriti in je imel lepe bele zobe. Trgovina je cvetela, dokler ni začel lenariti, zahajati v gostilne in politizirati. V prvi svetovni vojni je bil zajet v Rusiji, kjer se je navzel idej socializma. Te ideje je začel širiti med ljudmi in plačevati predvolilne golaže. S tem se je zameril duhovščini in prišel navzkriž z oblastjo. Večkrat so ga denarno kaznovali in mu pretili z zaporom. Rozika ga je na kolenih prosila, naj preneha s tem, pa bil je le bob ob steno, bil je preveč trmast in samozavesten. Kmalu je zapravil vse in družino pahnil v siromaštvo. Spregledal je šele potem, ko je bilo prepozno. Duševno in telesno zlomljen je odšel na sezonsko delo v Nemčijo. Tam je kmalu izdihnil v prometni nesreči.

Rozika je krčevito stiskala pesti in zobe. Molila in prosila je Boga: »O, bog, resi mene in otroka. Ti dobro veš, kaj pomeni živ otrok za mater. Usliši mojo prošnjo!«

Krči so postajali pogostejši in močnejši. Rozika je začela škrtati z zobmi in težko dihati. Potne kapljice so ji močile lasišče in polzele po obrazu na vzglavnik. Zdravnik Sesardič ji je porinil v usta dve kocki sladkorja prepojeni s kapljicami proti bolečini. Rozika je zaprla oči in rahlo zadremala. Zbudila se je, ko je avtomobil obstal na dvorišču bolnice. Na nosilih so jo odnesli v ordinacijsko sobo.

Zdaj tudi Franc ni mogel skriti vznemirjenosti. Kaj, če se slabo konča za Roziko, mu je začelo rojiti v glavi, ko je nemirno hodil gor pa dol po hodniku, presedal s stola na stol, prižigal cigareto od cigarete in prisluškoval pri vratih. Ker ni nič slišal, je spraševal v črno oblečene sestre, ki so z resnimi obrazi prihajale in odhajale iz ordinacijske sobe, kaj se tam dogaja. Odgovor je bil vedno enak: »Še malo potrpite! Če bo kaj novega, vam že povemo.«

Rozika je ležala na operacijski mizi in potrpežljivo prenašala vse, kar so delali z njo. Zdravnik je razmišljal, kaj naj napravi, da bi rešil mater in otroka. Nekaj časa je bil v zadregi, nato se je pa odločil: »Mater moram na vsak način rešiti, z otrokom pa kar bo, pa bo,« je dejal. Usmiljeni sestri je ukazal naj prekuha nekaj metrov vrvi. V materi je to vrv zavezal otroku na vsak palec na nogi, zunaj pa obtežil z utežmi in tako so Roziko prenesli v oddelčno sobo na posteljo. Uteži so vlekle otroka počasi ven. Otrok je dolgo visel med življenjem in smrtjo, naposled se je dobro končalo. Po šestih urah napora žene, zdravnika in strežnega osebja je ob eni uri po noči Rozika zaslišala udarec uteži ob tla, nato pa otroški jok.

»O, moj bog, živ je!« je vzkliknila Rozika. V očeh so se ji zalesketale solze. Od veselja je začela jokati. Pozabila je na prestane bolečine in kot neumna začela stiskati otroka k sebi, božati po glavici in poljubljati.

Zdravnik je Francu povedal, da se je vse srečno končalo, le otrok je majčken, slaboten nedonošenček, zato mora porodnica ostati še nekaj dni v bolnici. Franc se je zdravniku zahvalil za trud in pomirjen odšel na železniško postajo. Tam je počakal na prvi vlak in se odpeljal v Črtince.

V rojstni knjigi na župnišču v Črtincih je zapisano, da se je sedemnajstega junija dvaintridesetega leta zakoncema Roziki in Francu Raku rodil sin Štefan.

Ko je prišla Rozika z otrokom iz bolnice so sosede po stari navadi prihajale na oglede. Krstna botra Magdičova Kata je pa porodnici prinesla kuhano kuro v juhi z rezanci, rétaše in druge dobrote. Ženske so občudovale majhnega otročička, ko ga je mati držala na dlani in kopala v leseni krnički. Božale so ga po svileni koži in se čudile, kako se je tako nebogljen prebil v življenje.

Mali Števek je bil strašansko brečlav otrok. Kdo bi mu naj zameril? Rodil se je v sedmem mesecu in pri porodu dobil še kilo, ki je postajala vse bolj vidna. Vse noči je prejokal na materinih rokah. Mati je skoraj obupala nad njim. Čez dan je prodajala v trgovini, opravljala moža in tri starejše otroke, ponoči pa na rokah nosila Števeka. Shujšala je do kosti. Otroka bi včasih najraje vrgla kam za ograjo, pa krščanska vest ji tega ni dovoljevala. Kaj bi rekli ljudje? Kaj plebanuš, ki so pridigali, da morajo ljudje trpeti. Bolj bodo trpeli, lepše jim bo na onem svetu. Vse težave je potrpežljivo prenašala, brečlavi otrok je pa počasi rastel in kmalu začel še bolj nagajati staršem, učiteljem v šoli in ljudem v življenju. Kako?

To je pa že druga zgodba.

SKLADIŠČA POD MILIM NEBOM

Vroča, občutljiva, kočljiva in sploh zapletena je tema, ki smo se je — žal, kot boste videli, le s polovičnim uspehom — tokrat lotili. Pravzaprav že pred časom, a preden smo prišli do konca, nam je sneg prekrižal načrte. No, ne povsem. Saj je vendar še vse na svojem mestu, »varno skrito« pod debelo snežno odejo.

Lotili smo se namreč skladišč na prostem, pod milim nebom, kot smo akcijo delovno poimenovali. Pri trgovinah, organizacijah združenega dela, zadrugah in še marsikje je namreč toliko vsega na ogled, prepuščenega tedne, mesece in celo leta na milost in nemilost vremenskim razmeram: dežju, snegu, zmrzali, da ne omenjamo, kako je vedno znova postavljena na preizkušnjo družbena samozaščita.

Toda pri odprtem skladišču Železnine delovne organizacije Mercator Sloga v Gornji Radgoni so nam dopovedovali: mi smo vse naredili. Sicer pa poglejte: lepo izdelana ograja, material, ki je lahko na prostem, saj je neuničljiv (!), asfaltna površina, luč, ki ponoči sveti, kaj več pa — seve, da ima prste vmes ta »nesrečna« stabilizacija!? — ne gre. No, če je njim tako prav . . .

1 — *Pri našem najbližjem sosedu trgovini Jeklotehna je »izbira« na prostem enkratna in pestra. Toda zakaj je temu tako, še danes ne vemo. Kratko in odrezavo so nas odpravili, naj se za pojasnila obrnemo na sedež delovne orhanizacije v Mariboru. Lepa reč! Klicali smo v Maribor — kar nekajkrat — a vedno znova ostali praznik rok. Lahko se le sprašujemo — in nemara še kdo — ali se res ne bi dalo na nek način zavarovati vsega mogočega blaga, surovin, repromaterialov in izdelkov, ki so zdaj na dvorišču trgovine Jeklotehna prepuščeni milemu nebu (zdaj snegu in zmrzali).*

2 — *Več sreče smo bili deležni v Lendavi. Izjavi o tem, zakaj ne spravijo pod streho repromateriala, izdelkov in sanitarnih kabin, sta nam namreč brez večjega oklevanja dala inženir Dezider Paler iz Gorenje-Varstroja in direktor tozda Primat Anton Bensa. Tako smo zvedeli, da so za »prisilno garaziranje« sanitarnih kabin — kar nekaj sto jih je običajno — pri Gorenje-Varstroju krivi gradbinci, ki kasnijo z gradnjo in jih kabine »z vesto« čakajo. V Primatu bi za skladišča rabili kakih dva tisoč kvadratnih metrov zaprtega prostora, a ni denarja. Saj, kje pa je!?*

3 — *Da ne bo pomote — zadnji dve sliki sta nastali v Ljutomeru: pri Agrotehniki (levo) in Agrariacoopu (desno). Sicer pa jih objavljamo brez posebnega komentarja, saj sta že itak sami po sebi dovolj zgovorni. Le to nam ne gre v račun: kaj neki se plete po glavi tistemu, ki katerega od strojev, repromaterialov oziroma izdelkov tudi kupi, pa so le-ti dodobra rjasti, morda celo manj uporabni?! Pa še: smo res tako neiznajdljivi, da ne znamo vsaj malo improvizirati. Če lahko drugje, zakaj ne bi — recimo, da spričo pomanjkanja sredstev — tudi pri skladiščih! Že samo streha bi bila dovolj, kajne?*

Branko ŽUNEC
Albert Ábrahám
Dušan Loparnik

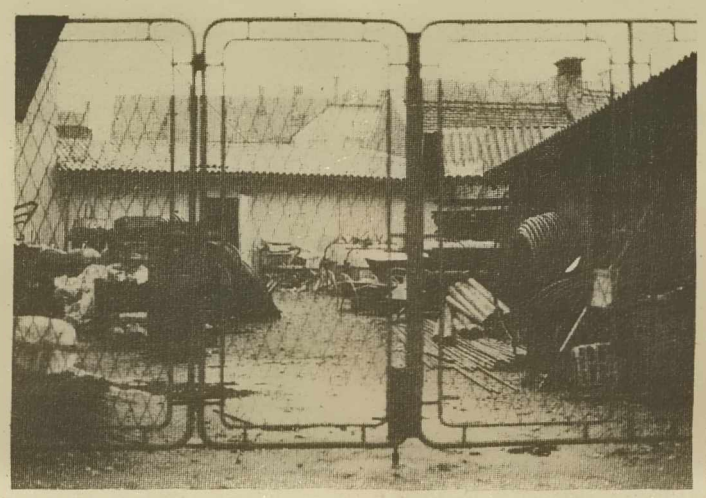

KAKO DO (PO)ZNANSTVA?

Edini recept — NAPITNINA

Videl sem ga, kako ji je skrivoma in malone zarotniško pomežiknil in ji v ročico pomenljivo stisnil že zdelanega petdesetaka. Zdelo se je, da je tega kar vajen in mu gre takale »zaupljivost« zlahka od rok. Tudi ona je bila vse prej kot prepadla. Mislim, da sem dobro slišal: »Za drugič, kajne! Pa pridite še kaj, saj ste vendar naša stara stranka!« Mimogrede sta se — kot po naključju — srečala s komolci in »star znanec« je odvihral skozi vrata, kot da bi mu gorelo pod petami.

Kje je že to bilo? Naj pomislim! Čakaj, čakaj, menda v enem od bifejev. Ali pa morda v sosednji samopostrežnici? Ne, ne bo držalo. Tam je bilo, kjer se lepotičimo, hočem reči strižemo, brijemo, manikiramo . . . Ali pa. . . . Zdaj sem pa res že rahlo zmeden. No, skratka nekje je že bilo.

A kaj bi, pri bogu, s tako bagatelo (neznatnostjo, malenkostjo). Raje bi se spotaknil ob kaj večjega, recimo pravi pravcati »biznis«, ki marsikomu vrže mastne denarce. Tako bo kdo revsknil v sveti jezi, da delamo krivico tako onim, ki napitnino dajejo, kot onim, ki napitnino spravijo v žep. To je vendar stvar posameznika, utegne še zarobantati.

Dobro, naj tedaj ostane morala pred vrati. Kaj pa »moralni maček«, ki se sem pa tja le prikrade do koga in milo zamijavka skozi priškrnjena vrata vesti. Jih lahko pred njim mirno zaloputnemo? Verjetno ne. Če pa že, se bodo skoraj zanesljivo odškrnila kdaj kasneje. Recimo, ko bo treba pri tem pravem »biznisu« odšteti cel šop zapeljivo šumečih bankovcev in - po pravilih igre: jaz ti »zrihtam«, ti pa plačaj — zvezo oziroma poznanstvo »finansirati«. Sicer pa je bolje da neham umovati, saj bi se lahko še komu kaj posvetilo. Da namreč cikam na podkupnine in ne na napitnine. Teh ambicij pa — za premejkršenduš — sploh nimam. Vrh tega pa se mudi, saj me čaka kolega, da mi »zrihta« neko stvar. Pa ne za ceno napitnine, tudi podkupnine ne. Pač tako, kolegialno. Saj veste . . .!?

-brž-

lahko gradiš, če imaš vse pri roki

VHODNA
VRATA
NOTRANJA
VRATA
GARAŽNA
VRATA

VSAKDO SI V ŽIVLJENJU ŽELI TOPEL, MIREN IN PRIJETEN DOM

Lip Bled vam pomaga

Kdor kupuje izdelke LIP BLED, ta varčuje,

gradi hitreje in ceneje

Prepričajte se in obiščite prodajalno Lip Bled v MURSKI SOBOTI

Srečno novo leto 1982!

OGLEJTE SI STALNO RAZSTAVO VHODNIH, NOTRANJIH IN GARAŽNIH VRAT, OBLOG, OPAŽEV, ZIDAKOV ISO SPAN IN DRUGO

Strokovno vam bomo svetovali in

lažje se boste odločili

Prodajalna MURSKA SOBOTA
Cvetkova 1a
telefon 22-941 in 22-942

Prodajalna odprta vsak dan od 7. do 15. ure ob sobotah od 7. do 12. ure.

lip bled
lesna industrija
64260 bled
ljubljanska c.32

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM VRAT EVROPSKE KVALITETE
– zahtevajte prospekte
– prepričajte se v poslovalnicah s stavbnim pohištvom

PET TISOČ LET ČESNA

Zakaj imajo ljudje radi česen, je še vedno uganka. Pred dva tisoč petsto leti so ga Grki imeli za smrdljivo rožo. Pred to dobo in pozneje je dobival različna imena: kafra revežev, strup čarovnic, jed za kruha lačne in ljubezenski koren. Naj so ga kakor si bodi imenovali, vedno so ljudje bili trdno prepričani, da ima ta znamenita rastlina čudežno moč.

Odkrili so, da je pred skoro 4.500 leti neki kralj Babilonije naročil za svoje potrebe 395.000 mernikov česna. Od takrat so ga ljudje uporabljali za začimbo, natirali so z njim svoja telesa in telesa svojih otrok, polagali so ga k svojim mrtvim, nosili ogrlice strokov okoli vratu, jih stavili v čevlje, obešali v sobah in jih celo oboževali.

Stari Egipčani so preprostim mrličem polagali obeljene stroke česna v grob. Faraonu Tutankamnu so položili 6 izbranih glavic česna v zlati sarkofag. Verjeli so, da rastlina poleg začimbnih vrednosti vsebuje tudi skrivnost telesne moči.

Pri gradnji Keopsove ogromne piramide so graditelji redno dobivali glavice česna kot zaščitno hrano. Ko je začela pojenjavati zaloga, so delavci začeli stavkati, pa je moral ta egiptovski vladar plačati 1.600 srebrnih talentov za takojšnjo nabavo česna.

Z botaničnega vidika ni česen nič posebnega. Samo en strok, rahlo zagreben na sončno mesto in redno zalivan, se razmnoži z glavico s 6 do 13 stroki.

Česnova rastlina spada v družino lilij. Ko so ljudje z vonjem in okusom ugotovili njegovo svojstveno žvepleno-ostro vonjavo, so mu prisodili posebno moč, tako da so ga zauživali atleti v stari Grčiji kakor tudi stari Rimljani za oživljanje borbenega poguma. Še danes ga kmetje v Siriji uživajo kot poživilo pri žetvenih opravilih. Ko se je rodil francoski kralj Henrik IV., je njegov stari oče z začudenjem opazil, da si je dojenček oblizoval s česnom nadrgnjene ustnice, to pa naj bi bil znak za »moč in odpornost« pri otroku. V zgodovini so česen slavili kot afrodizijak (spolni dražljaj), vendar ne bi nihče vedel odgovoriti, kako naj ljubimci prenašajo »dišavo«, ki se sprošča, če je eden od njiju zaužil samo tri stotinke miligrama česnovega olja.

Nobene druge rastline iz daljne preteklosti ne upoštevamo kot zdravilo za najrazličnejše bolezni. Rimski učenjak Plinij je priporočal 61 česnovih zdravil, med temi proti piku kač, zlati žili, želodčnim tegobam, naduhi, krčem, glistam, ošpicam ter raznim prehladom. Indijski zdravniki so v petem stoletju predpisovali česen za razbistritev glasu in duha, Perzijci so mu v srednjem veku prisojali pomoč pri krvnem obtoku, Kitajci so ga priporočali kot pomirjevalno sredstvo. Pri epidemijah kolere so ljudje, v zadnjem upanju, uporabljali česen, in to celo leta 1973 v Neaplju. Za milijone velja še danes stavek v knjigi rastlinstva iz 17. stoletja, kjer je napisano: »Česen je zdravilo za vse bolezni.«

Moderna medicina se seveda posmehuje zdravilni moči česna, toda v kašo zmečkani obeljeni stroki česna delujejo kot močno razkužilo. Vojaški zdravniki so bili pogosto prisiljeni pomagati si iz zadrege v dveh svetovnih vojnah in so zagotavljali, da je česnov sok pripomoček proti zastrupitvi krvi in prisadni mrtvini. To je leta 1954 potrdil neki ruski učenjak, ki je ugotovil, da česnov sok v treh minutah uniči celo gojišče bakterij. Dve raziskavi, ki jih je objavilo strokovno medicinsko glasilo v Angliji leta 1973, sta dognali, da česnov sok zmanjšuje krvni sladkor pri diabetikih in precej zniža holesterinsko sliko v organizmih.

Pri sodobnih odkritjih česna ne upoštevajo kot kakšen nadomestek za zdravila (penicilin uniči stokrat več bakterij), toda uporabljamo ga lahko uspešno v nekaterih primerih. Shonkar Amonkar, indijski entomolog (izvedenec za žuželke), je pridobil sintetično (umetno sestavljeno) česnovo olje, ki uničuje ličinke petih vrst komarjev, med temi prenašalce elefantiaze (hude nabreklosti posameznih telesnih delov), vnetja možganske opne, rumene mrzlice in malarije. Vpliva smrtno tudi na mrčes, kot so uši, hišne muhe, zarodek kapusovega belina.

Svojo čarobno moč pokaže česen v kuhinji. Priznani francoski kuharski strokovnjak Marcel Boulestin pove: »Nič ne pretiravam, če trdim, da se, zemljepisno gledano, začenjata mir in sreča tam, kjer pri kuhi uporabljajo česen.«

Skrivnost severnoameriških gozdov

Raziskovalec skrivnostnih bitij v severnoameriških gozdovih John Green je prelistal številne publikacije in časopise preteklega stoletja, da bi odkril resnico o teh bitjih, ki razvnemajo človekovo domišljijo, podobno kot »znani« himalajski »beli človek«.

Najstarejše pričevanje, ki ga je Green našel, je zapustil raziskovalec in trgovec David Thompson, ki je v začetku prejšnjega stoletja raziskoval nepoznana področja kanadskega severozapada. Januarja 1811 je bil Thompson v provinci Albert. V svoj dnevnik, ki je kasneje izšel v knjigi je zapisal: ,,Naleteli smo na sledove neke velike živali. Snega je bilo za 15 centimetrov. Izmeril sem sled. Stopalo je bilo dolgo 35 centimetrov in je bilo podobno grizlijevemu. Toda noben grizli nima tako velikega stopala.''

Z zagonetnim dvonožcem so se srečali sredi prejšnjega stoletja tudi številni zlatokopi v še neraziskanih predelih severne Kalifornije. Vnuk nekega iskalca zlata, John. M. Weekes je v nekem časopisu objavil tole: ,,V začetku petdesetih let je naš stari oče iskal zlato. Ko je bil že zelo star, nam je vnukom pripovedoval, kako je v okolici Mount Shaste nekajkrat videl dlakava bitja. Imela so dolge roke in kratke noge. Nismo verjeli staremu očetu vse dotlej, dokler nismo prebrali poročil drugih očividcev.''

Divji gozdni človek

John Green je pod tem naslovom našel v nekem neworleanskem časopisu trditve kako je neki gospod Hamilton iz Greene Countyja v Arkansasu videl (in njegov prijatelj tudi) kako neko bitje, človeku podobno, preganja krave. Zagledavši ljudi je ,,nestvor'' pobegnil v gozd. Dolžina stopala je bila tudi pri tem bitju okrog 35 cm, skoki pa so bili dolgi tri do štiri metre. Časopis je še zapisal, da so podobno bitje videli in opisali lovci že sedemnajst let prej.

Tudi kalifornijski tednik ,,Butte Record'' je leta 1870 objavil zanimivo pričevanje o nenavadnem bitju. Neki dopisnik je v svojem pismu 16. septembra takole pisal: ,,Bral sem v vašem listu članek o nekakšni ‚gorili', ki so jo videli v planinah okrog Orestimb Creeka. Na koncu omenjenega članka se norčujete iz vsega tega. Toda moram vam sporočiti, da je vse to res, saj sem pred nekaj leti na lastne oči videl dve takšni bitji.

Že petnajst let hodim na lov in lani sem spet bil na starem mestu — ,,piše dopisnik.'' Kuril sem ogenj, in ko sem se vračal z lova sem opazil, da so ogorki razmetani na vse strani. Nekemu staremu lovcu, ki je taboril blizu mene, se je dogajalo podobno. Našel sem nekakšne sledove nog in odločil sem se, da zadevo raziščem. Skril sem se v grmu, kakšnih 20 do 25 metrov od ognjišča. Dve uri sem čakal in že bi skoraj obupal, ko se je ob robu gozda pojavila postava, ki ni bila človek. Bitje je bilo visoko kot srednjevelik človek, široko in plečato, dolgih rok in kratkega vratu. Po telesu je bilo pokrito z rjavo dlako, glava pa obrasla z dolgimi lasmi. Potem sem slišal nekakšen krik, podoben žvižgu s prsti. Bitje je oprezno stopilo k ognju, pobralo tleče poleno in ga začelo vrteč se, vihteti po zraku, da je zagorelo. Podobno je bilo z vsemi ostalimi poleni. Nekako četrt ure sem opazoval ta prizor.

Potem je ,,polčlovek'' kot sem ga imenoval odšel v gozd, vendar se je hitro vrnil, toda ne sam. Ob njem je bilo nekoliko manjše bitje ženskega spola. Potem sta oba kakšnih pet minut vrtela žareča polena in jih razmetavala po okolici. Ko sem vse to pripovedoval drugim so mnogi trdili, da so prav tako videli ta nenavadna bitja.

Tako že več kot stoletje in pol živijo pripovedi o teh neznanih bitjih. Znanost zagonetke ne more pojasniti, ker se doslej še ni posrečilo, da bi vsaj en sam primerek teh ,,poljudi'' ujeli.

Skrivnost ostaja

Vendar so na osnovi pripovedovanj očividcev znanstveniki naredili naslednjih sedem zaključkov.

Prvič: To niso ljudska bitja zaradi težine in dlakavosti.

Drugič: Hranijo se tudi z rastlinami, ki jih človek ne bi mogel prenesti, vendar jedo tudi meso.

Tretjič: Ponoči vidijo (ljudje so trdili, da se jim odbija svetloba od avtomobilskih reflektorjev).

Četrtič: So dobri plavalci. Indijanci trdijo, da so tudi dobri potapljači.

Petič: Sporazumevajo se z nekakšnim vriski.

Šestič: Nekateri so streljali nanje, jih tudi ranili, vendar jih niso mogli ujeti.

Sedmič: Zavestno se izogibajo ljudi in to izredno uspešno.

133 DNI NA SPLAVU

Ta rekord je dosegel Kitajec Pun Lim. Bilo mu je 25 let, ko je 23. novembra 1942 neka nemška podmornica v južnem Atlantiku potopila angleško trgovsko ladjo »Lomond« na kateri je bil Lim mornar.

Dve uri po eksploziji se je Limu posrečilo priplavati do splava za reševanje na katerem je našel zalogo hrane in vode, ki bi zadostovala za 60 dni. Ko mu je zmanjkalo hrane je tu in tam vlovil kakšno ribo in to na trnek, ki ga je naredil iz koščka žice. Žejo si je gasil tako, da je iz ulovljenih rib srkal tekočino. Dvakrat mu je uspelo zgrabiti tudi galeba. Preživel je nekaj neviht in 5. aprila 1943 so ga v bližini brazilske obale rešili ribiči. Britanski kralj Jurij VI je Lima odlikoval z najvišjim britanskim civilnim odlikovanjem.

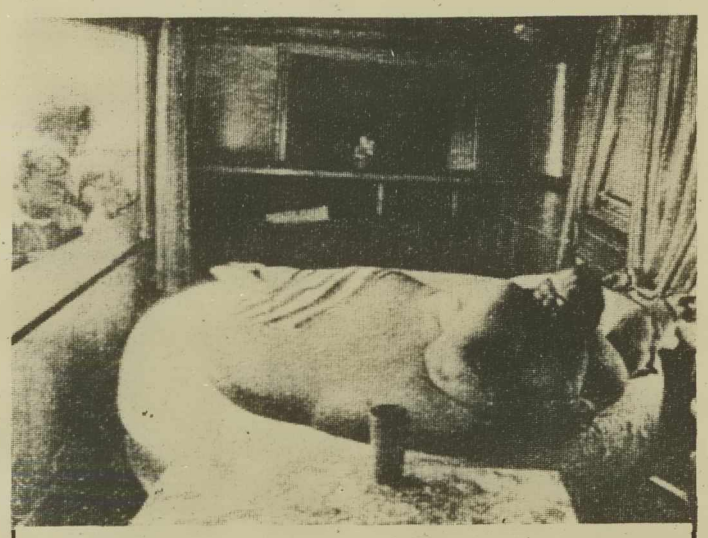

Američan John Wocker tehta 589 kilogramov in 600 gramov. Verjetno je najdebelejši človek na svetu. Wocker je prava atrakcija svojega kraja na Floridi. Večino dneva preleži, radovedneži ga gledajo skozi okno, kar pa Johna prav nič ne moti.

Drugje smo prebrali

NAJMOČNEJŠI TELESKOPI V ZVEZDARNAH imajo tolikšno moč, da bi lahko ,,videli'' 50-parski novec celih 900 kilometrov daleč.

V KOCKO KATERE STRANICE bi bile dolge 1100 metrov bi lahko zložili vse štiri milijarde prebivalcev Zemlje.

x x x

DUŠKO ŠUNJKA IZ OKOLICE LIVNA je zidar in dela v ZR Nemčiji. Njegove ovce mu pase neki Nemec E. K. Schmidt, ki mu Duško za to plačuje 1500 mark na mesec.

x x x

48 UR IN 15 MINUT je vztrajal na prižnici župnik v West Richlandu v ameriški zvezni državi Washington. Osem ljudi je poslušalo pridigo od začetka do konca. Ostali so omagali.

»V modrem« je naslov fotografije reškega fotografa Rina Gropuzza s katero je avtor uspešno konkuriral v tekmovanju za naslovno stran milanskega časopisa »Il fotografo«.

stare koprive najbolj pečejo

NE JEZI SE, OBČAN!

»Tovariši! Občina nima denarja za gradnjo mosta čez Lužnico. Kot veste, pa je most nujno potreben. Zato je treba najti sredstva drugje. Menim, da bi občani morali večji del sami primakniti.« Tako je načel trd oreh nekdo izmed občinskih mož na občinski seji. Južek, ki običajno občinske seje prespi ter tako spočije za čim boljše doseganje proizvodnih rezultatov, je bil to pot začuda buden.

Pozorno je spremljal govornike in ob tem sam zase izračunaval, koliko pa pravzaprav prispeva za razne družbene potrebe tak, navaden občan z bolj plitvim kot globokim žepom. Od samega seštevanja pa se mu je skoraj zmedlo in je zato kar nekam nekontrolirano buhnil predse: »Za vraga, kako dolgo pa še bomo dajali denar za vsako figo. Občina nima nikoli denarja. To že razumem. Ne razumem pa, da pri nas nihče nima dovolj denarja. Vsakdo samo »fehta«. Dragi ljudje! Rad bi vedel, kdo zmore recimo plačevati tisti mestni samoprispevek in krajevni prispevek istočasno. Jaz že ne. Sem itak stalno suh.« Južek je še kar naprej nergal, kar jasno kaže na izrazito pomanjkanje družbene zavesti.

Če je že imel toliko za povedati, bi moral še reči, da pri nas — o tem sem globoko prepričan — doslej zaradi raznih prispevkov, ki jih je komaj nekaj čez sto vrst, ni šel še nihče rakom žvižgat. Za plodno delo raznih organov in organizacij, ki se zlasti kaže v dolžini sestankov, učenih besed in kilometrskih referatov, pa je potreben tudi denar, ki ga lahko dajo občani, saj edino oni dobivajo mesečne plače. Naj le odrinejo kak dinar za planince, pa tudi Veselemu klubu je treba pomagati. Ne smemo še pozabiti na najmlajše, plavalno društvo, pihalno družino, olepševalno društvo, društvo za zaščito zajcev in ostalih domačih živali, na društvo ljubiteljev narave in na vsa ostala društva in društveca, ki se zadnji čas pojavljajo kot gobe po dežju. Dobro bi bilo, če bi uvedli še članarino za članstvo v raznih družbeno pomembnih komisijah, ki jih volimo in imenujemo, da bi proučevale, zakaj prejšnje komisije niso dobro delale. Prav je rekel tisti resni možakar, ki je sicer pravi »vicmohar«: »Ne jezi se Južek. Ti samo lepo ‚odrajtaj' vse, kar zahtevajo od tebe. Če ti bo ‚sfalilo' za ljubi vsakdanji kruh, pa naredi na občino prošnjo za socialno podporo. Dva ‚jurja' na mesec boš ‚gvišno' dobil.«

Kozerija iz leta 1967 spominja na sicer burkasto, a hudo resno in zdi se, da kar utemeljeno domislico. Namreč — samoprispevek, to je od navdušenih »za« do ogorčenih »proti« ali tu smo, vaši smo.

—brž—

Silvester pred ekranom

TELEVIZIJA

Večina občanov bo novo leto pričakala kar doma. Poleg morebitnih gostov jim bo družbo delal tudi televizijski sprejemnik (upamo, da se tik pred dvanajsto ne bo pokvaril). Dovolite, da na tem mestu povemo nekaj več o oddajah TV Ljubljana, ki jih je pripravila za 31. december, torej za silvestrski večer.

Silvestrski televizijski večer se bo začel po dnevniku, torej ob 20. uri, ko bo na sporedu oddaja Srečanje. Kako je zastavljena ta razvedrilna oddaja, veste, pa tudi to, da jo vodi Mito Trefalt. Seveda pa bo Srečanje prilagojeno novoletnemu vzdušju. Ta program bo trajal poldrugo uro, torej do 21.30 ure. Sledila ji bo humoristična oddaja prav tako znanega Aleksandra Marodiča: Novoletni pujs(ek). Zabava bo trajala tri četrt ure. Nato pa nas bo televizijska napovedovalka povabila v Gostilno Šifrer. Takšen je namreč naslov oddaje, ki bo imela tri voditelje: pevec Andrej Šifrer, Tone Fornezzi-Tof in Janez Hočevar-Rifle. Režiser oddaje Franc Uršič obljublja, da bo v Gostilni Šifrer zelo veselo. Najbrž bo res tako, saj so napovedani nastopi priznanih izvajalcev zabavne glasbe, ki bodo prepevali skladbe s Stopove lestvice najbolj uspelih popevk.

Čas hitro teče. Upamo, da ne boste le sedeli pred televizorjem, ampak se bo treba tu in tam tudi malo »pretegniti«. Priporočamo torej, da greste občasno tudi malo ven — na svež zrak. Nič ne dé, če boste kak odlomek iz naslednje oddaje zamudili; televizijske zabave bo še dovolj. Na sporedu bo namreč pol ure sporeda, pravzaprav izbora iz programa drugih televizijskih sporedov. Ob 23.30, torej pol ure pred polnočjo, bo na sporedu oddaja Dobimo se v Ljubljani. Režiserka oddaje Majne Sevnik-Firšt obljublja obilo zabave ob bogatem programu narodne in ponarodele glasbe vseh republik in pokrajin. Seveda ne bodo le peli, ampak tudi plesali. Glavnino oddaje so posneli v kletni restavraciji Emona v Ljubljani. Med to oddajo bo POLNOČ. To ne bo navadna polnoč, ko se zamenjata dva dneva, ampak polnoč, ko se bomo poslovili od starega leta 1981 in stopili v novo leto 1982.

To bo polnoč, ko bomo vsaj za hip pozabili na »hišni oltar« (televizor), objeli in poljubili svoje najbližje. To bo polnoč, ko bomo šli voščit srečno, zdravo in uspehov polno novo leto — svojim sosedom v bloku, pa onim izza vrtne ograje . . . voščit bomo šli, četudi je noč, tudi svojim bližjim sorodnikom, in to peš, saj bi se le preveč izpostavljali, ko bi sedli v avto. Predpostavljamo, da polnoči niste čakali le ob pogrnjeni mizi, ampak tudi ob steklenici dobrega vina, morda celo šampanjca. Kozarec dva in že je več kot dovolj, da balonček pozeleni.

S tem pa program ljubljanske televizije še ne bo končan, kajti že omenjena oddaja bo trajala do pol enih. Sledil ji bo nastop ansambla bratov Avsenik.

Car te oddaje bo tudi v tem, ker bo program povezoval Vinko Šimek, bolj znan kot Jaka Šraufciger, oziroma neposredni proizvajalec. Ob 2.10 pa bo na programu nizozemski film Shunt rock.

Nekateri, ki ste na silvestrski večer použili več skodelic kave, ne boste mogli zaspati, zato boste najbrž še buljili v ekran. Ob 3.40 uri, ko bo silvestrski, zdaj že novoletni spored končan, pa boste zagotovo že tako utrujeni, da boste le zadremali. Kako tudi ne, ko pa ste prebili tako »naporno« noč. Le kaj bodo rekli (doživeli) tisti, ki so šli silvestrovat v lokale, kjer so več ur plesali, zgodaj zjutraj pa pridrsali domov. Že zdaj se nam smilijo.

Š. S.

Za avtomobiliste

KDAJ NA POT?

Kdaj na pot? je dostikrat vprašanje. Seveda pri tem ne mislim na pot, ki vas vodi v službo ali na kratek izlet, saj ob takšnih priložnostih ni moč prav dosti oklevati.

Delikatnejša je odločitev, kadar je pot daljša in nas vodi v smer, kjer je brez večjih ugibanj moč predvideti veliko prometno gnečo (čas po novem letu bo ravno tak!).

Ponoči so ceste praviloma manj obremenjene, ozračje je hladnejše in poprečna potovalna hitrost je ponavadi večja. Toda: z majhnimi otroki vendarle ne morete na pot sredi noči; tudi vsak voznik ni kos zahtevni vožnji, bodisi zaradi težav z vidom ali pa zaradi drugačnih navad in razvad organizma, ki se nočnemu delu, potemtakem tudi vožnji, ne zna pravilno prilagoditi. Pa tudi slabo vreme vam nočno vožnjo lahko močno zagreni. Konec koncev: sredi noči ni moč ustaviti pred katerokoli restavracijo in se okrepčati in osvežiti, saj je večina takšnih postojank zaprtih. Pa tudi bencinskih črpalk je ponoči le malo odprtih. In ne nazadnje: tveganje, da boste srečali in dohiteli zaspanega voznika, je ponoči dosti večje kot podnevi. Saj vsi vemo, kako se konča srečanje s tovornjakom, ki je nenadoma zavil na levo stran ceste.

Seveda pa tudi vožnja podnevi ni povsem varna in udobna. Na cestah so velike gneče, zato je potovanje dolgotrajnejše, kar seveda tudi utruja voznika.

Med dvema možnostima je treba najti nekakšen kompromis. Zvečer se ni pametno odpravljati na pot. Preden gremo na daljše potovanje žal premalo počivamo, saj je treba opraviti vrsto zadev, spakirati kovčke (zdomci) . . . Dosti pametneje je oditi zgodaj spat pa tudi zgodaj vstati! Če boste odpeljali z domačega dvorišča ob treh ali ob štirih zjutraj, si boste še vedno prihranili nekaj nočnega hladu (ta vam v teh zimskih dneh sicer tudi podnevi ne prizanaša), pa tudi gneča (vsaj v mestih) je ob takšnih urah manjša. Dokler ste sveži in spočiti, prevozite večji del poti, takoj, ko zaznate znamenja utrujenosti, si odredite počitek. Ves ta čas pravilno zračite notranjost vozila in se ogibajte pretiranim količinam hrane in pijače. Med postankom ustavite avtomobil in s prepihom prezračite prostor za potnike. Vselej razgibajte tudi svoje telo in pazite, da bo vožnja dovolj udobna tudi za sopotnike.

Naj se vam še tako mudi, ne vozite izzivalno in drzno.

Kako ste se odločili?

Zimska vožnja ponoči: sneg ojača svetlobo žarometov, da zaslepi tistega, ki pripelje nasproti

DROBNI NASVETI

Za vsakogar nekaj

Črtalo za ustnice ste porabili, ostal je le etui. Kam z njim? V smeti? Ne, le očistite ga, vanj pa spravite igle, sponke, zobotrebce.

Tekočina se bo izlivala iz steklenice po kapljicah, če zgornji rob steklanice premažemo z vodo, oljem ali maslom.

Tubo bomo izpraznili do konca, če jo podrgnemo z noževim ročajem, manjšim valjarjem ali kar z nohtom na palcu, in sicer od spodaj navzgor. Tubo počasi zvijamo.

Vezalke za čevlje so se scefrale. Nekaj časa bodo še zdržale, če jih na konceh premažemo z lepilom ali lakom za nohte in jih zvijemo v svaljek, malo preden se lepilo oziroma lak posuši.

Vrtanje v strop je umazana zadeva. Prah lahko zajamete v pokrovček, ki ga pritrdite z lepilnim trakom, ali pa v vrečko. Dobro in praktično reši to sesalnik, ki ga uporabite tako tudi pri vrtanju v zid.

Starih zobnih ščetk ne zavrzimo. Uporabimo jih lahko za razna opravila (čiščenje čevljev, drobna čistilna dela v gospodinjstvu itd).

Obešalne zanke na brisačah se ne bodo tako hitro strgale, če uporabimo zanje elastični material. Prišijemo jih na obeh koncih, da bomo brisačo rabili lahko enakomerno in dalj časa.

Gumijasti zamaški v pomivalnih koritih, lijakih, umivalnikih in kopalnih kadeh se ne prisesajo premočno, če jih zdrgnemo z vazelinom ali glicerinom.

Mleto kavo ali kavo v zrnu shranjujemo v tesno zaprtih, suhih posodah in v suhem prostoru.

Kemični svinčnik, ki se je posušil, bo znova uporaben, če ga za hip potopimo v vročo vodo.

Načeta salama bo ostala dalj časa sveža, če odrezani konec prekrijemo z aluminijasto folijo.

Metlo spravimo tako, da jo obesimo! Po vsaki uporabi jo dobro očistimo, kdaj pa kdaj operemo v mlačni vodi, ki smo ji dodali nekaj kapljic salmiaka. Pomečkane ščetine bomo znova zravnali nad paro.

Moka mora biti spravljena v hladnem in suhem prostoru, daleč od raznih dišečih snovi, ker se rada navzame tujih vonjev. Ostanke moke spravimo posebej in ne med svežo moko!

Kadar nam pri paniranju zrezkov zmanjka jajc, prilijemo tekoči masi nekoliko olja ali mleka. Vode ne prilivamo.

Zanko na nogavici ustavimo, če jo poškropimo z lakom za lase. Ta je neviden in tudi izperemo ga lahko.

Pilico za nohte čistimo tako, da jo oblepimo z levkoplastom ali selotejpom, ki ga močno pritisnemo ob ploskev in čez nekaj časa snamemo.

Gumbnice na obeh prednjih delih jopice so koristne, ker bosta lahko jopico nosila ona in on.

Ostanke jedi, predvsem zelenjave, znova pogrejemo v vodni kopeli ali v aluminijasti foliji, ne da bi dodali tekočino ali maščobo. Z dodatkom svežih dišavnic, limoninega soka ali smetane bomo jed izboljšali.

MODNI NASVETI

V korak z modo

Sedaj pa prepuščamo pero domači modni kreatorki Zdenki Ščančar, ki je za naše bralce pripravila naslednji sestavek, smo zapisali v prejšnji številki Vestnika, vendar smo se pri izračunu prostora ušteli in napovedanih nasvetov, razen treh slik, ni bilo. Bralcem in avtorici se opravičujemo in napovedani članek objavljamo zdaj.

Tokrat se je moda podala na dolgo potovanje skozi zgodovino srednjega veka, renesanse in baroka, dalj časa se je pomudila v Viktorijanski Angliji, spoznala starodavno kulturo južnoameriških Indijancev in veliko mlajše obdobje odkrivanja Severne Amerike; obiskala različne narode, se sprehodila o etnografskih muzejih, skicirala in si zapisovala.

Ampak čeprav jo današnje ekonomske razmere v svetu uspejo brzdati, je moda še vedno muhasta in domiselna. S potovanje je prinesla vse tisto, ker ji je bilo všeč —in tudi premeten izgovor: »Ne prinašam nič revolucionarnega in novega; vse to se je že nosilo in se še nosi.« Ker pa živimo v 80. letih je interpretacija različnih zgodovinskih obdobij, kultur in narodnih noš oblikovana sodobno, prilagojeno današnjemu načinu življenja.

Tako se letošnjo jesen in zimo na evropskih ulicah Vzhod srečuje z Zahodom, imperialne oblike se pridružujejo sodobnim funkcionalnim, srečujejo se starodavne in moderne civilizacije, Robin Hood prihaja iz Sherwooda, da bi srečal Shakespearove elizabetinske paže. Moderni smo, če smo angleško klasični, napravljeni za igranje golfa, za lov in jahanje, če smo pastirji, traperji, orientalske princese, slovanski kmetje, morski pirati ali dvorni paži.

Za naše razmere najbolj sprejemljiv je ANGLEŠKI STIL, inspiriran s tradicionalnimi oblačili za lov, jahanje in golf. V Tweedu, karu in tipično moških dezenih vsebuje elemente moške mode, ženski navdih pa mu dajejo romantične bluze z volani in čipko.

Zanj so značilni klasični blazerji in jakne z usnjenimi detajli, ki se nosijo s krilom, hlačnim krilom, pumparicami ali jahalnimi hlačami. Običajno so dopolnjeni še s pelerino, veliko ruto ali udobnim plaščem maxi dolžine. Modni dodatki: volnene nogavice, škornji do kolen ali udobni športni čevlji z nizko peto. Barve so tipično jesenske: rjavi, zeleni, oker, modri in shetland toni.

SNEŽNA POKRAJINA označuje topla, večplastna oblačila narodov Sibirije, Alp, Peruja, Laponske in Tibeta. Enostavne vatirane in pošite jakne so kontrastno obrobljene, izvezene in največkrat podložene s krznom. Krila so široko nabrana, dezenirana ali izvezena z narodnimi motivi. Obleke so kreirane v stilu alpskih in ruskih narodnih noš. Bavarske so pelerine iz lodna, iz skandinavske folklore so vzete žakardne pletenine, pumparice in mehki plašči s kapuco.

V pasu stisnjeni, bogato izvezeni plašči so še bolj ruski, če je glava pokrita s kozaško kučmo, roke skrite v krznenem mufu, na nogah pa folklorni škornji srednje višine. Priljubljena so različna ogrinjala, vzorčena z motivi iz kulture južnoameriških Indijancev.

Barve: olivno zelena, siva, črna in rdeča, naravni toni ali pisana paleta barv v tiskani ali tkanih dezenih.

Ekstravagantna ZGODOVINSKA TEMA, z elementi renesančnih in baročnih oblačil, v damastu, taftu, brokatu in svili, je specifično večerna, polna čudovitih domislic od katerih pa se lahko marsikateri detajl uporabi tudi za dnevno oblačilo: bluze z žaboji, Marquis hlače, pelerine ali kratki, oprijeti jopiči. Izrazito dnevna moda, samo za mlade, pa je prenovljeni srednjeveški stil kratkih tunik preko pletenih nogavic ali oprijetih hlač in rustikalnih plaščev ali ogrinjal z usnjenimi trakovi ali našitki. Barve: bleščeči pestri ali pastelni toni za večerno modo in neizraziti sivo rjavi odtenki grobo tkanih ali pletenih oblačil za prenovljeno srednjeveško nošo.

In nasvet za tiste, ki ste se preveč navdušili za vse novo, za tiste, ki se ne morete odločiti in manj pogumne ali skeptične: naslednjo zimo nas moda ne bo presenetila — še bolj bo ruska, več bo baročnih čipk in žabojev, angleška klasika bo ostala še naprej modna stalnica, moda bo bolj športna in stroga, zaljubljena v film iz nekega obdobja. . .

Sestavil Marko Napast	Vinorodni predel pri Ljutomeru	Predmet umetniške vrednosti	Drvarsko in mizarsko orodje	Glavni števnik	Ljudska univerza	Avstralski vrečar	Letnik, zbornik
Vrsta živali							
Nekdanji šahovski prvak Lasker							
Položaj					Novo mesto / Oče		
Grška črka				Nekdanji turški oblastnik			
Cink			Uradni spis	Morska riba / Francoski književnik			
Po slapovih znana reka v Severni Ameriki							
Enojka					Medmet / Marmelada		
Označba časa in kraja na listinah						Izraelski politik (Aba)	Sežiganje vdov v Indiji
Vzhod		Zvesta domača žival	Reka v severovzhodni Angliji				
Pripovedna pesem			Soba na kmetih / Nikola Tesla				
Odpadnik od vere							
Prebivalci našega največjega polotoka							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Strogov, erotika, Davorin, Eva, oni, meč, Al, trakovi, iz, Ihan, Sadko, O, islam, čir, Ola, Aleksej, kokotci.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Sladki je žiljtek té naš,
Rajši ga liickoga máš.
Edni ga nigdár kunéjo,
Čiglij, ka vse z njega spijéjo.
Nikdar nan nede vse graf,
Ovak či de ali pa tak.

8.
2. } pa kak?

za razvedrilo

OB VRNITVI IZ SLUŽBE

— Marija, spet si pripravila hladno večerjo?

— Po čem sklepaš?

— Nobenega vonja po prismojenem ne čutim.

●

NA SODIŠČU

— Priča, ob koncu bi vas rad vprašal, če je obtoženi z vami v kakšnih nedovoljenih odnosih?

— Ne. Jaz sem mu dovolila.

●

NAPAD

— Zagnal se je v hišo, uperil vame puško in pritisnil na petelina.

— Kam pa je meril?

— V glavo. Sreča, da je bila prazna.

— Kdo? Glava?

— Ne, puška.

PURIŠTOVA JEZA

— Če bi dobil tistega, ki mi je na zasneženo avtomobilsko steklo napisal »UČISTI ME SVINA«, bi ga pomendral!

— Saj si menda steklo očistil.

— Sem, vendar, jaz sem slavist in dobro vem, da se piše SVINJA in ne SVINA . . . Poleg tega pa sem OČISTIL in ne UČISTIL.

— Ne razburjaj se. Važno je, da si razumel kdo mora delo opraviti!

●

ČUDNI OČITKI

— Veš, Vanči, ker si s svojim traktorjem splužil tri vaške ceste.

— Hotel sem narediti nekaj dobrega za vse in to na svoj račun.

— Saj v tem je problem: očitajo ti samovoljo . . .

●

SINČEK EDINČEK

— Sinko, na roditeljske sestanke hodim bolj poredko.

Zanima me, kako kaj stojiš v šoli.

— Kar dobro, le to me moti, da sem moral ta mesec kar dvakrat stati v istem kotu.

●

SMISEL ZA ESTETIKO

— Jo, koliko knjig imate v dnevni sobi! Vsaj tri z najboljšo vsebino za dolge zimske večere mi predlagajte, pa jih bom takoj kupila.

— Žal še nobene nisem prebrala. Kupili smo jih šele pred petimi leti, ko smo opremljali dnevno sobo.

●

PO VOZNIŠKEM IZPITU

— Kornelij, si opravil vozniški izpit, ti lahko čestitamo?

— Raje počakajte, da se iz bolnišnice vrneta člana izpitne komisije. Sicer pa nekaj časa tako ali tako ne bi mogel voziti. Mehanik je rekel, da bo avto vsaj za silo zravnal in uredil v štirinajstih dneh.

●

LOGIKA

— Odkrito ti povem, da se mi je zdelo prav čudno, ko ste kupili še en avtomobil iste znamke in barve. Zakaj?

— Imeli smo neparnega, novi pa je dobil parno številko.

— In kaj imaš zdaj od tega, ko končne številke več nič ne pomenijo?

— Precej prihranim. Iz neparnega jemljemo nadomestne dele za parnega . . .

●

REŠITEV V ENERGETSKI KRIZI

— Za vraga, Matija, vsi štirje ta mladi sedijo na radiatorju. Je to za kazen?

— Ne, stavili so se, da bo čez pol ure toplejši kot običajno.

●

SPECIALIZACIJA

— Diplomo iz medicine imaš. Kaj boš pa zdaj?

— Specializiral se bom za medicino dela.

— Na tem področju boš imel hudičevo dosti pacientov. Donosen posel se ti obeta, ni kaj!

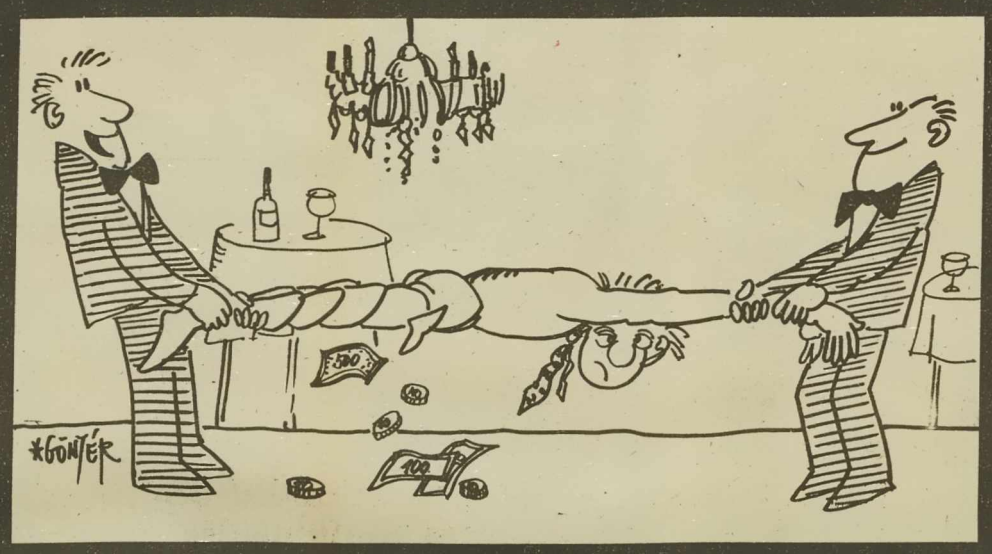

. . . in želimo vam prijetno, poceni pričakovanje novega leta

SUMLJIVA OSEBA V GOZDU

— Jelko bi radi ukradli, kaj? Ne veste, da je to prepovedano?

— Kakšno jelko. Drva zbiram za gašper. V našem bloku je tako hladno, da se še kurjač centralne kurjave hodi gret na dvorišče.

anekdote

Grof Gepido je nekoč zalotil kočijaža in njihovo grofičino visokost v nekoliko neobičajnem položaju. Dolgo je kuhal jezo in koval maščevalne načrte, vendar se je vseeno izpovedal kuharju in ga vprašal za nasvet. Predvsem ga je zanimalo koga naj ustreli. Kuhar je bil kratek:

»Doma so pogosto govorili, da so psi nadležni. Če enega ustreliš, pride drugi, zato so baje mnogi zaradi ljubega miru postrelili psice.«

Ta kuharjev nasvet je Gepido slišal tri dni pred grofičinim pogrebom . . .

Popoldne, po končanem delovnem času, ima skoraj vsakdo rad ljubi mir. Tudi Jovild je bil tak, zato je sina opozoril na najnujnejše, če bo kdo prišel. Prav tisto popoldne je vrag prinesel enega od očetovih »podložnikov« in sinček je prav rutinsko povedal: »Očka iščete? Ni ga doma. Spi . . .«

Karol je nekoč na občinski seji stopil za govorniški pult, izvlekel papirje in »urezal« prav tehtno o kmetijstvu, kmetih, napakah, o krivcih. Skoraj zaploskali so mu in od tistega časa več ni imel miru. Kjerkoli so zaradi strukture rabili koga iz neposredne zasebne kmetijske proizvodnje, je moral biti zraven. Kupil je zajetno aktovko in tekal od ene sejne sobe do druge. Vse skupaj ga je tako zavzelo, da se je takrat, ko je v poltemi zalotil možaka srednjih let, ki se je trudil, da bi na hitro odklenil njegovo kolo. Roka mu je »ušla« možakar se je zvil po tleh in zastokal: »Oprostite, nisem vedel, da je kolo vaše.«

OGLAS

Prodam dobro ohranjen avto bele barve. Prevoženih 55 kilometrov. Vprašati na kirurškem oddelku, soba 16.

MANJ STROŠKOV IN POTI

— Pomisli, tvegal sem in kljub poledici pripeljal z Goričkega izredno lepo jelko . . .

— Kje pa je zdaj?

— Preveč me vprašaš. Ko sem popolnoči prišel iz bara, je pri kiosku, kjer sem jo odložil, več ni bilo. Zagotovo jo je iz »uvidevnosti« kdo spravil na toplo . . .

ko so cvetele marelice

FERDO GODINA

Kar utečena je pri tej hiši pomoč in samo ‚rože, ki jih ni več na vrtu' so dovolj, da se na stežaj odprejo vrata.

Čakala sem jo s posebno radostjo. Nič mi ni spraševala, zakaj grem v Ljubljano.

Vrnila se ni samo s petdesetimi lirami, za katere je rekla, naj jih dam skrivaj vojaku na bloku, ampak mi je prinesla tudi košarico, pleteno iz šibja, do polovice napolnjeno z jabolki, pokritimi s krpami. Kamuflaža. Poslovila se je od mene in mi svetovala, naj hitro stopim.

Hitela sem, kolikor sem mogla. Ruta mi je skrivala gnide na laseh. Trdno sem jo zavezala, da ne bi tega na bloku opazili. V dolgem, preširokem krilu sem bila videti kot kmečka ženska in košara z jabolki me je napravila še pristnejšo. Približevala sem se bloku. Če bom srečno prišla čezenj, bom ostala živa, tudi če bo vojna trajala še deset let.

Italijanom se ni ravno pogosto zgodilo, da bi partizanka kar sama prišla k njim na blok.

Vojaka na bloku, ki mi bo pregledoval prepustnico, sem videla od daleč samo v obrisih, čeprav bi ga lahko videla že razločno. Od strahu sem razbrala le obris. Sulhuete so bili tudi lačni Ljubljančani, ki so čakali onkraj bloka na kmete, da pokupijo od njih živež, ki so ga prinašali v mesto.

Komaj sem premikala noge proti kraju, kjer se bo odločila moja usoda. Dihala sem težko. Če bo treba umreti, bova umrla oba s črvičkom. Prvič me je preblisnila ta misel. Umreti skupaj z njim. Ali ne bo taka smrt mnogo bolj bridka, kakor če bi umirala sama? Vse se je kopičilo v meni. Edini svetlejši žarek me je preletel: misel na moža, na Darka. Prisotnost smrti mi ga je nenadoma priklicala.

Sama sem bila na cesti in sama sem se približevala bloku. Vojak je bil že skoraj pred mano. Zdel se mi je utrujen. Puška mu je mlahavo visela na rami, roke je imel v žepih plašča, prevelika čelada mu je pokrivala pol obraza. Stopila sem naravnost proti njemu. Stal je ob prvi zapornici, kjer so pregledovali pešce. Dala sem mu prepustnico. Pogledal jo je, mi jo vrnil in odkimal, da tu ne morem čez blok. Moram na Škofljico, je dejal. Razumela sem ga, saj sem vedela, da bo tako rekel.

Skušala sem mu dopovedati, da je pot do Škofljice dolga, z gibom sem ga opozorila, da sem noseča in dodala, da grem k zdravniku.

Stopila sem bliže k njemu, da bi Ljubljančani, ki so stali za drugo zapornico, ne videli kaj počnem. Potisnila sem mu v žep denar. Ob tem ni pokazal, da se je kaj ogrel; celo moje oguljene gojzarice je začel opazovati in mislila sem, da sem izgubljena. Tedaj se je obrnil k zapornici, jo dvignil in zamrmral ‚avanti'. Vrnil mi je prepustnico in me spravil v prostor med obema zapornicama. Še za drugo zapornico bom v zaželeni, dragi Ljubljani. Vendar še nisem prispela do druge zapornice, ko me je nenadoma poklical nazaj. Rad bi vedel, kaj nosim v košari. Oklevajoče sem se vračala proti njemu, odgrnila krpo in mu ponudila jabolko. Pogledal je v košaro, malo po njej pobrskal, se molče obrnil in se vrnil na svoje mesto, ne da bi jabolko vzel.

Radosti, ki me je spreletela, se ne da popisati. Smejala bi se, vriskala, pela, saj se je odprla zame prosta pot. Minila je mora, ki me je tlačila vse mesece, odkar sem vedela, da sem noseča. Z Darkom sva preživljala težke ure, saj nisva videla izhoda, kje naj rodim. Zdaj pa je pred menoj Ljubljana, rešitev, bolnica, zdravniki in končno otrok. Otrok! Tu je Ljubljana, tvoje mesto, v katerem boš zagledal svet, v katerem boš zadihal. Nasmehnila se mi je sreča. V tem trenutku ni bilo ne vojne, ne grozot in nevarnosti. Videla sem pred seboj samo Ljubljano, svoje sanje. Če bi Darko vedel, da se je vse dobro izteklo!

Iz radostnega trenutka so me zmotili Ljubljančani. Obstopili so me. Zanimala jih je samo košara. Začeli so stezati roke po jabolkah in mi ponujali lire. Komaj sem se jih otresla.

2.

Ižanska cesta je bila dolga kakor celo moje življenje. Mislim na vse, kar sem na njej doživljala v nekaj urah. Od strahu, neznanskih stisk in obupa, do radosti, ko je bil blok za menoj, pred mano pa Ljubljana, o kateri ne bi nikoli prej slutila, kaj mi bo pomenila. Vsaka hiša, vsak človek na cesti, vsak voz ali avto, vse mi je bilo tako drago. Nihče se tu ni zanimal zame. V tem morju vrveža, ki ga je prebujalo jutro, bom utonila in se varno skrila.

Ižanska cesta se je končala in prišla sem na Dolenjsko cesto, ki je peljala čez Karlovški most v središče mesta. In pokazalo se je, da so bila moja pričakovanja sreče kratkotrajna. Kopnela so z vsakim korakom. Ne da ne bi poznala ljudi v mestu. Ah komu naj se zatečem, ko nisem za nikogar vedela, če je še na svobodi ali če ga ne opazujejo. V mislih sem izbirala, kje bom manj tvegala, če potrkam na vrata. Seveda, nobenega sledu o kakih zvezah, ki so mi jih obljubljali na Krimu. Vedela sem, da ne bom mogla dolgo ostati na ulicah. Vsak trenutek me lahko zajame racija, ki so bile pogoste v tem mestu. Italijani so preiskovali ljudi po ulicah in sumljive vozili v belgijsko kasarno ali na policijo. Lahko se zgodi, da me na ulici kdo spozna in izda. Zato sem si želela čimprej kam zateči.

Brskam po spominu, odločam se, a se vendar ne morem odločiti. Pod soncem nimam kam stopiti. Torej Ljubljana ni tisto, kar sem pričakovala. Ostala je trda, neobčutljiva. Vračal se mi je občutek, da vsak ve, da prihajam iz partizanov. Tuhtam, v sili iščem rešitev.

Preden sem šla v hribe, sem bila povezana s Falatovim. Toda dobivala sva se vedno na ulicah, nikoli v njegovem stanovanju, ki ga je medtem gotovo menjal. Zato ga ne morem poiskati in mu povedati, da sem se vrnila. Aha! Falatov me je večkrat poslal z obveščevalnim materialom h krojaču Jerebicu na Dolenjsko cesto. Mimo njegove delavnice bom morala zdaj v mesto.

Stopila bom k njemu. Torej rešitev, seveda tista velika rešitev, ki je bila polna iluzij, edina in vsemogočna, ki se mi je naenkrat ponudila in mi bo gotovo pomagala. Oprijela sem se Jerebica in njegove delavnice, prepričana, da ne bom zgrešila. Čudno, da se nisem že na Krimu spomnila nanj in na njegovo postojanko. Nisem hotela niti pomisliti, da so ga medtem mogoče odkrili in odpeljali. Sploh ne. Zato ne, ker je bil v tem trenutku moje edino upanje. Niso ga smeli ne odkriti ne odpeljati, zaradi mene ne. Okrog njega sem si na kratki poti od Karlovškega mostu do njegove delavnice skovala tisoč možnosti, da mi bo pomagal, tisoč možnosti, da se bom imela kam umakniti z ulic, ki pogubno prežijo name.

Vendar mi ni bilo vseeno, ko sem se bližala vratom delavnice, nad katerimi je še visela tabla z njegovim ,,krojaštvom'', kar je bilo prvo dobro znamenje. A tabla ni vse. Lahko so Italijani v delavnici nastavili past in so tablo pustili, njega pa odpeljali. V tako past so padali obveščevalci drug za drugim. Vendar sem se zanj kljub temu odločila.

Vrata v delavnico so vodila s ceste, s pločnika. Počasi, oprezno sem jih odprla in vstopila. Jerebic je pravkar pomerjal nekemu moškemu napol zašito obleko. Ko me je zagledal, je prebledel še bolj, kot je bil bled ponavadi. Bil je tuberkulozen, suh, vdrtih lic, imel pa je bujne, temne, kodraste lase. Komaj je potlačil vznemirjenje. Uspelo mu je, da je na suknjiču moža, ki je leseno stal pred njim, s kredo dalje risal in ko je zaznamoval dolžino, je odtrgal provizorično prišiti zavihke. Gladil je suknjič po ramah in skušal z moškim nadaljevati pogovor.

(nadaljevanje prihodnjič)

ANDREJ HALAS — ŠPORTNIK POMURJA 1981

ŽELI NA EVROPSKO PRVENSTVO

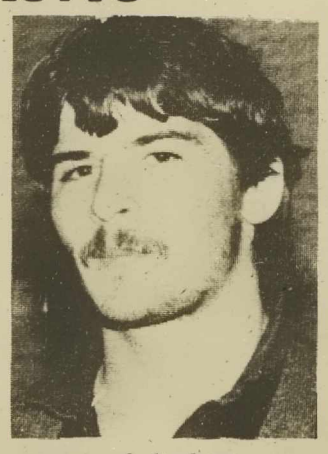

Letošnji športnik Pomurja Andrej Halas, dijak soboške gimnazije, sicer pa doma iz Črenšovec, se je najprej ukvarjal z nogometom in rokometom. Šele v osmem razredu osnovne šole pa se je začel na pobudo učitelja Davidovskega ukvarjati z rokoborbo. Kmalu nato se je vključil v vrste rokoborcev soboškega Partizana. Že prvo leto udejstvovanja je osvojil naslov republiškega mladinskega prvaka, začel pa se je uveljavljati tudi v zveznem merilu. Že v drugem letniku gimnazije je postal državni mladinski prvak in ta naslov brani še danes. Največje uspehe pa je prav gotovo dosegel v letošnjem letu. Na mednarodnem tekmovanju v Bolgariji je kot član državne mladinske reprezentance osvojil drugo mesto. Na svetovnem mladinskem prvenstvu v ZDA pa tretje mesto. Želi si, da bi sodeloval na evropskem mladinskem prvenstvu, ki bo prihodnje leto, vendar je vprašanje finančnih sredstev. Vesel je naslova najboljšega pomurskega športnika, ki mu veliko pomeni.

AMD GORNJA RADGONA — ŠPORTNI KOLEKTIV POMURJA 1981

LETOS EDINSTVENI DOSEŽKI

Radgonsko avto-moto društvo, ki ima dolgoletno tradicijo in se ponaša s tekmovalnimi in organizacijskimi uspehi, je v letošnjem letu doseglo izredne uspehe. Na tekmovalnem področju je ekipa v sestavi: Kocmut, Šmolko, Vrbnjak, Vajndorfer in Kocuvan osvojila naslov ekipnega državnega prvaka v speedwayu na kratki stezi. Najuspešnejši posameznik Vlado Kocuvan pa je osvojil štiri državne naslove (posamezno na kratki in dolgi stezi, v parih in ekipno). Poleg tega pa se je Avto-moto društvo Gornja Radgona letos že drugič izkazalo kot organizator finala svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi stezi. Posebej velja omeniti, da so vsi ti uspehi doseženi predvsem s prizadevnim amaterskim delom.

MILICA ŠINKO — ŠPORTNICA POMURJA 1981

PRIZNANJE JI VELIKO POMENI

Osemnajstletna Milica Šinko, dijakinja četrtega letnika ekonomske šole v Murski Soboti, sicer pa doma iz Skakovec, se je s strelstvom začela ukvarjati že v petem razredu osnovne šole na Cankovi. Za strelstvo so jo navdušili učitelji in pa oče, ki se je aktivno ukvarjal s to športno dejavnostjo. Sedaj tekmuje za strelsko družino Ledava iz Skakovec. Že nekaj let je prvakinja občine Murska Sobota, uveljavila pa se je tudi na republiških in drugih tekmovanjih. Tako je bila na republiškem prvenstvu za pionirke osma, v konkurenci mladink pa tretja. Svoj največji uspeh pa je dosegla letos, ko je osvojila naslov republiške prvakinje za mladinke. Tudi v prihodnje se bo še ukvarjala s strelstvom in upa, da bo še dosegala dobre rezultate. Bila je presenečena nad osvojenim naslovom športnice Pomurja, ki pa ji izredno veliko pomeni.

STRELSTVO

Prvo mesto Turnišču

Občinska strelska zveza Lendava je v počastitev dneva JLA pripravila tradicionalno tekmovanje z zračno puško. Sodelovalo je osem ekip, med katerimi so imeli največ uspeha strelci iz Turnišča.

Rezultati — ekipno: 1. Turnišče 480 krogov, 2. Lendava 474, 3. Planika Turnišče 448 krogov. Posamezno: 1. Kuronja 169, 2. Maučec 167, oba Turnišče in 3. Kiralj (INA) 164 krogov.

A. S.

ŠAH

KOVAČ ZMAGOVALEC

Zadnjega letošnjega hitropoteznega turnirja, ki ga je organiziralo šahovsko društvo Radenska iz Murske Sobote, se je udeležilo 16 igralcev iz soboške in radgonske občine. Tudi tokrat je bil najboljši Danilo Hari, ki je zbral 14 točk. Sledijo Štefan Cigan in Boris Kovač z 12,5 točke, Štefan Režonja in Matija Gabor 9, Ivan Lukič 8, Miki Škalič 7,5, Franc Kuhar 7 točk itd.

V skupnem seštevku za leto 1981 pa je bil najuspešnejši Boris Kovač s 104 točkami pred Danilom Harijem 94, Štefanom Ciganom 62, Bogdanom Harijem 61, Alojzem Kosom 51, Štefanom Režonjo 43 točk itd.

M. J.

ODBOJKA

ZMAGALA OŠ I. M. SOBOTA

Na sektorskem tekmovanju pionirjev v odbojki, ki je bilo v M. Soboti, so sodelovale tri ekipe. Rezultati: Puconci: OŠ I. MS 0:2, OŠ I. MS : OŠ II. MS 2:0 in OŠ II. MS: Puconci 2:0. Vrstni red: 1. OŠ I. M. Sobota 4, 2. OŠ II. M. Sobota 2 in 3. OŠ Puconci brez točke.

Lep uspeh Robnika

V Ljubljani je bilo kontrolno strelsko tekmovanje v mednarodnem programu, na katerem je kot edini pomurski tekmovalec nastopil Rajko Robnik, član SD Rudar Presika in dosegel lep uspeh. S 557 krogi je zasedel drugo mesto in se tako uvrstil na drugi pozivni turnir, ki bo januarja v Ptuju. Tako ima lepe možnosti, da postane član slovenske mladinske reprezentance.

R. K.

KEGLJANJE

Čarda in Miro Steržaj druga

V Celju je bil novoletni kegljaški turnir, na katerem so sodelovale ekipe iz Hrvatske in Slovenije. Med njimi je nastopila tudi ekipa Čarde iz Murske Sobote in osvojila drugo mesto s 5469 podrtimi keglji za Celjem, ki je podrlo 5474 kegljev. Med posamezniki je bil Miro Steržaj drugi z 964 podrtimi keglji, Smodiš z 945 na četrtem in Hari Steržaj z 927 podrtimi keglji na šestem mestu.

JUDO

NAJVEČ SOBOČANOM IN LENDAVČANOM

V Lendavi je bil novoletni turnir v judo za pionirje in mlajše mladince, na katerem je sodelovalo okrog 90 tekmovalcev. Največ uspeha so imeli predstavniki soboškega Partizana in pa Lendave, ki so osvojili vsa prva mesta.

Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili — pionirji — do 28 kg: Breznik (Le); do 32 kg: Duh (MS), do 38 kg: Perš (MS), do 42 kg: Vrdjuka (MS), do 52 kg: Meničanin (MS) in nad 52 kg: Krajačič (Le); Ml. mladinci: do 53 kg: Meinčanin (MS), do 57 kg: Mihalič (MS), do 62 kg: Varga (Le), do 68 kg: Karakatič (Le) in nad 68 kg: Šemen (MS).

ROKOBORBA

PIONIRJI ZA POKAL SLOVENIJE

V Murski Soboti je bilo tekmovanje pionirjev v rokoborbi za pokal Slovenije, na katerem je sodelovalo šest ekip, med njimi tudi mladi rokoborci iz Pomurja, ki so dosegli nekaj prvih mest.

Rezultati: — do 32 kg: 1. T. Halas (Črn), 3. Balažic (Bak); do 36 kg: 2. Lazar 4. Granfol (oba Bak); do 44 kg: 1. Buzeti, 2. Papič (oba Bak), do 40 kg: 1. V. Kurbus (MS); do 48 kg: 2. Gačevič (MS); do 56 kg: 1. Karasi (MS), 2. Grah (Bak); do 44 kg: 1. Vogrinec (MS); do 48 kg: 3. Balažic, 4. Vereš (oba Bak), do 62 kg: 2. Fajs (MS); do 63 kg: 1. Levačič (Cren) in do 52 kg: 1. Kurbus (MS). Po treh turnirjih vodi Maribor pred M. Soboto, Lenartom in Bakovci.

NAMIZNI TENIS

Prvi turnir Partizanu

Na prvem turnirju za občinsko prvenstvo Ljutomer — I. liga so bili doseženi naslednji rezultati: Partizan—Kamenščak 5:0, Cven II—Cven I. 2:5, Cven II—Partizan 0:5, Kamenščak—Cven I. 5:1, Kamenščak—Cven II. 5:0 in Cven I—Partizan 0:5. Vodi Partizan s 6 točkami pred Kamenščakom 4 in Cvenom I. 2 točki.

T. F.

LJUTOMER

Mali nogomet

Partizan Ljutomer organizira tretji tradicionalni turnir v malem nogometu, ki bo v soboto, 2. januarja 1982, ob 8.00 uri v dvorani Partizana v Ljutomeru. Žrebanje ekip bo v četrtek, 31. 12. 1981, ob 14.30 uri v domu Partizan.

T. F.

ZTE—NAFTA 10:3

V prijateljskem srečanju bivših igralcev madžarskega prvoligaša ZTE iz Zalaegerszega in Nafte iz Lendave so z visokim rezultatom zmagali domačini.

F. Bobovec

KOŠARKA

Pomurje—Comet 75:35

V osmem kolu tekmovanja v slovenski ženski košarkarski ligi je Pomurje v M. Soboti prepričljivo premagalo Comet iz Slov. Konjic. Koše za Pomurje so dosegle: Žitek 24, Koren 21, Šiško 16, Benko 7, Gregor 4, Šeruga 2 in Merklin 1. Sodila sta Šafarič s Tišine in Tomšič iz Radenec.

POMURJE	8	7	1	635:392	14
Mengeš	8	7	1	633:483	14
Jesenice	8	6	2	513:498	12
Rogaška	8	5	3	571:488	10
Comet	8	5	3	450:391	10
Maribor	7	5	2	528:476	10
Senožeče	8	3	5	462:490	6
Litija	8	2	6	412:506	4
Libela	8	2	6	491:593	4
Koper	7	2	5	395:513	4
Drava	8	2	6	416:548	4
N. mesto	8	1	7	488:618	2

Pomurje—Brežice 79:67

V prvenstveni tekmi druge slovenske košarkarske lige — vzhod za moške je Pomurje doma premagalo Brežice. Koše za Pomurje so dosegli: Sakovič 26, Juteršnik 18, Rajbar 12, Sedonja 9, Marinič 8, Štihec 4 in Fišer 2.

TKS MURSKA SOBOTA

Spremenili bodo tekmovalni sistem

Na zadnjem zasedanju skupščine TKS Murska Sobota so delegati najprej sprejeli ugotovitveni sklep o sklenitvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi TKS občine Murska Sobota, zatem pa obravnavali devetmesečno realizacijo programa v letošnjem letu, rebalans finančnega načrta za letos ter program za prihodnje leto.

Ugotovili so, da so v letošnjem letu bili doseženi pomembni rezultati, zlasti na področju športne rekreacije, kar še posebej velja za letne aktivnosti. Vedno večja pa so tudi prizadevanja za zimske aktivnosti. Tako so v M. Soboti uredili naravno drsališče, organizirali pa bodo tudi aktivnosti na snegu. Kritično pa so ocenili sedanji tekmovalni sistem, ki je predrag, zato so se zavzeli za spremembo. Ugotovili so, da sredstev, namenjenih za investicije, niso povsod namensko trošili, zato bodo zahtevali poročila o njihovi porabi. Sprejeli so tudi sklep o višini prispevne stopnje za prihodnje leto, ki bo znašala 0,31 odstotkov za program občinske TKS in 0,05 za program TKS Slovenije. V obravnavi programa za prihodnje leto so se zavzemali za množične telesne kulture.

NAMIZNI TENIS — ZVEZNI POZ. TURNIR MLADINCEV

DOBRA UVRSTITEV KOVAČA

Zaključni mladinski zvezni pozivni turnir „Top 12" za uvrstitev od 13.—24. mesta, ki je bil v Kočevju, je prinesel dobro uvrstitev najmlajšemu udeležencu tega turnirja, pionirskemu prvaku SRS Dušanu Kovaču, ki je z rezultatom 5:6 osvojil 8. mesto, kar je doslej njegova najboljša uvrstitev v zveznem merilu v mladinski konkurenci. Obenem je to dokaz, da se razvija v dobrega perspektivnega igralca, ki lahko v mladinski konkurenci ob dobrem delu še veliko doseže. Z igro in uvrstitvijo je tako popolnoma opravičil zaupanje zveznega kapetana za mladince Franka, ki ga je poklical na ta turnir. Rezultati: Kovač—Zakič (Vinkovci) 0:2, Pogorelec S. (Koč) 1:2, Pogorelec B. (Koč) 2.1, Uranič (Ol) 2:0, Žirovnik (Pula) 0:2, Kohne (01) 2:0, Jončič (Beograd) 2:1, Seki (Jajce) 0:2.

M. U.

POMURCI DOKAJ USPEŠNI

V Mariboru je bilo regijsko prvenstvo za mladince in mladinke posamezno ter dvojice, ki je bilo obenem kvalifikacija za udeležbo na republiškem prvenstvu v Novi Gorici. Z izjemo Podlesnika in Kovača, ki sta igrala na zveznih pozivnih turnirjih, so nastopili vsi najboljši igralci in igralke severovzhodne regije, od Pomurcev Sobočanov in Lendavčarji.

Dokaj številno pomursko zastopstvo je doseglo nekaj solidnih uvrstitev. Tako je pri mladincih Močan zasedel 2., Zadravec pa 3. mesto, med 16 pa so se uvrstili Veren, Gruškovnjak, Benko in Benkovič. Pri dekletih je ob skromni udeležbi Gregorjeva osvojila 2. mesto, Golenkova (Lendava) in Vogrinčeva pa 3.—4. mesto. V dvojicah mladincev je zmagala dvojica Močan—Zadravec, med osmerico sta se uvrstili dvojici Vren—Gruškovnjak ter Perša—Varga (Lendava). Pri mladinkah je Gregorjeva zmagala skupaj z Marinkovičevo (Ptuj).

M. U.

PREDSTAVLJAMO VAM

DARKO PAHOR in JOŽE BOTJAK — zvezna nogometna sodnika

Pred kratkim sta v Ljubljani pred izpitno komisijo, ki so jo sestavljali: Jakša, Janžič in Grbec, uspešno opravila preizkušnjo za zveznega nogometnega sodnika Darko ing. Pahor iz Lendave in Jože Botjak iz Murske Sobote. To je vsekakor za oba lepo priznanje, hkrati pa tudi za sodniško nogometno organizacijo v Lendavi in Murski Soboti.

Devetindvajsetletni **Darko ing. Pahor,** *ki je zaposlen v INA-Nafti v Lendavi, stanuje pa v Lendavskih goricah, se je že kot otrok začel ukvarjati z nogometom. Igral je za pionirsko, mladinsko in člansko moštvo Nafte. Ker pa ni mogel brez nogometa, se je*

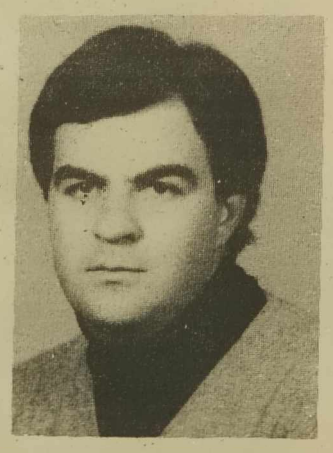

usposobil za nogometnega inštruktorja in nekaj časa vadil mlajše mladince. Naposled pa se je odločil za nogometnega sodnika. Leta 1974 je opravil izpit za podzveznega nogometnega sodnika in uspešno vodil srečanja pomurskih nogometnih moštev. Leta 1979 je kot perspektiven nogometni sodnik uspešno opravil izpit za republiškega nogometnega sodnika pred komisijo: Jančič, Pavc in Stanjko. Že v prejšnji tekmovalni sezoni pa je bil uvrščen v A listo slovenske nogometne lige. Zaradi uspešnega vodenja tekem v slovenski ligi je bil predlagan za zveznega nogometnega sodnika, kar mu je tudi uspelo postati. Zato se želi zahvaliti vsem, ki so mu s strokovnim znanjem pomagali, da je dosegel zaželjeni cilj. Njegova doslej najtežja tekma je bila med Kovinarjem in Ptujem, medtem ko je doslej najbolj uspešno vodil srečanja med Muro in Vozili, Muro in Rudarjem ter Železničarjem in Rudarjem. Upa, da bo opravičil naziv zveznega nogometnega sodnika, hkrati pa se bo trudil, da bo prispeval delež k dvigu sodniškega kadra v Pomurju in Sloveniji.

Petintridesetletni **Jože Botjak,** *rojen na Krajni, zaposlen pa kot uslužbenec pri skupščini občine v Murski Soboti, je kot aktivni igralec prenehal igrati nogomet pri Vrelcu v Moravcih. Še vedno se rad spominja lepih trenutkov z nogometnih igrišč, hkrati pa priznava, da ni bil nikoli zapisan v sodniški beležnici, opominjan ali izključen. Po končanem aktivnem igranju se je vključil v sodniške vrste. Leta 1974 je uspešno opravil izpit za podzveznega nogometnega sodnika in začel deliti pravico na pomurskih nogometnih igriščih. Dobro je bil sprejet tudi med starejše in izkušene nogometne sodnike kot so Bojnec, Ratkai, Z. Horvat in drugi. Tako si je pridobival nove izkušnje in kot perspektiven je bil leta 1978 tudi predlagan za republiškega nogometnega sodnika. Tudi to preizkušnjo je uspešno opravil in leta 1979 je sodil tekme v drugi slovenski ligi, od lanskega leta naprej pa tudi tekme prve slovenske nogometne lige. Za sojenje slovenske lige je dobival dobre ocene in naposled bil predlagan za zveznega nogometnega sodnika. Tudi to preizkušnjo je uspešno opravil, s tem pa se mu je tudi izpolnila njegova želja. Potrudil se bo, da bo zaupanje opravičil in s tem tudi prispeval k večjemu ugledu sodniške nogometne organizacije.*

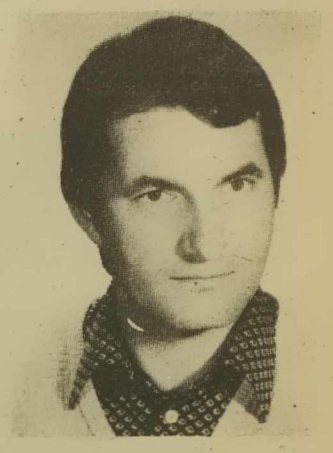

Feri Maučec

Zimska pravljica iz Gresovčaka

Nisem pristaš idealiziranih naslovov, a vendar mislim, da je takšen ravno pravšnji za tale zapis, tudi za zadnjo reportažo v letošnjem letu. Poznate vasico Gresovčak v krajevni skupnosti Železne dveri? To je razloženo naselje v povirju potoka Jugarja, ki teče v Kostanjevico. Šteje približno 145 vaščanov.

Lepe in prostorne so hiše nekdanjih lastnikov v dolini, po pobočju in na slemenu, s katerega se odpira razgled po ljutomerskih goricah. V nižinskem delu je nekaj njiv, v višjih predelih pa so obsežni vinogradi, ki so bili do zadnje vojne večinoma last admontskega samostana v Avstriji. Zdaj večinoma pripadajo DO Ljutomerčan, ki je na terasah trte večidel na novo zasadila. Med terasami pelje v okljukih cesta, ki omogoča strojno obdelovanje. Gresovčak je znan tudi po najdbi nekaterih predmetov iz naše pradavnine. Najpomembnejših je pet kamnitih sekir in 21 večinoma razkopanih gomil.

A to vse še ne spada v zimsko pravljico. V Gresovčaku je tudi oddelek Vzgojno-varstvene ustanove Ljutomer. Ta oddelek je eden najstarejših tovrstnih v povojni slovenski zgodovini, saj deluje že preko trideset let. Otroci iz raztresenih hiš se pozimi le s težavo prebijajo do toplega zavetja, ki jim ga nudi vrtec z vzgojiteljico Vero Hergo. A malčke ne moti niti debela snežna odeja. Nasprotno, pot jim je še krajša, saj se kepajo in igrajo. Že trideset let tako. In verjetno bo še dolgo tako. A letošnje novo leto bo drugačno kot katerokoli doslej in tudi v bodoče.

Dve drobni črni piki sta bili že daleč vidni v zasneženi cesti, ki se vijuga med goricami. Sta dva malčka, ki sta držeč za roke šla iz vrtca.

Letošnje leto se bodo ob obisku Dedka mraza poslad-kali z mandarinami. A te mandarine ne bodo čisto običajne, te mandarine bodo iz sadovnjaka tovariša Tita, iz sadovnjaka na Brionih.

Znano je, da je tovariš Tito imel malčke zelo rad. Vsako leto je posameznim otroškim vrtcem po vsej Jugoslaviji poslal koš sadja iz svojega sadovnjaka. Tudi po njegovi boleči smrti je predsedstvo SFRJ nadaljevalo to tradicijo. In letošnje leto je oddelek vrtca v Gresovčaku bil deležen te pozornosti in časti. V sredo popoldne je Dedek mraz prinesel zvrhan koš lepih mandarin, zraven pa pismo, v katerem želi predsedstvo SFRJ malčkom srečno in zdravo novo leto, delovnemu kolektivu pa mnogo uspehov. Malčki v vrtcu v Gresovčaku se mogoče še ne zavedajo, kaj so te mandarine, a čez nekaj let, ko prerasejo pet pedi, ko bodo gledali slike, takrat se bodo spomnili novega leta, ko so bili deležni velike ljubezni.

Kljub temu, da je Gresovčak zelo raztepeno naselje, so si ljudje blizu. In lepa cesta, ki vodi iz Ljutomera proti Trem ribinikom in mimo njih skozi gozd, je tudi sedaj pozimi lepo očiščena in prevozna. Ta dogodek je vrle Gresovčane verjetno še bolj zbližal.

Sedaj pozimi, ko je delo na polju in vinogradu zamrlo do spomladi, je okolica prav idilična. A ne za dolgo! Kmalu bo pomlad in zopet bodo zabrneli traktorji in zapeli bodo krampi in lopate. Takrat bo vse zaživelo, spomin pa bo ostal. Spomin na bežno srečanje dveh malčkov, ki sta z roko v roki šla iz vrtca nekam tja daleč gor proti goricam, iz toplega vrtca v topel dom.

Dušan Loparnik

Za stanovanje je potrebno varčevati

Ja . . . z ženo sva se odločila. Enostavno začela sva in vztrajala do konca. Kar se dela tiče — precej sva sama delala, nekaj so nama pomagali tudi znanci pa prijatelji. Pri denarju je bilo malo težje. Namensko sva varčevala že precej časa pred gradnjo. Poleg kreditov od delovne organizacije sva dobila še dolgoročne kredite od banke.

Pri reševanju stanovanjskega problema vam banka pomaga s posojilom, ki si ga lahko pridobite:

če namensko varčujete z rednimi mesečnimi pologi ali z enkratnim pologom,

z vezavo dinarskih sredstev ali dinarske protivrednosti prodanih konvertibilnih deviz,

s predhodnim varčevanjem in vezavo privarčevanih sredstev.

Višina posojila je odvisna od oblike varčevanja in varčevalne dobe.

Vse podrobnejše informacije vam bodo dali v naši enoti temeljne banke združene v Ljubljansko banko-združeno banko.

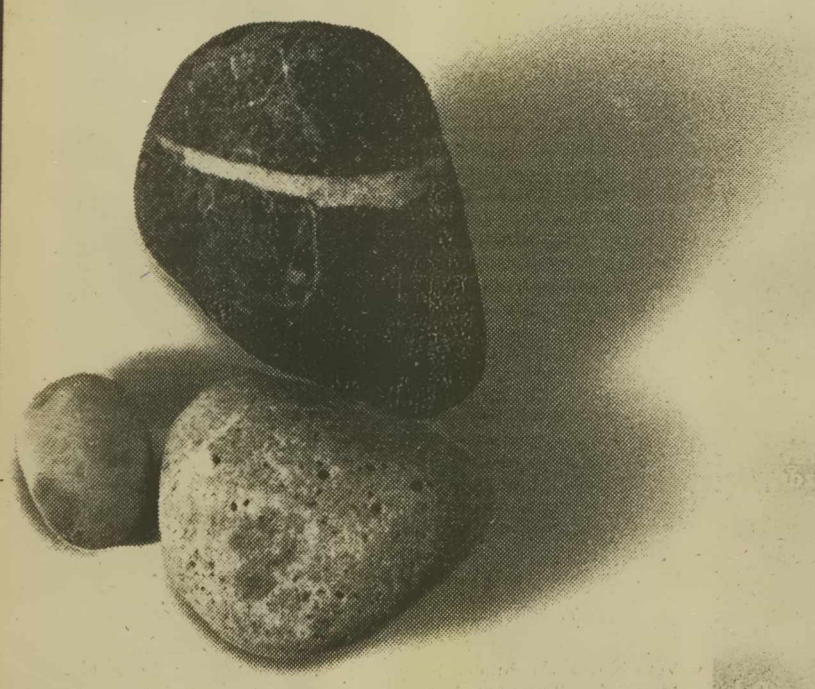

ljubljanska banka

SRČNA KULTURA NAREKUJE

Ne pozabimo na naše ptičke!

Zima je tu. Za divjad in ptice je to najtežji letni čas. Nekatere živali si zato že jeseni pripravijo zaloge hrane, druge zimo prespijo, ptice selivke pa odletijo v toplejše kraje. Veliko pa je divjadi in ptic, ki ostanejo prek zime pri nas in so navezane na vsakodnevno iskanje hrane. Vemo pa, da je pozimi za divjad in ptice malo hrane. Mile zime z malo snega ptic in divjadi ne prizadenejo hudo, ker najdejo tako še dovolj hrane, da se za silo nasitijo. Vse drugače pa je takrat, ko namete veliko snega, saj jim ledena skorja onemogoči priti do še tako skromne hrane, ki jo potrebujejo za preživljanje. Zato zlasti ptičke, ki nam v toplejših dnevih pripravijo mnogo veselja, onemogle poginjajo od gladu ali pa postanejo plen roparic, potepuških psov ali brezvestnih ljudi. Človekova pomoč je ob takšnih prilikah še kako potrebna, kajti kolikokrat lahko v hudih zimah vidimo najrazličnejše ptičke na dvoriščih v mestih in vaseh, kjer najdejo dovolj hrane, če le malce poskrbimo zanje.

Kaj rade pa priletijo ptice na okna in nas s svojim milim žvrgoljenjem opozarjajo, da so lačne. Zato jim krmo nasujemo kar na okna ali pa v krmilne hišice na dvoriščih in parkih. Zimska stiska je namreč prenekatere ptice prignala v bližino hiš. Ali bi mogli te majcene in srčkane živalce pustiti lačne? To bi morda lahko storil le človek s trdim srcem! Veliko je ljudi, ki imajo doma v stanovanjih kanarčke, papige in druge vrste ptic. Te ptice gotovo ne čutijo takšnega pomanjkanja kot zunanje, ki se pozimi prikradejo do okenskih šip, da bi našle kaj za svoje prazne želodčke. Naj nam ne bo žal skrbi za koristne ptice, za katere je treba pripraviti ustrezno hrano pa tudi krmilnice po parkih, dvoriščih in balkonih hiš. Veliko storijo za ptičke pozimi predvsem učenci, k čemur jih spodbujajo učitelji. In tako je prav! Spomnimo se, kolikokrat spomladi in vse dolgo poletje in jesen radi zahajamo v naše parke, v naravo. Želimo se naužiti svežega zraka in poslušati pomirjujoče petje ptic, v zimskih mesecih torej po vsem tem ne bi smeli pozabiti nanje.

NEKAJ DROBNIH NASVETOV NE BO ODVEČ

Z dobro voljo bi lahko vsakdo brez večjih stroškov storil nekaj za ptice. Spomnimo se samo otrok, ki z ogromnim navdušenjem krmijo ptice pevke, pri praktičnem pouku izdelujejo zanje krmišča v naravi, pozimi pa jih redno obiskujejo. Tako se že od najmlajših nog učijo humanega odnosa do lačnih živali. Ne smemo pozabiti, da je divjad naša skupna last, da predstavlja naše prirodne lepote in bogastvo, zato pomagajmo ptičkam v siski, če le moremo. Mrzli in zasneženi zimski dnevi dobesedno narekujejo takšno ravnanje.

V ta namen pripravimo čimprej ptičje krmilnico, v katero bomo nasipali vsak dan ob istem času primerno količino ptičje krme. Ptičjo krmilnico lahko pritrdimo na balkon s kaveljčkom, morda jo bomo obesili za zanko na strehi krmilnice in čvrsto in trdno osnovo tako, da bo mirno visela. Pri zunanji namestitvi pa velja zabiti v zemljo količ, višji od enega metra, kar je seveda odvisno od predvidene višine snega in pa od teže snega. Čim višji je sneg, tem večji je količ, a čim večja je snežna masa, tem debelejši mora biti količ. Tako oskrbljeni ptički nam bodo pri skritem opazovališču nudili prijetno zabavo, dočim bomo ob izdelavi krmilnice obnovili zanje in spretnosti, ki smo si ju pridobili še v osnovnošolskih letih. Ali ni nekaj takega še posebej zanimivo in poučno!

NIKAR KRUHOVIH DROBTINIC!

Ljudje svoje ptice nemalokrat kar preveč krmijo, potem pa se sprašujejo, zakaj so okrogle kot žogice, vedno manj živahne, nakar večkrat tudi zbolijo in poginejo. To mi je pred dnevi povedal eden izmed velikih ljubiteljev ptic, ki se bori za zaščito koristnih ptic. Dodal je, da imajo pri razdeljevanju semen za krmljenje ptic že kar lep odziv. Moti ga le, da nepoučeni ljudje hranijo nemalokrat ptice kar s svežimi kruhovimi drobtinicami, ki jih nasujejo na okenske police ali v sneg. Ni namreč vseeno, kaj dajemo jesti našim pernatim prijateljem. Morda se bo našel čas za izdelavo ptičje pogače s primesjo staljenega loja. Takrat pa moramo v še topel loj kaniti toliko zrnja, da bo masa postala kašasta. Dobro premešano velja zatem

stresti v posamezne modele — bodisi v razne škatle od sira ali cvetlične pod podstavke — sredi katerih bomo namestili ustrezno paličico. Ta bo namreč napravila v pogačici primerno luknjico za pretaknjene vrvico, na kateri bo visela pogačica z veje.

Seveda pa je treba redno oskrbovane ptičje krmilnice občasno izpihati, da ne zaostane preveč odpadkov zrnja, kot npr. sončnic, konoplje in drugega, kar lahko uporabljamo za ptičjo hrano. Nikakor pa ne pripravljajmo ptičkom pozimi drobtinic, ker kmalu zmrznejo in so prava poguba za lačne ptičke. Primerno zrnje lahko namreč nabavimo v trgovinah s semeni, kjer so na voljo številne mešanice. Tako bo sleherni kljunček našel nekaj zase. Da ne pozabimo! Krmišča za zunanje ptice naj bodo zavarovana pred vsakršnimi padavinami, da ne poškodujejo natresenega zrnja ali ptičjih pogač. Poleg tega pa moramo paziti, da bodo vsa krmišča tudi nedostopna mačkam in drugim sovražnikom. Na ta način bomo našim zimskim ljubljencem zagotovili lažje prenašanje zimskih težav.

Morda bi kazalo tem stvarem, ki se v primerjavi z ostalimi gospodarskimi problemi zdijo na prvi pogled neznatne, vendar pa nam v prav te v današnjem hitrem tempu življenja, ob tehniki in standardu, lahko velko pomenijo, le če jim znamo prisluhniti — nameniti v prihodnje več pozornosti. Poskusiti vsekakor velja, saj je dobro znano dejstvo, kadar se človek za nekaj odloči s srcem, nobena žrtev ni pretežka . . . Tudi za ptičke ne!

Milan Jerše

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Zaplenili 140 kilogramov kave

DO 28. DECEMBRA NESREČE V POMURJU TERJALE 34 MRTVIH

Prometni inšpektor UNZ Murska Sobota nam je v ponedeljek povedal, da je bilo na območju Pomurja do 28. decembra 34 prometnih žrtev, medtem ko so pomurske ceste leto dni prej terjale 32 človeških življenj.

In kakšno je bilo stanje v prometu pretekli teden? Prve dni še kar ugodno, pozneje pa vse slabše, zlasti pa je bilo veliko nesreč 26. decembra.

24. decembra ob 5.45 uri se je 22-letni Stanko Kavaš iz Odranec 339 peljal z osebnim avtom zastava 750 po magistralni cesti Lendava-Murska Sobota. Ko je pripeljal do avtobusnega postajališča v Bratoncih, ga je zaradi neprimerne hitrosti na zasneženem cestišču začelo zanašati, izgubil je oblast nad vozilom in se zaletel v avtobus. Brž nato se je osebni avto vnel in popolnoma zgorel. Voznik Kavaš se je v prometni nesreči lažje poškodoval, gmotna škoda pa znaša okrog 20 tisoč dinarjev.

33-letni Anton Horvat iz Gornje Bistrice se je 24. decembra peljal z osebnim avtom skozi domačo vas. V avtu je imel še sopotnika 31-letnega Alfonza Horvata iz Črenšovec. Pri domačiji številka 77 v Gornji Bistrici je vozilo zaradi neprimerne hitrosti na spolskem cestišču zaneslo na levo in je trčilo v tovorni avto, ki ga je pravilno po svoji desni vozil 42-letni Avgust Legen iz Lipovec 86. Pri nesreči sta se voznik in sopotnik lažje poškodovala, skupna materialna škoda pa znaša 150 tisoč dinarjev. Ker je Horvat kazal znake, po katerih so miličniki ugotavljali, da ni trezen, so ga odpeljali na tako imenovani strokovni pregled.

Štefan Nedeljko, star 33 let, iz Murskega Središča, je sicer 24. decembra doživel prometno nesrečo, vendar je imel pravzaprav še srečo, saj bi se nezgoda lahko tragično končala. Tega dne namreč ni bil dovolj previden med vožnjo, saj se je oziral nazaj, da bi prebudil spečega sina, pa je tako prezrl železniški prehod v Lendavi. Treščil je v lokomotivo, ki je vozilo odbila in se je skotalilo po nasipu. Materialna škoda znaša 150 tisoč dinarjev, telesno pa se je poškodoval voznikov sopotnik Josip Nedeljko. Sicer pa kaže, da nesreče voznik ni zakrivil le zaradi neprevidne vožnje, ampak tudi zaradi alkoholiziranosti.

26. decembra ob 0.15 uri se je 26-letni Alojz Žalman s Cankove peljal z osebnim avtom po Lendavski cesti proti Kidričevi ulici. Ko je pripeljal do hiše številka 18 na Titovi cesti, je prehiteval kolesarko 62-letno Marijo Banič iz Murske Sobote. Med vožnjo jo je rahlo zadel in zbil po cesti. Zaradi poškodb so jo prepeljali v bolnico, materialna škoda pa znaša 3.000 dinarjev.

25. decembra ob 19.45 uri se je 29-letni Drago Drvarič iz Gornjih Črnec 7 peljal iz Murske Sobote proti Gederovcem. Med vožnjo je imel na osebnem avtu prižgane kratke varnostne luči, saj je bila megla. Ko je pripeljal v Rankovce do hiše številka 19, je na kratki razdalji pred seboj naletel na 64-letnega Franca Puvarja s Krajne 4, ki je stal na sredini ceste. Avtomobilist je sicer poskušal nesrečo preprečiti, saj je zaviral, vendar s tem ni uspel; pešca je zadel in zbil po cesti. Pri tem je Puvar dobil telesne poškodbe, ki mu jih zdravijo v bolnici v M. Soboti. Škode je za 3.000 dinarjev.

Voznik osebnega avta Alojz Ferčak, star 27 let, iz Ižakovec, se je 26. decembra ob 12.40 uri peljal iz smeri Rakičan proti Murski Soboti. Ko je pripeljal do odcepa ceste za bolnišnico, je zavijal na levo, vendar ni pravočasno nakazal spremembe smeri, kar je imelo za posledico, da je za njim vozeči avtomobilist 27-letni Ludvik Lendvai iz Murske Sobote trčil v prednji levi del Ferčakovega avta. Gmotno škodo na vozilih so ocenili na 25 tisoč dinarjev. Oba voznika sta bila trezna.

26. decembra ob 17.50 uri je Jernej Maučec, 24 let, iz Dolnje Bistrice 127 vozil osebni avto iz smeri Murska Sobota proti Lendavi. V Kapci je dohitel pešakinjo 31-letno Marijo Toplak, ki je šla po skrajni desni strani ceste in ob sebi potiskala kolo, na katerem je peljala vrečo s slamo. Zaradi goste megle in spolske ceste Maučec ni mogel pravočasno ustaviti in je trčil v Toplakovo. Ob padcu se je poškodovala. Voznik jo je pobral in odpeljal v zdravstveni dom v Lendavo, od tam pa so jo napotili v soboško bolnico. Voznika so preizkusili z alkotestom, katerega snov v epruveti je pozelenela čez polovico.

24-letna Majda Karoli iz Murske Sobote, Zorana Velnarja 40, se je 26. decembra peljala s Tišine proti Murski Soboti. Ko je pripeljala v Gradišče, je opazila pešakinjo 38-letno Milico Gujtman iz Gradišča 30, ki je menda šla po sredini ceste. Voznica nesreče ni uspela preprečiti in je Gujtmanovo zadela z levim blatnikom. Vrglo jo je na pokrov, nato pa je obležala na tleh. Zaradi hudih poškodb so jo odpeljali v bolnico.

V preteklem tednu pa je bilo v Pomurju tudi nekaj drugih dogodkov, ki sodijo v rubriko črna kronika.

21. decembra ob 13.35 je izbruhnil požar na stari šoli v Gančanih. Poslopje, v katerem je zdaj otroški vrtec in mala šola, je začelo goreti najprej pri dimniku. Tod se je namreč vnel tram, ki je bil postavljen tik ob dimnovodni cevi. Komisija je tudi ugotovila, da dimnik že dlje časa ni bil očiščen, zato so se v njem vnele saje. To se je zgodilo tudi zaradi tega, ker so ta dan kurili na več mestih kot sicer to počno druge dni. Z več kurišči in močnejšim ognjem so hoteli odtajati zamrznjene cevi vodovodne inštalacije. Zahvaljujoč še kar hitri intervenciji gasilcev, se požar ni razširil, kljub temu pa je škode za 50 tisoč dinarjev.

Jože Buček, star 24 let, iz Rogašovec 45, je 24. decembra okrog 17. ure prišel domov in se obregnil ob mater, češ da dolgo ne postavi na mizo južine. V prepir se je vmešal še oče, kar je sina močno razburilo in je očeta 64-letnega Viktorja večkrat udaril v senčnico, s čemer mu je povzročil hude telesne poškodbe. Prepeljali so ga v soboško bolnico.

Sedaj pa nekaj besed o tihotapstvu kave. Taka protipravna dejanja so na mejnih prehodih dokaj pogosta. Miličniki in cariniki vselej pravočasno odkrijejo storilce. Tako se je zgodilo tudi 24. decembra, ko so na mejni prehod na Kuzmi pripeljali trije avtomobili, v katerih je bilo 140 kilogramov kave, seveda na skritem mestu. Cariniki so jo seveda odkrili in zaplenili, zoper kršilce pa izrekli ustrezne sankcije. Kavo so tihotapili: Milan in Dragan Marković, Momčilo in Djordje Jovanović in Jelica Šajnović, vsi iz okolice Šabca.

Š. S.

***POŽAR — V letu 1981 je bilo na območju Pomurja precej požarov. Vzrokov zanje je več: sežiganje navlake ob spomladanskem čiščenju njiv, travnikov in gozdov, potem otroške igre z vžigalicami, nekaj pa je bilo tudi namernih požigov. Naš posnetek je iz Stare Nove vasi, kjer je gospodarsko poslopje kot posledica igre otrok z vžigalicami. Škode je bilo za 250 tisoč dinarjev. Foto: D. L.**

Se dovolj zavedamo posledic alkoholizma?

Psihične komplikacije duševne bolezni

Razen splošnih sprememb v osebnosti alkoholika se lahko pojavijo tudi prave duševne motnje.

Najbolj znana taka motnja je alkoholni delirij. Danes ga nekateri strokovnjaki obravnavajo kot abstinenčni sindrom. To je stanje, ko pride do hudih telesnih in duševnih težav zaradi odtegnitve alkohola. Večinoma se delirij pojavi pri moških srednjih let, ki so že dalj časa popivali, tako da je prizadet že njihov organizem. Spomnim se, da smo na predavanjih iz pediatrije videli 13-letnega dečka, ki je prebolel tak delirij. Dejstvo je, da se delirij ne pojavi pri vseh alkoholikih, pri tistih, ki so ga enkrat preživeli, pa se bo gotovo ponovil, če ne bodo prenehali s pitjem.

Delirij je smrtno nevarna komplikacija alkoholne bolezni in kljub najbolj modernim načinom zdravljenja smrtni izhod ni redek.

Prvi znaki delirija se navadno pojavijo zvečer. Bolnik začne blesti, pred očmi se mu prikazujejo številne drobne živali, kot so na primer miši, kure ali golobi. Pri tem pa se ne zaveda ne kraja, kjer se nahaja, ne časa. Je zelo nemiren, s celim telesom se brani pred prividi ali pa z rokami navidezno opravlja neko delo. Od telesnih znakov je najbolj značilno grobo tresenje celega telesa, zvišana je telesna temperatura, dihanje je pospešeno, srce pa utripa hitro, vendar slabotno. Delirij traja 2 do 5 dni, bolnik pa mora v bolnico.

Druga, tudi dobro znana komplikacija, je patološka pijanost. O njej govorimo, kadar pri človeku, ki je popil »svojo mero« alkohola, pride do motenj zavesti, ki pa niso vedno očitne. V takem stanju se lahko obnaša napadalno, dela neumnosti ali stori celo kaznivo dejanje, ko se strezni, pa se prav ničesar ne spomni.

Alkoholna ljubosumnostna blodnjavost je sicer malo poznana, pa zato nič manj pogosta. Pojavlja se pri alkoholikih srednjih let, saj se pri njih krepi spolni nagon, spolna moč pa pada. Večinoma je ljubosumnost bolezenska in neosnovana, saj izgarana alkoholikova žena komaj zmaguje vsakodnevne družinske obveznosti in probleme in ji je misel na druge moške tuja.

Bolj redka psihična komplikacija je alkoholna halucinoza. Traja več tednov, zanjo pa so značilni prisluhi ob sicer ohranjeni zavesti. Izza te komplikacije se lahko skriva prava duševna bolezen.

Če se alkoholik srečno izogne vsem naštetim komplikacijam in doživi »stara leta«, ga čaka popoln telesni in duševni propad, tako imenovana demenca. Zanemarjen, shiran, otopel in popolnoma osamljen čaka ob ljubljeni pijači svoj žalostni konec.

Tako smo opisali glavne telesne in duševne značilnosti alkoholika, kako pa se te spremembe odražajo v njegovi družini, delovnem okolju, prometu in na drugih področjih človekovega življenja in snovanja, pa boste lahko prebrali v naslednjih tednih.

Priredila:
dr. Zdenka Čebašek-Travnik

V spomin pionirjem zdravstva

Ljutomerski zdravstveni delavci so se na srečanju minulo sredo spomnili in poklonili pionirjem zdravstva v svojem kraju. Začetek je bil silno težak. Takoj po koncu druge svetovne vojne je dr. Ivan Kaukler pričel organizirati zdravstveno službo v Ljutomeru, nekaj let pozneje se mu je pridružil tudi dr. Anton Bezjak.

Dva zdravnika sta z težavo opravljala zdravstveno službo, ki je bila organizirana v več objektih. Njun uspeh je bil kronan leta 1953, ko je bil v Ljutomeru odprt nov zdravstveni dom, v katerem so bile ustrezne zdravstvene službe. Obema zdravnikoma sta se že na začetku pridružila tudi Ciril Rajh, zobozdravnik in Albert Giorgiutti, višji dentist. Na srečanju zdravstvenih delavcev so vdovam zdravnikov izročili tudi spominska darila.

D. L.

V LETU 1982 VSAK ČETRTEK
VESTNIK

prispevki za boj proti raku

— 1.000 din Gimnazija »F. Miklošič« Ljutomer, namesto venca na grob pok. Ane Glavač iz Melinec,

— 500 Osn. org. sindikata osn. šole »17. oktober« Beltinci, namesto venca na grob pok. Vinkovič Štefana iz Gančan,

— 700 din Osn. org. sindikata VGP »Mura« TOZD VE M. Sobota, namesto venca na grob pok. Kuronja Ela iz Moščanec 72, —

— 500 din osn. org. sindikata SO M. Sobota, namesto venca na grob pok. Rous Ivana iz Beltinec,

— 1500 Uprava javne varnosti M. Sobota namesto cvetja na grob pokojnikov sodelavcev: Gomboc G. Lang J. in Kolarič D.,

— 1000 din Osn. org. sindikata TOZD naravno zdravilišče Radenci, namesto venca na grob pok. Varga Borisa,

— 1000 Družini Kocbek in Vidma ter Fekonja iz Radenec, namesto venca na grob pok. Kocbek Edvarda iz Ljubljane,

— 1000 din Zdravstveni dom Lendava, namesto venca na grob pok. Lepičnik Slavka iz Lendave,

— 1000 din Dispanzer za pljučne bolezni in TBC M. Sobota, namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Temlin Eufenije iz M. Sobote,

— 700 din Osn. org. sindik. VGP »Mura« TOZD VE M. Sobota, namesto venca na grob pok. očeta Kuzma Stankota iz Melinec,

— 500 din Trg. podjetje »Vesna« Ljutomer, namesto venca na grob pok. Domanjko Jožetu iz Žihlave.

Vsem darovalcem iskrena hvala! Delovnim ljudem in občanom priporočamo, da denar, ki so ga sicer namenili za novoletne čestitke, rajši nakažejo na tekoči račun Pomurskega društva za boj proti raku, številka: 51900—679—65849. Sredstva bodo porabljena v humane namene.

Pomursko društvo za boj proti raku ob tej priliki želi vsem svojim članom ter sodelavcem srečno NOVO LETO!

Pomursko društvo za boj proti raku

prispevki za kirurgijo

Terezija Lah (namesto šopka na grob Terezije Kuhar, Markišavci) 400 dinarjev; Občani krajevne skupnosti Ali Kardoš 400 dinarjev; Gustav Hidiš, Moravci 11 (namesto venca na grob Deziderja Viteza, Moravci) 500 dinarjev; Družina Špilak, M. Sobota, Severjeva 19 (namesto venca na grob Aleksandra Sedonja iz Vaneče) 800 dinarjev; Neža Krabonja, Beltinci, Panonska 18, 1.000 dinarjev; Družina Duh iz Borec (namesto cvetja na grob pok. Grah Anice iz M. Sobote) — 600,00 din; Osnovna šola Gornji Petrovci (namesto venca materi sodelavca Lainščak Karla M. Sobota) — 1.270,00 din; Sodelavci Horvat Pavla (namesto venca ob smrti njegove mame) — 2.000,00 din; Sindikat Avtoradgone Gornja Radgona (namesto venca ob smrti matere Merčnik Petra) — 700,00 din; MURA Ženska oblačila 311 brigada (namesto venca sodelavkini sestri) — 1.260,00 din; Mikola Ladislav, Tomšičeva 40, Maribor (namesto cvetja na grob pok. Terezije Kuhar iz Markišavec) — 500,00 din; Delavci Osnovne šole Radenci (namesto venca na grob pok. matere sodelavke Hedžet Stanke) — 2.550,00 din; Babič Elizabeta, Cven 16 (namesto venca za Glavač Ano, Melinci) — 1.000,00 din; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca pok. člana Horvat Janeza M. Sobota) — 200,00 din; Družina Rituper iz Markišavec (namesto venca na grob pok. Kuhar Terezije) — 400,00 din;

Popravek: ime darovalca in višina prispevka, objavljeno v 68. številki, se pravilno glasi: Osnovna šola Prekmurske brigade (namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Nade Tušar) 800,00 dinarjev.

Vsem darovalcem se lepo zahvaljujemo. Prispevke za izgradnjo prepotrebnega kirurškega objekta še naprej nakazujte na račun številka 51900—763—30297.

KRVODAJALCI

PODJETJE „SOBOTA" M. SOBOTA — Marjan Domitrica (2), Milan Ružič (2), Stanko Koščak (2), Marjan Lipaj (8), Marjan Ostanek (2), Jože Pintarič (2), Slavko Ilič (11), Janez Gujtman (2), Avgust Ošlaj (1), Franc Gjerkeš (1), Štefan Forjan (3), Stane Jurkovič (14), Karel Knaus (2), Terezija Radulovič (6), Lizika Horvat (3), Darinka Dominko (13), Koloman Žilavec (5), Olga Varga (1), Zlata Miholič (1), Alojz Štiblar (12), Slavica Sinic (3), Jože Bakan (4), Jože Ošlaj (5), Vlado Petek (1), Viljem Mekiš (6), Štefan Č. (4), Aleksander Šarkezi (3).

POTROŠNIK M. SOBOTA: Cvetka Smodiš (8), Marija Buček (2), Branko Vörös (5), Terezija Belovič (4), Darko Obid (1), Jožica Madjar (1), Marjana Flisar (1).

KRVODAJALCI OD DRUGOD: Janez Obal (11), Branko Kamničar (8), Jože Meglič (23), Janez Štraus (5), vsi Mura, TOZD Težka konfekcija; Janez Flegar (36), Jože Budja (21), vsi Panonija M. Sobota; Srečko Vojevec (36), Jože Budja (21), oba Panonija M. Sobota; Nikolaj Cug (5), Stanko Oškola (4), Ludvik Škrilec (1), Slavko Tratnik (2), Karel Majcen (4), Viljem Barber (4), vsi Certus M. Sobota; Anton Kumin (5), Pomurski tisk M. Sobota; Franc Bruner (15), Pomurje; Franc Semenič (19), Blisk M. Sobota; Jožica Činč (1), Viktor Zrim (4), Emilija Lejko (4), Majda Žekš (5), Olga Rituper (5), Terezija Radič (1), Stanko Dominko (2), Anica Siftar (3), Hilda Turkl (1), vsi Zdravstveni dom, M. Sobota; Franc Šaiperl (58), Ljutomer; Janez Miholič (28), Janez Karoli (12), Emil Lepoša (2), vsi Panonija, M. Sobota; dr. Franc Bohar (5), Marta Flisar (4), Jožica Šiftar (3), Jožica Tručl (4), vsi Zdravstveni dom M. Sobota; Anton Tratnjek (6), Darinka Horvat (2), Marjan Babič (9), Valka Čeh (6), Marjeta Likovič (6), Majda Petrovčič (3), Zvonka Bojnec (2), vsi Elrad Gornja Radgona; Vendel Lenarčič (12), Terezija Kavaš (19), Ivan Lebar (20), Rudi Kalamari (2), Franc Klančar (1), Vinko Peternel (27), vsi KK Gornja Radgona; Franc Šibrat (14), Štefan Horvat (14), Štefan Horvat (12), Martin Staniša (13), Ignac Vučko (13), Srečko Frelih (17) Štefanija Staniša (1), vsi Lina Apače; Vojko Brus (3), Jože Čeh (9), oba Avtoradgona; Hermina Šlemer (14), Marija Hozjan (17), Frančiška Štumberger (13), Frančiška Likovič (14), Matilda Cunk (17), Marta Sobočan (8), Jože Pušnik (20), vsi Žiberci; Roman Zemljič (26), Hedvika Jaušovec (6), Sebastijan Pfeifer (9), vsi Nasova; Klara Vakaj (12), Lešane; Jože Peserl (6), Ivanka Peternel (30), Cilka Rakovec (14), vsi Žepovci; Anton Kurbus (10), SO G. Radgona; Helena Vučko (2), EŠC; Vera Novak (5), Milena Stanek (1), Milica Virant (5), Franc Rok (3), vsi Moda G. Radgona; Franc Kuzma (15), Petrol; Bela Franko (18), Solidarnost, M. Sobota; Dezider Šoš (9), Sodišče; Franc Šinko (2), Agrotehnika; Ivan Lunežnik (17), Agromerkur; Blanka Gjergjek (7), Potrošnik; Ludvik Tibaut (22), Bolnica; Drago Horvat (6), Pomurka; Ivan Novak (8), Ludvik Geček (6), Jože Martinec (9), Sobota.

SGP Konstruktor Maribor, n. sol. o., TOZD gradbeništvo Pomurje Murska Sobota, n sol. o., Štefana Kovača 10

Delavski svet

RAZPISUJE

dela in naloge

— vodja tehnično komercialnega sektorja

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba gradbene smeri in 5 let delovnih izkušenj,
- višja strokovna izobrazba gradbene smeri in 7 let delovnih izkušenj,
- opravljeni strokovni izpit,
- moralno politične kvalitete,
- da z dosedanjim delom izkazuje sposobnost za uspešno delo.

Imenovanje delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi velja za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SGP Konstruktor Maribor, TOZD gradbeništvo Pomurje Murska Sobota, Štefana Kovača 10 s pripisom „za razpisno komisijo".

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku razpisa.

KRKA

„KRKA" tovarna zdravil n. sol. o. NOVO MESTO

OBJAVLJA

dela in naloge

Upravljalca energetskih in klimatskih naprav

s sedežem v Ljutomeru.

Na objavljena dela se lahko prijavijo kandidati, ki imajo:

- končano triletno obrtno šolo kovinske stroke (električar, ključavničar, strojni ključavničar),
- izpit za upravljalca kotlov z avtomatsko tehnično kontrolo in
- dve leti ustreznih delovnih izkušenj.

Vse, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje in so zainteresirani za sklenitev delovnega razmerja z našo delovno organizacijo vabimo, da svoje ponudbe pošljejo v kadrovsko službo Krke v Novo mesto, Cesta herojev 45, v 15. dneh po objavi.

SOBOČANI IN LJUTOMERČANI

Občinska strelska zveza Ljutomer je v počastitev dneva JLA pripravila tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško za člane in mladince. Sodelovalo je po pet ekip. Največ so dosegli predstavniki soboške in ljutomerske občine, ki so osvojili po eno prvo in po eno drugo mesto.

Člani — ekipno: 1. M. Sobota 705, 2. Ljutomer 697, 3. Radgona 682, 4. Lendava 663 in 5. Ormož 645 krogov; posamezno: 1. S. Kapun (Lju) 180, 2. Kovačič (MS) 179, 3. Balaško (MS) 179 krogov. Mladinci — ekipno: 1. Ljutomer 686, 2. M. Sobota 660, 3. Radgona 644, 4. Ormož 634 in 5. Lendava 609 krogov; posamezno: 1. Robin 176, 2. Špindler 175 in 3. R. Kapun 171, vsi Ljutomer.

R. Kapun

Proizvodno transportno podjetje AVTORADGONA, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, TOZD Avtotrgovina-servisi, ponovno

objavlja prosta

dela in naloge

2 KLEPARJEV III

Pogoji: končana poklicna šola za avtokleparja in eno leto delovnih izkušenj

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Kandidate vabimo, da pošljejo pismene prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovski službi delovne organizacije v 15 dneh od dneva objave.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v 30 dneh od poteka za sprejem prijav.

OBVESTILO

V reklamnem tekstu Trgovskega podjetja Vesna Ljutomer (Vestnik št. 70 str. 20) je prišlo do napačnega tolmačenja podpisa pri fotografiji gradnje nove samopostrežnice v Bučkovcih. Krivde za enoletno zamudo nikakor ne gre valiti na Proizvodno gradbeno podjetje Ljutomer (tega v članku tudi ne trdimo). PGP Ljutomer je pričelo z gradnjo letos marca in zastavilo vse sile (to tudi trdimo), da je bila trgovina pravočasno gotova. Če je prišlo do napačnega tolmačenja, se opravičujemo.

GPS Vestnik

pod zahtevnimi pogoji se izraža kvaliteta

baterije ZMAJ z ekspedicijo na Lhotse

ZMAJ

Iskra, baterije Zmaj
Ljubljana, Stegne 23

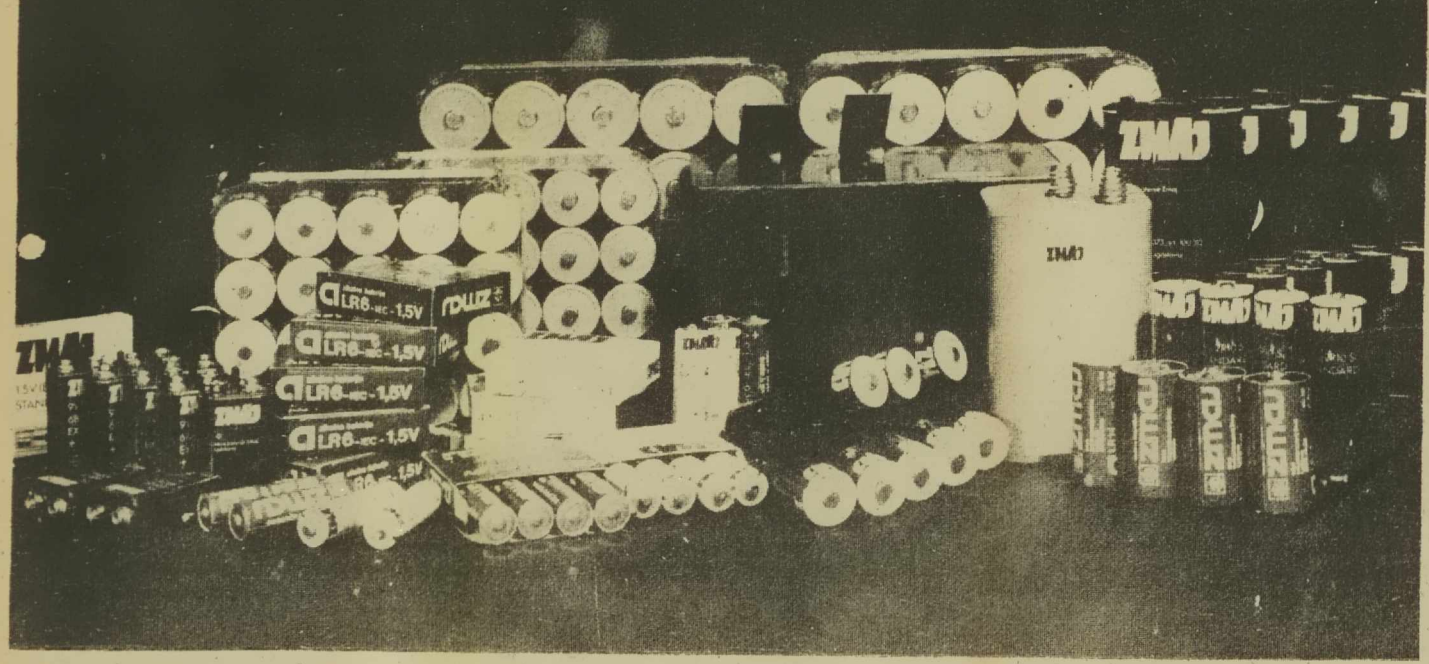

Vzgojnoizobraževalni zavod v Veržeju

razpisuje

dela in naloge

RAČUNOVODJE

Nastop službe po dogovoru.

Pogoji: ekonomski tehnik z najmanj 5 let delovnih izkušenj pri samostojnem vodenju računovodskih in finančnih opravilih.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa odboru za medsebojna delovna razmerja na naslov: Vzgojnoizobraževalni zavod Veržej, Veržej 22. O rezultatih razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po roku objave.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA NA OŠ BUČKOVCI RAZPISUJE PROSTA DELA IN NALOGE

vzgojiteljice v VVE

za določen čas (od 15. 2. 1982 do 31. 10. 1982). Kandidati naj pošljejo prošnje v 15 dneh po objavi.

Na voljo je enosobno stanovanje.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA, LJUTOMER IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

Leto XV | Murska Sobota, dne 31. decembra 1981 | Št.: 43

351. Odlok o spremembah odloka o proračunu občine Murska Sobota za leto 1981.

352. Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine M. Sobota za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja do leta 2000.

353. Sklep o ustanovitvi centra za socialno delo Gornja Radgona.

354. Sklep o imenovanju volilne komisije občine Murska Sobota.

355. Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju krajevne skupnosti Lipa.

356. Sklep o vskladitvi družbenih denarnih pomoči v občini Gornja Radgona.

357. Sklep o začasnem financiranju socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona v obdobju od 1/1-1982 do 31.3-1982 oz. do sprejetja finančnega načrta te občinske skupnosti za leto 1982.

358. Sklep o ugotovitvi sprejema samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona.

359. Sklep o sprejetju prispevne stopnje za socialno skrbstvo v letu 1982 v občini Gornja Radgona.

360. Sklep o pooblastitvi strokovne službe občinske skupnosti socialnega skrbstva za izvajanje nalog zakonske svetovalnice v občini Gornja Radgona.

Skupščina občine Murska Sobota na podlagi 27. člena 2. odstavka Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine (Ur. list SRS, št. 24/77) je na 51. seji Zbora združenega dela, 47. seji Zbora krajevnih skupnosti in 50. seji Družbeno političnega zbora, dne 18. 12. 1981 sprejela

SKLEP

V občinsko volilno komisijo se za 4 letno mandatno dobo imenujejo:

1. predsednik: Mirko BENKO, sodnik Temeljno sodišče Murska Sobota
namestnik predsednika: Silvo PODLESEK, sodnik Temeljnega sodišča Murska Sobota
2. tajnik: Martin VINČEC, sekretar Skupščine občine Murska Sobota
namestnik tajnika: Nada KOVAČIČ-ŠIFTAR, pravnica upravni organi SO Murska Sobota
3. član: Darinka DOMINKO, delovna skupnost skupnih služb »SOBOTA« M. Sobota
namestnik člana: Leon ALT, upravni organi SO M. Sobota
4. član: Franc ČERNELA, Krajevna skupnost Bogojina
namestnik člana: Edo MLINARIČ, pravnik, upravni organi SO Murska Sobota
5. član: Anton OŠLAJ, tajnik Obč. sveta ZSS Murska Sobota
namestnik člana: Erna BRUMEN, sekretarka OK SZDL Murska Sobota

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Karel SUKIČ l.r.

Na podlagi 167. člena statuta občine M. Sobota (Ur. objave, št. 12/80) ter 23. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. list SRS, št. 39/74) je Skupščina občine Murska Sobota na seji zbora združenega dela dne 18. 12. 1981 in seji zbora krajevnih skupnosti dne 18. 12. 1981 sprejela

ODLOK
O SPREMEMBAH ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE MURSKA SOBOTA ZA LETO 1982

1. člen

V odloku o proračunu občine Murska Sobota za leto 1981 se 2. člen spremeni tako, da se glasi:

Prihodki občinskega proračuna znašajo 166.755.000,00 din in se razporedijo

— za splošno porabo v občini	147.470.407,00 din
— odstopljeni prihodki	8.080.000,00 din
— sredstva za posebne namene	11.204.593,00 din

2. člen

V smislu 2. člena spremenjeni pregled prihodkov občinskega proračuna za leto 1981 in njegova razporeditev sta zajeti v bilanci, ki je sestavni del splošnega dela odloka o spremembah odloka o proračunu občine Murska Sobota za leto 1981.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah, uporablja pa se od 1. januarja 1981.

Številka: 400—4/81—2
M. Sobota, dne 18. decembra 1981

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Karel SUKIČ, l. r.

Na podlagi 54. člena zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. list SFRJ, št. 6/76), drugega odstavka 25. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80), odloka skupščine SR Slovenije o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja, do leta 2000 (Ur. list SRS, št. 17/78) ter na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) je Skupščina Murska sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 18. 12. 1981 sprejela

ODLOK
o spremembi in dopolnitvi odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Murska Sobota za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja do leta 2000.

1. člen

V 1. členu odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Murska Sobota za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja do leta 2000 (Ur. objave, št. 8/79), se doda naslednji novi odstavek:

»V skladu z zakonskim načelom celovitosti planiranja je planiranje prostorskega razvoja občine sestavni del dolgoročnega plana občine.«

2. člen

Za 1. členom se doda novi 1. a člen, ki se glasi:

»1. a člen

Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota pripravi in predloži Skupščini občine Murska Sobota do 31. 12. 1982 predlog smernic za pripravo dolgoročnega plana občine Murska Sobota.«

3. člen

V 3. členu se črta zadnji stavek, ki se glasi:

»Program dela upošteva tudi pripravo prostorskega plana občine Murska Sobota po odloku Skupščine občine (Uradne objave občin Pomurja, št. 16/78).«

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 30-5/81-3
M. Sobota, dne 18. 12. 1981

Predsednik
skupščine občine Murska Sobota
Karel SUKIČ, l. r.

Na podlagi 352. in 353. člena Zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ štev. 53/76), 51. člena Zakona o socialnem skrbstvu (Uradni list SRS, štev. 35/79) in 16. člena Statuta občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, štev. 8/76), je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12-1981, po predhodni obravnavi in sprejetju elaborata o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve Centra za socialno delo Gornja Radgona (pod štev. 025-4/80-S z dne 16/2-1981, ki ga je sprejela skupščina te občinske skupnosti na 10. skupni seji obeh zborov v Gornji Radgoni, dne 26/2-1981) sprejela

SKLEP
o ustanovitvi CENTRA ZA SOCIALNO DELO GORNJA RADGONA

1.

Občinska skupnost socialnega skrbstva Gornja Radgona (v nadaljnem besedilu: skupnost) ustanavlja s **1. januarjem 1982 Center za socialno delo Gornja Radgona** (v nadaljnem besedilu: center), kot organizacijo združenega dela za opravljanje preventivnega in kurativnega dela na področju socialnega skrbstva in delno socialnega varstva.

Skupnost ustanovi center za območje občine Gornja Radgona.

Sedež centra je v Gornji Radgoni, Partizanska cesta 9.

Center nastopa v pravnem prometu samostojno in brez omejitev.

Center odgovarja za svoje obveznosti z vsemi svojimi sredstvi.

Center pri svojem delu uporablja pečat z naslednjim besedilom: »Socialistična republika Slovenija, Občina Gornja Radgona, Center za socialno delo Gornja Radgona«; p. o. ta pečat ima številko 1.

Za posebne primere ima center mali pečat z enakim besedilom, s številko 2.

Za notranje poslovanje uporablja center razne štampiljke.

2.

Glavna dejavnost centra je: opravljanje preventivnega in kurativnega strokovnega socialnega dela na področju socialnega skrbstva in delno socialnega varstva na območju občine Gornja Radgona, in sicer:

— spremljanje in analiziranje socialne problematike na območju občine Gornja Radgona, odkrivanje njenega izvora in predlaganje ukrepov pristojnim organom za uspešno reševanje širše socialne problematike ter morebitnih sprememb in dopolnitev predpisov iz tega področja; sodelovanje in vsklajevanje (koordiniranje) dela z ustreznimi dejavniki v občini pri pripravljanju programov razvoja socialnega skrbstva; pospeševanje socialnega dela v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, šolah in družbenih humanitarnih organizacijah in društvih v občini Gornja Radgona;

— opravljanje strokovnega socialnega dela na področju varstva posameznikov, družine, splošnega varstva odraslih oseb in skrbništva, razen izdajanja odločb; dajanje utemeljenih in obrazloženih predlogov in mnenj za izdajo odločb v upravnem postopku in v samoupravnih postopkih (vodenje postopkov do izdaje odločb) pristojnega sveta za socialno skrbstvo skupščine skupnosti, ki opravlja javna pooblastila;

— skrb za odkrivanje, razvrščanje in vodenje razvida otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in za njihovo usposabljanje za življenje in delo;

— obravnavanje in zagotavljanje pomoči vzgojno ogroženim, vzgojno zanemarjenim in delinkventnim otrokom in mladostnikov ter izvajanje vzgojnih in drugih ukrepov za mladostnike;

— organiziranje in vodenje predzakonske in zakonske svetovalnice ter spravnih poskusov;

— obravnavanje in reševanje socialne problematike posebnih kategorij občanov in posameznikov (ostareli kmetje, telesno in duševno prizadete osebe, asocialne in antisocialne osebe — alkoholiki, narkomani; osebe, ki izvršujejo kazniva dejanja);

— nudenje pravne pomoči socialno ogroženim osebam po v naprej izdelanih kriterijih in merilih;

— opravljanje drugih strokovnih opravil in nalog s področja socialnega skrbstva po programu dela centra ali na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov ter nalog, ki izvirajo iz sklepov in smernic samoupravnih organov skupnosti.

Center razpolaga s premoženjem, ki mu ga daje v upravljanje skupnost kot ustanovitelj.

Sredstva za izvajanje del in nalog zagotavlja centru letno skupnost v svojem finančnem načrtu na osnovi predloženega programa dela s posebnim samoupravnim sporazumom o svobodni menjavi dela.

S finančnim načrtom skupnost za leto 1982 zagotovi za redno dejavnost centra cca **2,400.000,00 din** brez obveznosti vračanja.

Center razpolaga s finančnimi sredstvi v skladu z veljavnimi predpisi in s svojim finančnim načrtom.

4.

Center nima svojega računovodstva in knjigovodstva in to delo opravlja zanj skupna strokovna služba SIS družbenih dejavnosti v občini Gornja Radgona, ko bo ta ustanovljena, oz. po sporazumu druga pravna oseba v občini Gornja Radgona.

5.

Center upravlja **zbor delavcev delovne skupnosti** centra in individualni poslovodni organ: **direktor centra.**

6.

Zbor delavcev delovne skupnosti centra sestavljajo vsi delavci centra. Na sejah zbora delavcev odločajo delavci o svojih pravicah in obveznostih, ki so določene s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev centra in s statutom centra. Naloge zbora delavcev so podrobneje opredeljene s statutom centra.

7.

Pri upravljanju in odločanju o zadevah **posebnega družbenega pomena** sodelujejo v zboru delavcev — na **razširjenih sejah zbora delavcev** delovne skupnosti centra, enakopravno tudi **delegati družbenega interesa.**

Delegati družbenega interesa po prejšnjem odstavku so trije in jih delegirajo:

1. Občinska skupnost socialnega skrbstva Gornja Radgona (izmed delegatov, članov delegacij, ki delegirajo v **zbor uporabnikov**)

1 delegata

2. Občinska skupnost socialnega varstva Gor. Radgona

1 delegata

3. Družbenopolitična skupnost in družbenopolitične organizacije v občini Gornja Radgona

1 delegata

Delegati družbenega interesa so izvoljeni za dobo štirih let.

8.

Individualnega poslovodnega organa centra: direktorja centra, imenuje in razrešuje delovna skupnost centra na razširjeni seji zbora delavcev.

9.

Zakonitost dela centra nadzoruje Oddelek za občo upravo Skupščine občine Gornja Radgona.

10.

Skupščina skupnosti, kot ustanovitelj centra, pooblašča Koordinacijski odbor uporabnikov in izvajalcev pri tej skupščini (v nadaljnem besedilu: koordinacijski odbor), da v imenu ustanovitelja izdaja v pismeni obliki odločitve in navodila v zvezi z gradnjo in razvojem centra.

Pismena navodila in odločitve ustanovitelja iz prejšnjega odstavka so za center obvezne.

11.

Ustanovitelj centra daje obvezno soglasje centru za naslednje akte in posle:

— samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v centru,
— statut centra,
— pravilnik o sistemizaciji in razvidu del in nalog centra,
— letni program dela centra,
— letni finančni načrt centra,
— pridobitev in adaptacija delovnih prostorov za center,
— nabava opreme in osnovnih sredstev centra.

12.

Skupnost, kot ustanovitelj centra, prevzema solidarnostno neomejeno odgovornost za delo centra in njegovo nastopanje v javnem prometu.

13.

Za začasnega individualnega poslovodnega organa centra: vršilca dolžnosti direktorja centra, skupščina skupnosti imenuje: Staneta MAUKA, stan. Norički vrh 26 pri Gornji Radgoni.

Pravice in dolžnosti individualnega poslovodnega organa centra so naslednje:

— vodi poslovanje znotraj centra,
— zastopa in predstavlja center s tem, da sklepa pogodbe in opravlja druga pravna dejanja v zvezi z delovanjem centra brez omejitev,
— varuje zakonitost dela in upravljanja v centru,
— določa naloge delavcem centra in kontrolira izvajanje teh nalog,
— vodi strokovne skupine (teame) in vsklajuje — koordinira delo v centru,
— sodeluje tudi pri operativnem delu centra,
— je pobudnik in aktiven pri vsklajevanju in povezovanju izvajalcev v socialnem skrbstvu v občini Gornja Radgona.

Začasni individualni poslovodni organ centra se je pri svojem delu dolžan ravnati po navodilih ustanovitelja in o svojem delu poročati koordinacijskemu odboru pri skupščini te skupnosti.

14.

Delavci strokovne službe te skupnosti pridobivajo z ustanovitvijo centra lastnost delavcev centra po sporazumu med njimi in centrom.

15.

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah skupščin občin Pomurja.

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC, l. r.

Na podlagi 2. člena zakona o samoprispevku (Ur. l. SRS, št. 3/73) in uspešno izvedenega referenduma z dne 13. 12. 1981 je Skupščina krajevne skupnosti LIPA na seji dne 14. 12. 1981 sprejela

SKLEP
o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju krajevne skupnosti Lipa.

1. člen

Uvede se krajevni samoprispevek na območju krajevne skupnosti Lipa.

2. člen

Samoprispevek se predpisuje za:

— fino asfaltno prevleko vaških ulic
— napeljavo telefonije
— ureditev vaškega doma
— namestitev ulične razsvetljave
— navoz gramoza na poljske poti

3. člen

Samoprispevek se uvede za dobo 5 let in sicer od 1. januarja 1982 do 31. decembra 1986.

Samoprispevek se uvede v denarju in delu.

4. člen

S samoprispevkom bo zbranih 3,500.000.- din

5. člen

Samoprispevek plačujejo občani, ki stalno prebivajo na območju krajevne skupnosti Lipa

a) v denarju:

— 2 % od netto osebnih dohodkov zaposlenih občanov in od pokojnin brez varstvenega dodatka
— 6 % od katasterskega dohodka iz kmetijstva delovnih ljudi in občanov
— 3 % od čistega dohodka obrtnikov, ki samostojno opravljajo obrtne in druge gospodarske dejavnosti
— 500.- din letno gospodarji gospodarstev
— 300.- din letno zaposleni v tujini

b) v delu:

— lastniki traktorjev letno izvršiti navoz gramoza na poljske poti v višini 1 m^3 na ha površine lastnega zemljišča
— ostala gospodarstva in gospodinjstva pa letno prispevati po dva delovna dneva za vaške potrebe

6. člen

Denarno nadomestilo na navoz 1 m^3 gramoza znaša 300.- din, za delovni dan, ki traja 8 ur pa znaša 400.- din.

7. člen

S samoprispevkom zbrana sredstva se bodo v celoti namenila za izvajanje programa po 2. členu tega sklepa, zbirala pa se bodo na zbirnem računu krajevne skupnosti Lipa št. 51900—842—035—8313 pri SDK Murska Sobota.

8. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev samoprispevka ter izvajanjem del vrši svet krajevne skupnosti, ki najmanj enkrat letno poroča skupščini krajevne skupnosti in zboru občanov o poteku del in porabe sredstev.

9. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah.

Lipa dne 14. 12. 1981

Predsednik
skupščine krajevne skupnosti Lipa
Jože BOJNEC, l. r.

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona je sprejela na podlagi 60. člena Pravilnika o postopku za uveljavljanje pravice do materialnih pomoči in za valorizacijo materialnih pomoči v socialnem skrbstvu (Uradni list SRS, štev. 19/80) in 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, štev. 8/76) na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12-81,

SKLEP
o vskladitvi družbenih denarnih pomoči.

1.

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona vskladi družbene denarne pomoči s 1/10-1981 — denarne pomoči kot edini vir za preživljanje zviša od 3.200,00 din mesečno na 3.400,00 din mesečno; denarna pomoč kot dopolnilni vir za preživljanje pa znaša poprečno polovico denarne pomoči kot edini vir za preživljanje, to je 1.700,00 din mesečno.

2.

Strokovna služba te občinske skupnosti izplača upravičencem razlike denarnih pomoči v mesecu decembru 1981.

3.

Ta sklep velja takoj!

4.

Ta sklep objavi skupščina v Uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja.

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC,l.r.

Na podlagi 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, štev. 8/76) je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12-81

SKLEP

o začasnem financiranju socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona v obdobju od 1/1-1982 do 31/3-1982 oz. do sprejetja finančnega načrta te občinske skupnosti za leto 1982.

1.

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona z začasnim finančnim načrtom te občinske skupnosti za obdobje od 1/1-1982 do 31/3-1982 oz. do sprejetja finančnega načrta te občinske skupnosti za leto 1982 določa, da smejo znašati odhodki — izdatki te občinske skupnosti v celoti mesečno največ do višine ene dvanajstine poprečnih izdatkov te občinske skupnosti mesečno v letu 1981, povečani za 16 %.

2.

Skupščina te občinske skupnosti pooblašča izvršni odbor te skupščine, da v tem obdobju zaradi morebitne vskladitve družbenih denarnih pomoči in rejnin in zaradi zvišanih cen oskrbnin v zavodih, ustrezno zviša porabo na takih postavkah socialnega skrbstva v okviru realiziranih prihodkov v tem obdobju.

3.

Skupščina te občinske skupnosti zadolžuje izvršni odbor te skupščine, da v tem obdobju začasnega financiranja socialnega skrbstva pripravi predlog finančnega načrta te občinske skupnosti za leto 1982 in ga do 31/3-1982 da v obravnavo tej skupščini.

4.

Ta sklep velja z dnem sprejema na seji skupščine te občinske skupnosti, občinska skupnost pa ga uporablja od 1/1-1982 do 31/3-1982.

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC, l.r.

Na podlagi 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja št. 8/76/ in v zvezi s 44. členom samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (v besedilu predloga pod štev. 025—6/80—S z dne 26/2-1981 je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12-81, sprejela

SKLEP

o ugotovitvi sprejema samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona.

1.

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona ugotavlja, da je predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi te občinske skupnosti (v besedilu pod štev. 025—6/80—S z dne 26/2—1981 sprejela do 23/12—81 od 77 potencialnih — zakonitih podpisnikov članic te občinske skupnosti 44, kar je v smislu 44. člena predloga tega samoupravnega sporazuma več kot polovica podpisnikov in da je s tem ta samoupravni sporazum sklenjen.

2.

Ta sklep objavi skupščina v Uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja.

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC, l. r.

Na podlagi 28. člena Samoupravnega sporazuma o temeljih plana socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona za obdobje 1981 — 1985 (v besedilu predloga pod štev. 55—7/80—S z dne 10/9—1980) in 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, štev. 8/76) je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12—1981 sprejela

SKLEP

o sprejetju prispevne stopnje za socialno skrbstvo v letu 1982

1.

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona sprejme **PRISPEVNO STOPNJO** za socialno skrbstvo: **0,81 %, v letu 1982,** ki jo plačujejo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih in občani, ki opravljajo obrtno in drugo podobno zasebno dejavnost ter delavci, ki z njimi združujejo delo; v skladu z zakonom o osnovah ter načinu obračunavanja prispevkov za financiranje SIS na področju družbenih dejavnosti (Uradni list SRS, štev. 33/80).

2.

Ta sklep uporablja ta občinska skupnost v letu 1982, velja pa od 1/1—1982 dalje.

3.

Ta sklep objavi skupščina v uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja.

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC, l. r.

Na podlagi 203. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76) in 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, št. 8/76) je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona, II. mandata, na 12. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, dne 23/12—1981 sprejela

SKLEP

Naloge predzakonske in delno zakonske svetovalnice na območju G. Radgone je v letu 1982 pooblaščena do ustanovitve Centra za socialno delo občine Gornja Radgona izvajati strokovna služba Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona.

1.

Strokovna služba te občinske skupnosti na podlagi pooblastila iz 1. odstavka tega sklepa izvaja predzakonsko svetovanje in spravni poskus v skladu z določili Pravilnika o delu zakonskih svetovalnic in predzakonskem svetovanju (Uradni list, SRS, št. 18/79) in posebnega Pravilnika o spravnem poskusu v zvezi s postopkom za razvezo zakonske zveze, ki ga sprejme izvršni odbor skupščine te občinske skupnosti. Pri izvajanju teh nalog strokovna služba po potrebi sodeluje z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in družbenimi dejavniki in k sodelovanju pritegne tudi zunanje strokovne sodelavce.

2.

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnem objavah občinskih skupščin Pomurja, ta občinska skupnost pa ga uporablja v letu 1982.

Številka: 56—7/77—S
Datum:

PREDSEDNICA SKUPŠČINE:
Marica LESKOVEC
Marica LESKOVEC, l. r.

Radijski in televizijski spored od 1. do 7. januarja

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

11.30 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — PRAZNIČNA NOVOLETNA ODDAJA (4 ure »v živo«!) 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.40 Poročila. 8.45 Radost Evrope, otroška prireditev. 9.45 Živ žav, otroška matineja. 10.45 Vračanje v Oz, ameriški mladinski film. 12.10 Poročila. 12.15 Dunaj: Novoletni koncert. 13.25 Garmisch-Partenkirchen: Smučarski skoki, prenos. 15.30 Iz novoletnih sporedov jugoslovanskih TV studiev. 18.00 Hollywood pozdravlja svoje zvezde: Alfred Hitchkock. 19.15 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 20.00 J. London: Martin Eden, nadaljevanje in konec. 21.00 Ne prezrite. 21.20 Propagandna oddaja. 21.25 Ti dnevi, ta leta: Filmska kronika 1948 — II. del, dokumentarna serija. 22.10 Nočni kino: Divja tolpa, ameriški film. 0.30 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:
15.30 „Tikvarium" — satirični kabaret. 16.00 Narodna glasba. 16.30 Ko je kraljevala komedija, ameriški film. 18.00 Narodna glasba. 18.45 Poezija: M. Crnjanski. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Profesionalci, ameriški film. 22.00 Zgodovina nogometa, I. del dokumentarne serije. 22.50 Iz beograjskega festivala Jazza (do 23.50).

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
8.55 Poročila, 9.00 Zlati cekin, 10.00 Trapez (film), 11.40 Lukcijada, 12.00 Novoletni koncert dunajskih filharmonikov, 13.25 Risanka, 13.30 Smučarski skoki, 15.30 Tikvarijum, 16.00 Narodna glasba, 16.30 Ko je kraljevala komedija (film), 18.00 Narodna glasba, 18.45 Poezija, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zabava vas Zdravko Čolić, 21.00 Primer Buldožer, 21.30 Zabavnoglasbena oddaja, 23.00 Dobimo se v Ljubljani

TV AVSTRIJA

Prvi program
10.40 Stara devica (film), 12.15 Novoletni koncert dunajskih filharmonikov, 13.30 Skakalna turneja štirih narodov, 15.40 Mladinski film, 16.20 Risanka, 17.55 Helmi, 18.00 To je šele začetek, 18.50 Novoletni nagovor predsednika Avstrije, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zajtrk pri Tiffany (film), 22.05 Zabavna oddaja.

TV MADŽARSKA

9.20 Fanfar. 9.45 Pravljična igra. 11.30 Burleske. 12.15 Novoletni koncert. 14.20 Iz sporeda Intervizije. 14.55 Pravljična igra. 16.25 Poje Peter Gilmore. 16.40 Notredamski zvonar, amer. film. 18.15 Ob prazniku Kube. 18.35 Silvestrova noč. 18.55 Delta. 19.45 Novoletno voščilo. 20.00 Poročila. 20.10 Neukročena trmoglavka, ameri. silm. 22.10 Družabni plesi.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

Ni sporeda! Prenos radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

9.00 Poročila. 9.05 Glasba za dobro jutro: Veselo z domačimi ansambli. 9.40 Srce igrač, predstava SNG Maribor. 10.35 Polarna lisica, japonski poljudno znanstveni film. 12.00 Cirkus, risanka. 12.15 Poročila. 12.20 Iz novoletnih sporedov jugoslovanskih TV studiev. 14.15 Zabava vas Fred Astaire. 15.45 Pod prisego. 16.15 Nekateri so za vroče, ameriški film. 18.10 Naš kraj. 18.25 Svet v letu 1981. 19.10 Zlata ptica. 19.15 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 20.00 Lasje, ameriški film. 22.00 Iz novoletnih sporedov jugoslovanskih TV studiev. 23.30 TV kažipot. 23.50 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:
16.25 TV dnevnik. 16.40 Glasbena oddaja. 17.25 „Evergrin" — glasbeni kabaret. 18.00 Aprilske norčije, ameriški film. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Novoletni koncert v hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu. 21.20 Zgodovina nogometa, II. del dok. serije. 22.10 Novoletni fijakar, zabavna oddaja. 23.00 Kulturna oddaja (do 23.30).

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
8.35 Poročila, 8.45 Videotelefon, 9.45 Ključ za vse ključavnice, 10.15 Bagdadski lopov (film), 12.00 Koncert iz skupščine mesta Beograd, 13.00 Zabava vas Dave Allen, 13.30 Gostilna Šifrer, 14.15 Gospod lovec (gledališče), 16.25 Dnevnik, 16.40 Glasbena oddaja, 17.25 Evergreeni, 18.00 Narodna glasba, 18.30 Ti dnevi, ta leta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mimi kovinar (film), 21.30 Pevka Raja, 22.00 Večer z Mileno Dravič in Draganom Nikolićem, 22.45 Skrita kamera, 23.30 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Jutranja poročila, 9.05 Mladinski program, 10.20 Zajtrk pri Tiffany (film), 12.10 Mož iz Severina, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.00 Serenada za Penny, 17.00 Abeceda športa, 17.30 Mladinski film, 18.00 Dva x sedem, 18.30 Mednarodni variete, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 21.45 Šport, 22.05 Grozljivke v parodiji.

Drugi program
14.35 Muppet Show, 15.00 Nogometni turnir, 17.00 Ljuba družina, 18.00 Dva x sedem, 18.30 Martin Eden, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Palača na Ringstrasse, 21.50 Sheila (film).

TV MADŽARSKA

9.05 Šola za starše. 9.35 Fanfar. 10.00 Cimbora. 10.50 Družina Onedin. 11.40 Kviz. 12.15 V maski. 13.40 Išči par! 13.55 Pulzus. 14.40 Obletnica KP Čile. 15.00 Zaklad Sierra Madre, ameriški film. 17.05 Spored prihodnjega tedna. 17.30 10 zlatih, Tokio 1964. 19.00 Teden. 20.05 Stoenajsta, TV film. 21.10 Zabavni mozaik. 21.50 Preklevši šesti dan, portret pesnika Z. Zalka.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V NEDELJO POPOLDNE, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana

TV LJUBLJANA

8.55 Poročila. 8.50 Živ žav, otroška matineja. 9.50 Propagandna oddaja. 9.55 Maribor: Veleslalom za ženske, prenos 1. teka. 11.30 TV kažipot. 11.55 S. Zaninović: Ko sem bil vojak, nadaljevanka TV Beograd. 12.15 Ansambel Toneta Kmetca. 12.50 Propagandna oddaja. 12.55 Maribor: Veleslalom za ženske, prenos 2. teka (za EVR, JRT 2). 14.30 Poročila. 14.35 Zeleni kabaret, silvestrska oddaja TV Beograd. 15.05 Rafferty in potepinki, ponovitev francoskega filma. 16.35 Športna poročila. 16.50 Moskva ne verjame solzam, sovjetski film. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.22 TV in radio nocoj. 19.24 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 G. Feydeau: Gospod lovec, predstava „Teatra v gosteh" iz Zagreba. 22.10 Poročila. 22.15 Športni pregled.

Oddajniki II. TV mreže:
16.00 Nedeljsko popoldne. 17.30 Roparji vlaka, ameriški film. 19.00 Risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.00 H. Fallada: Človek hoče navzgor, TV nadaljevanka. 20.55 Poročila. 21.00 Zgodovina nogometa, zadnji del dok. serije. 21.50 Carmen Jones, ameriški musical (do 23.20).

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
10.00 Poročila, 10.10 Bela dama, črni kralj, 10.40 Šest medvedkov, 11.45 Deček Skok, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.15 Revija na ledu, 14.00 Amaterski studio, 15.00 Kozmos (dok. oddaja), 16.00 Nedeljsko popoldne, 17.30 Rop vlaka (film), 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Cirkus 7. mladih, 21.00 Nič svetega (film), 22.45 Športni pregled, 23.00 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.55 Smučanje (prenos iz Maribora), 11.00 Predtakt, 11.15 ORF stereokoncert, 12.55 Skakalna turneja štirih narodov in drugi tek smučanja, 15.35 Trije mušketirji (film), 16.45 Listamo po slikanici, 17.05 Risanka, 17.15 Nils Holgersson, 17.40 Helmi, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Sladka gora, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Modri angel (film), 21.55 O Marlen Dietrich.

TV MADŽARSKA

9.05 Filmi za otroke. 16.10 Smučarski skoki iz Innsbrucka. 17.20 Pogovor o folklori; plesi z orožjem in orodjem. 17.50 Okno v preteklost, dokumentarni film. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Madžarske pravljice, psiček. 20.10 Čudovita si, Julija; avstrijsko-francoski film. 21.45 Mladinska ura. 22.45 TV dnevnik. — Kratki filmi na II. programu ob 20.00.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 DNEVNIK, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče prejšnjega tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Prenos sporeda RLJ.

TV LJUBLJANA

10.50 Propagandna oddaja. 10.55 Maribor: Slalom za ženske, prenos 1. teka (do 12.30/13.00). 13.50 Propagandna oddaja. 13.55 Maribor: Slalom za ženske, prenos 2. teka (do 15.20/15.35). 15.50 Slalom za ženske, posnetek iz Maribora. 17.00 Poročila. 17.05 Zgodovina letalstva, francoska serija. 18.00 Otrok in igra: Igra pomaga otroku v stiski. 18.30 Obzornik. 18.45 Pop godba: Pomaranča (za JRT I). 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 S. Grum: Dogodek v mestu Gogi, predstava Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. 21.35 Kulturne diagonale. 22.20 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarščini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Zgodbe po Shakespeareju. 18.00 Deček Skok, lutkovna oddaja. 18.15 Izobraževalna oddaja. 18.45 Telesport. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Znanost. 21.00 Zagrebška panorama. 21.15 Glasbena oddaja (do 22.05).

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

Prvi program
10.00 Poročila, 10.05 Izobraževalni program, 17.40 Poročila, 17.45 Zgodbe iz Shakespeara, 18.00 Deček Skok, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Bjelovara, 18.45 Pop parada, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.35 Izbrani trenutek, 21.40 Meridiani, 22.25 En avtor, en film, 22.35 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Jutranja poročila, 9.05 Mladinski program, 10.30 Schrammeljevi (drama), 12.05 Veselje z zabavo, 12.15 Življenje pod ledom, 13.00 Opoldanska redakcija, 14.25 Štiri sestre (film), 16.15 Božična cesta v laguni, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Dobro glej, 17.30 Lassie, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Konjske zgodbe, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Kaz in Co. (ser. film), 21.50 Večerni šport.

Drugi program
10.55 Smučanje (prenos iz Maribora), 16.15 Kremenčkovi, 16.40 Najmlajši dan (film), 18.00 Vidiki, 18.30 Martin Eden, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Družina Merian, 21.05 Puščava v mestu, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Harry in Tonto (film).

TV MADŽARSKA

NI SPOREDA

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — POTA MLADIH, 17.30 — Radijski discoklub, 18.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

16.05 Kmetijska oddaja TV Sarajevo. 17.05 Poročila. 17.10 Slovenske ljudske pravljice. 17.25 Drugo srečanje tamburaških skupin Slovenije. 18.00 Pisani svet: Otroci pri delu. 18.30 Obzornik. 18.45 Mostovi — Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost. 19.00 Knjiga. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.45 P. C. Weiskopf: Slovo od miru, vzhodnonemška nadaljevanka. 22.05 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v Madžarščini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Pustolovščina. 18.15 Knjige in misli. 18.45 Prijatelji glasbe. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Show Olivere Katarine. 20.45 Čas podvigov, dokumentarna serija. 21.35 Zagrebška panorama. 21.50 Izviri (do 22.20).

TV ZAGREB

Prvi program
10.00 Poročila, 10.05 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Avantura, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijeka, 18.45 Prijatelji glasbe, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Visoka izobrazba in stabilizacija, 21.00 Naslovna stran (film), 22.40 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Jutranja poročila, 9.05 Mladinski program, 10.30 Pod črno zastavo, 11.55 Roke gor, mojster prihaja, 12.15 Klub seniorjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.30 Panamerika, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Oddaja za miško, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Hidroplan 121 SP, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust, 23.20 Metternichova cesta 12.

Drugi program
15.20 Šolska TV, 15.25 Muppet Show, 16.00 Križarka Galactica (film), 18.00 Usmeritev, 18.30 Martin Eden, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lawrence arabski (film), 23.35 Nenavadne zgodbe Roalda Dahla.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.05 Šolska TV. 16.25 Italijanski muzeji, Capodimonte. 16.45 Večeri v v Golyavaru, 13. del. 17.20 Hip hop, filmi za cicibane. 17.50 Bazar popevk. 18.30 Kronika Južnega Alfölda, študio Szeged. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Kaviar ni vedno nujen, nemška nadaljevanka, 1. del. 20.55 Risanka. 21.05 Študio 81. 22.05 Namenjam za koriščenje v narodnem gospodarstvu. 22.45 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Nekaj minut z . . ., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

12.55 Bischofshofen: Smučarski skoki, prenos (do 15.30) EVR. 16.10 Poročila. 16.15 Košarka Šibenka:Crvena zvezda, prenos; v odmoru . . . 17.45 Padla z neba, otroška serija. 18.15 Spoznavajmo Makedonijo in makedonski jezik. 18.30 Obzornik. 18.45 Praznični dnevi slovenske folklore. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Film tedna: Sam proti vsem, kanadski film. 21.35 Miniature: France Režun. 21.50 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže:
17.45 Majske igre, otroška oddaja. 18.15 Vsi enotni v obrambi. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Panorama, kulturna oddaja. 20.50 Zagrebška panorama. 21.05 A. Čehov: Tri sestre, prenos iz jugoslovanskega dramskega gledališča. 22.20 Knjige in misli (do 22.50).

TV ZAGREB

Prvi program
10.00 Poročila, 10.05 Izobraževalni spored, 16.10 Poročila, 16.15 Košarka: Šibenka—Crvena zvezda, 17.45 Majske igre. 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Karlovca, 18.45 Splošni ljudski odpor, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zabavna sreda, 21.30 Iz koncertnih dvoran, 22.15 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
10.30 Modri angel (film), 14.55 Gostišče (film), 16.30 Ostržek, 17.45 Risanka, 17.55 Helmi, 18.00 Kaj je človek?, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust (drugi del).

Drugi program
12.55 Skakalna turneja štirih narodov, 15.30 Pojmo skupaj, 16.00 Risanka, 16.25 O Martinu Edenu, 16.45 Poslanstvo Galactice (film), 18.30 Martin Eden, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lepi divji (film), 21.55 Šport, 22.10 Ciril in Metod, 23.00 Šerif iz Cimarrona.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.05 in 16.05 Šolska TV. 10.05 TV reprize: Delta, Vse govori o njem; Gore svetlobe. 16.50 Človekov vzpon, 10. del. 17.45 Smučarski skoki iz Bischofshofna, posnetek. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Predlog obtožbe, TV igra. 21.00 Zapojmo, 3. del. 21.05 Na morej!, 1. del. 22.00 Tveganje, konkurenca na svetovnem tržišču. 22.30 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Delegatska tribuna, 17.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

17.05 Poročila. 17.10 Glasba za cicibane: Muce. 17.30 Mi smo mali muzikantje, 1. del češke glasbene serije za otroke. 18.00 Mozaik kratkega filma: Sodobna Indija, indijski film; Inki, peruanski film. 18.30 Obzornik. 18.45 Nočna izmena, dokumentarna oddaja TV Beograd. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Studio 2. 21.30 „Triglav" v južni Ameriki, dokumentarna oddaja. 22.00 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarščini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Lj. Kozomara: Siamci, otroška serija. 18.15 Znanost. 18.45 Gordan Mihić: Srečna družina, humoristična serija. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Album. 22.30 Poročila (do 22.35).

TV ZAGREB

Prvi program
10.00 Poročila, 10.05 Izobraževalni spored, 17.35 Poročila, 17.45 Sijamci, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Srečna družina, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Stop, 21.20 Kvizkoteka, 22.20 Dnevnik

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Jutranja poročila, 9.05 Mladinski program, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Marco, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 TV kuhinja, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Smeh moža v težavah (film), 21.50 Portret Josefa Holaubecka, 22.35 Večerni šport.

Drugi program
17.45 Šolska TV, 18.00 Popotovanje po Avstriji, 18.30 Lunarna postaja Alfa 1, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pesmi okrog sveta, 21.45 Reklame, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Klub 2 in poročila.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.35 in 16.10 Šolska TV. 16.30 Šola za vsakogar. 16.45 Poklicna posvetovalnica, orodjarji. 17.00 Za najstnike. 17.40 TV borza. 17.50 Na omizju sveta: Jabolko. 18.10 Ob prazniku Kambodže. 18.30 Šola za starše. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Ranjeni planet, 13. del: Izbire ni! 20.00 Družinski krog. al. 20 Glasbena panorama. 22.10 Se bomo izkazali? 22.50 TV dnevnik. 23.10 Tv ogledalo.

tedenski koledar

PETEK, 1. januar — NOVO LETO
SOBOTA, 2. januarja — Gregor
NEDELJA, 3. januar — Genovefa
PONEDELJEK, 4. januar — Angela
TOREK, 5. januar — Simeon
SREDA, 6. januar — Mojmir
ČETRTEK, 7. januar — Valentin
PETEK, 8. januar — Severin
SOBOTA, 9. januar — Julijan
NEDELJA, 10. januar — Viljem
PONEDELJEK, 11. januar — Pavlin
TOREK, 12. januar — Tatjana
SREDA, 13. januar — Veronika
ČETRTEK, 14. januar — Srečko

kino

1. januarja ob 17. uri ameriški barvni vistavisionski film: »MOŽ NA POSKUŠNJO« in ob 19. uri ameriški barni vistavisionski film: »DOŽIVLJAJ V AVTOKAMPU«;

3. januarja ob 15., 17. in 19. uri ameriški barvni vistavisionski film: »DOŽIVLJAJ V AVTOKAMPU«;

4. in 5. januarja ob 17. in 19. uri zah. nemški barvni vistavisionski film: »LADY DRAKULA«;

8. januarja ob 17. in 19. uri ter 10. januarja ob 15., 17. in 19. uri italijanski barvni vistavisionski film: »ŠERIF V DOLINI NILA«;

11. in 12. januarja ob 17. in 19. uri ameriški barvni vistavisionski film: »BILO JE NEKOČ V PARIZU«;

13. in 14. januarja ob 17. in 19. uri italijanski barvni vistavisionski film: »TEREZINO TELO«. Ogled filma je mladini do 17. leta prepovedan.

GORNJA RADGONA

1. januarja ob 17. in 19. uri nemški film: »EROTIKA NA DELOVNEM MESTU«; ogled filma otrokom ni dovoljen.

2. januarja ob 19. uri, in 3. januarja ob 17. uri ameriški film: »OPERACIJA ZEBRA« ter 3. januarja ob 19. uri avstralski film: »POSLEDNJI VAL«;

6. in 7. januarja ob 19. uri francoski film: »PRVIKRAT LJUBEZEN«;

8. januarja ob 19. uri ameriško-nemški film: »ŽELEZNI KRIŽEC«;

9. januarja ob 19. uri in 10. januarja ob 17. uri francoski mladinski film: »MLADOST — NOROST« ter 10. januarja ob 19. uri ameriško-nemški film: »ŽELEZNI KRIŽEC«;

13. in 14. januarja ob 19. uri nemški film: »LETOVANJE V GRČIJI«; ogled filma otrokom ni dovoljen.

prodam

OTROŠKO POSTELJICO PRODAM. Murski Črnci 51/A — nova hiša. M-4444

PRIKOLICO ZA ŽIVINO in SIMCO 1000, po delih, prodam. Naslov v upravi lista. M-4446

OSEBNI AVTO PEUGEOT 404, motorno žago PARTNER 421 in hrastove plohe za stopnišče prodam. Ogled: Stanjevci 4. M-4448

WARTBURG KARAVAN, letnik 1972, na novo registriran, ugodno prodam. Bojnec, Borejci 41, p. Tišina, telefon od 7. do 15. ure 21-987. M-4449.

VINO (letnik 1980) ugodno prodam. Kapela 11. M-4450

DVA AMIJA (1 registriran do avgusta, drugega po delih) in nemškega ostrodlakega ptičarja, starega 8 mesecev, prodam. Satahovci 20. M-4451

TRAKTOR STEYR 15 s koso, plugi in branami ter dve mladi kravi prodam. Mirko Trplan, Markovci 92, p. Šalovci. M-4453

POHIŠTVO za dnevno sobo poceni prodam. Rakičan 132/A, telefon 23-958. M-4454

MEŠANA DRVA (4 kub. m) prodam. Lucova 37. M-4443

TRIFAZNO VODOVODNO ČRPALKO z rezervoarjem prodam. Krapje št. 1, p. Veržej. In-440

TRISOBNO STANOVANJE v I. nastropju, z garažo in drvarnico prodamo. Glavni trg 4, Ljutomer, telefon 81-260. In-441

Cenjenim strankam, sovaščanom ter vsem ostalim želi

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1982

ter se priporoča s svojimi storitvami: izdelovanjem koles za prikolice in vozove, mešalcev za gnojnico, reporeznic, drobilcev za koruzo, različnih vrat za garaže in drugimi izdelki — tudi v novem letu.

Janko Špindler
ključavničarstvo
Lukavci 7 A
Križevci pri Ljutomeru

Dragemu sinu, bratu in vnuku **ALOJZU SAKOVIČU** *iz Pertoče 97 želijo ob odhodu k vojakom srečno pot, vse najboljše v novem kraju, med novimi prijatelji in srečen povratek v rojstni kraj — oče, mama, sestra in stara mama.*

Dragemu sinu in bratu **STANKU LEBARJU** *s Hotize želijo ob odhodu na odsluženje vojaškega roka vse lepo, prijetno bivanje v novem okolju, predvsem pa srečen povratek v domači kraj — oče, mama, brat Martin, brat Štefan z družino in sestra Marija.*

Dragemu **MARTINU HOZJANU** *s Hotize želijo ob odhodu k vojakom srečno pot, vse lepo v novem okolju, predvsem pa, da bi se po odsluženju zdrav in srečno vrnil v krog svojih najdražjih — mama, brat Stanko, brat Jože z družino, sestra Rozina z družino in sestra Marija z družino.*

HIŠO z gospodarskim poslopjem v Brezovcih, na 50-arski parceli, prodam. Ogled popoldne ter v soboto in nedeljo. Kulič, Brezovci 21, p. Puconci. M—4304

GOZDNE PARCELE v Prosečki vasi naprodaj. Informacije pri Tiborju Hariju, advokatu, Titova 9, M. Sobota. M—4362

STAREJŠO KMEČKO HIŠKO z 1 ha zemljišča, ob glavni cesti, smer Radenci—Ljutomer, prodam. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Nada Štrajher, Hrvatini 21, 66280 Ankaran. M—4363

VINOGRAD, SADOVNJAK, KLET IN HIŠO — primerno za stanovanje, blizu Ljutomera ter stiskalnico, ugodno prodam. Fanika Srnec, Sajmište 25, Čakovec, telefon 042 814-85. M—4414

GRADBENO PARCELO z lokacijskim dovoljenjem v Jurju pri Rogašovcih prodam. Kajuhova 13, Murska Sobota — popoldne. M—5534

ENONADSTROPNO HIŠO, centralno ogrevano, z vrtom, takoj vseljivo, v okolici M. Sobote, prodam. Telefon 063-783-142. M—4442

ZASTAVO 101, prevoženih 41.000 km, prodam. Sebeborci 34. M—4459

POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Naselje J. Kerenčiča 38, telefon 22-775. M—4460

ZASTAVO 750 L v dobrem stanju, registrirano do 19. novembra 1982, nujno prodam. Cena po dogovoru. Ogled možen po 14. uri. Ivanič, Dolenci 36/A, p. Šalovci. M—4462

OKNI z roletami (180 x 110), prodam. Partizanska 57, Murska Sobota. M—4464

DESKE (5 in 8 cm), prodam. Vučja gomila 24. M—MM

ŠKODO, letnik 1972, v voznem stanju, neregistrirano (cena 10.000 din) in kombinirano italijansko peč za kopalnico, staro eno leto, peč za centralno ogrevanje na trda goriva in 10-literski bojler prodam. Telefon 069 23-109. M—4466

TRAKTOR STEYR 18 KM, novejši, v zelo dobrem stanju, z reduktorjem prodam. Stanjevci 85, p. Petrovci. M—4468

MALE PUJSKE PRODAM. Lemerje 41. M—4469

DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti, Mojstrska 2, stanovanje 7/I, naprodaj. M—4471

DVE KRAVI, ena 7 mesecev breja, druga s 6 tednov staro teličko, ugodno prodam. Hotiza 122. M—4472

VOZNI KRAVI, stari 7 let s teletom ali brez, ena pripuščena, prodam. Bratonci 155. M—4476

GOSTILNO z gospodarskim poslopjem na prometni točki v predmestju Ljutomera, primerno za vsakega obrtnika, prodam. Informacije: Karl Žuman, Ormoška 27, p. Ljutomer. In—26

HIŠO (centralno ogrevano, olje za leto 81/82 preskrbljeno) z 11 arsko parcelo — sadovnjak, brajde, in vrt, asfalt do hiše in na dvorišču, z garažo in drvarnico, 3 km od M. Sobote proti Radencem, prodam. Vseljivo po dogovoru. Naslov na upravi lista. M—3684

ZASTAVO 750 LUXE, letnik 1976, dobro ohranjen, registriran do maja 1982, ima nove gume, prodam za 33.000,00 din. Stane Novak, Kidričevo naselje 2, Ljutomer. M—MM

kupim

ZIMSKE GUME 5.60-15 s platišči 4J x 15, par verig in prtljažnik (zadnji) za smuči za VW hrošča kupim. Flisar, Šratovci 13, 69252 Radenci. M—4447

KARAMBOLIRAN AVTO, star do šest let, kupim. Telefon 74-576. M—4457

Dragemu vnuku **VLADIMIRJU NEMCU** *iz Ivanovec želi ob odhodu k vojakom vse najboljše, veliko iskrenih prijateljev in dobro počutje v novem okolju — stara mama. Lepim željam se pridružujeta soseda Feri in Cveta.*

Dragemu bratu **LOJZETU TURZU** *iz Volčjega potoka, želijo ob odhodu na odsluženje vojaškega roka vse lepo, dobro počutje med novimi prijatelji in čimhitrejši povratek v domači kraj — sestra Majda z možem Jožetom, Jožek in Tomaž pa pošiljata stričku poljubčke z najlepšimi željami.*

GOSTILNA HORVAT — LOVENJAK, Polana 40, pri Murski Soboti želi vsem cenjenim gostom, sovaščanom in poslovnim partnerjem

ZDRAVO IN USPEŠNO NOVO LETO 1982

in sporoča, da bo gostilna zaprta 31. decembra od 20. ure naprej, ter 1., 2., in 3. januarja.

Cenjenim gostom bodo tudi v novem letu na voljo domače specialitete, jedi iz divjačine ter sladkovodne in morske ribe. Večjim skupinam delovnih organizacij dajemo 10 % dopust.

STROJ KOSILNICE ROTAX ALI KOMPLET kupim. Franc Hriberšek, Presika 8/D. In—443

zaposlitve

SAMOSTOJNEGA MIZARSKEGA POMOČNIKA ZAPOSLIM TAKOJ. Plača po dogovoru. Mizarstvo Jože Zver, Veščica 13, telefon 21-402. M—4458

sobe

OPREMLJENO SOBO ODDAM SAMSKIM. Trstenjakova 38. M—4475

Knjige

„KNJIŽNI DAR" — Izšla je redna letna knjižna zbirka Prešernove družbe s koledarjem za leto 1982. Zbirka petih knjig v broširani izdaji stane 350 din, vezanih (broširan je le koledar) pa 450 din. Naročite jo lahko v najbližji knjigarni, pri poverjeniku družbe ali naravnost na naslovu: Prešernova družba, Borsetova 27, Ljubljana. M—MM

razno

V neznano se je zatekla lovska psica, rjave barve. Poštenega najditelja prosim, da se javi Francu Kosu, Veržej, telefon 82-555. In—444

NOVO DVOSOBNO STANOVANJE (58 kv. m) — lastniško, centralno ogrevano s telefonom v Medvodah pri Ljubljani, zamenjam za enako v Ljutomeru, lahko tudi starejše, centralno ogrevano. Kličite po telefonu 061 612-110 od 16. do 20. ure. M—MM

ŽENSKO SREDNJIH LET za pomoč v gospodinjstvu iščem. Po potrebi nudim tudi stanovanje. Naslov na upravi lista. M—4474

SVOJIM CENJENIM strankam, sovaščanom in poslovnim partnerjem želita USPEŠNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1982 ter se s svojimi storitvami tudi v novem letu toplo priporočata. Pavel Šiftar, avtomehanik in Geza Šiftar, oljarna, Polana 2, p. Puconci, telefon 22-951. M—4477

OBVESTILO

Pridelovalce oljnih semen obveščamo, da smo začeli s predelavo. Vsem cenjenim strankam želimo

ZDRAVO IN USPEŠNO NOVO LETO 1982

Za obisk se toplo priporočamo!

Jože Gašpar
Markovci 64, p. Šalovci

TOVARNA OLJA SLOVENSKA BISTRICA

ODKUP VSEH VRST OLJARIC

Odkupujemo oljno repico sončnice in bučnice — golice po ugodnih cenah in dajemo strokovne nasvete proizvajalcem olja

Naša poslovalnica v Slovenski Bistrici je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 7. do 12. ure. Odkup večjih količin oljaric tudi pri proizvajalcu. Prodaja olja vsak dan od 7. do 14. ure, v soboto od 7. do 12. ure. Na zalogi rafinirano jedilno olje in vedno sveže prvovrstno bučno olje Special, odprto in v steklenicah, olje za solate v poslovalnici ob vhodu v tovarno.

SOZD ZVIJEZDA — ZAGREB
TOVARNA OLJA, 62310 Slovenska Bistrica
Trg svobode 30, p. p. 22, tel. (062) 811-111

Srečno in zadovoljstva polno novo leto 1982!

ŠAH

OBČINSKO TEKMOVANJE

V Murski Soboti je bilo občinsko tekmovanje pionirjev in pionirk soboške občine, ki ga je pripravila OŠ KD-Kajuh. Nastopile so po štiri ekipe mlajših in starejših pionirjev in po tri ekipe mlajših in starejših pionirk.

Med mlajšimi pionirji je zmagala OŠ Beltinci z 9,5 točkami pred OŠ II. M. Sobota 6,5, OŠ Cankova 4 in OŠ Prosenjakovci 4 točke. Pri starejših pionirjih je prvo mesto osvojila OŠ II. M. Sobota z 8,5 točkami pred OŠ Beltinci 6,5, OŠ Cankova 6 in OŠ Prosenjakovci 3 točke. Pri pionirkah pa so imele največ uspeha učenke OŠ Prosenjakovci, ki so zmagala pri starejših pionirkah z 8 točkami pred OŠ II. M. Sobota 2 in Fokovci 2 točki, pri mlajših pionirkah pa s 7 točkami pred OŠ Cankovo 4 in OŠ III. M. Sobota 1 točko.

●●●

Cenjene stranke obveščam, da bom odprl s prvim januarjem 1982 na Vaneči fotoatelje. Izdeloval bom tudi barvne fotografije. Priporočam se s kvalitetnimi storitvami in želim vsem srečno novo leto.
Fotoatelje Štefan Škerlak, Vaneča 59/D

V globoki žalosti in z bolečino sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nenadoma umrl naš najdražji brat, svak, stric in ujec

P. Pavel Berden

Pokopali smo ga v četrtek, 24. decembra 1981 ob 12. uri na POBREŠKEM POKOPALIŠČU v Mariboru.

Vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo.

Ljubljana, Maribor, Kobilje, 28. 12. 1981

Brat Ludvik in sestra Mariška z družinama ter drugo sorodstvo

Z A H V A L A

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in stare mamę

Marije Šadl

roj. Železen
iz Kruplivnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu za nego in pomoč v težkih trenutkih. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede in kolektivu DO MURA — DSSS.

Kruplivnik, 20. december 1981

Žalujoči: mož Franc in sinova Franc in Jože z družinama

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport). Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Göntér Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefon: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74 597, dopisništvo Lendava tel. 75 085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81 317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—000112—25730—30—4—01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

• Male oglase in zahvale, objavljene v četrtek, sprejemamo še v ponedeljek do 13. ure. Naročniki VESTNIKA imajo pri objavah 20 odstotni popust.

Sporočamo vsem sodelavcem in znancem, da nas je 13. decembra 1981 mnogo prezgodaj za vedno zapustil

Alojz Fras

cestar

Dobrega in vestnega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Cestno podjetje Maribor, TOZD vzdrževanje Murska Sobota

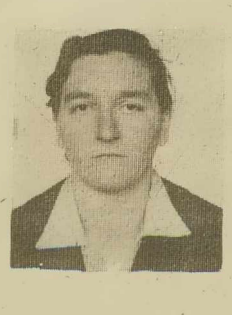

Večerna zarja dom je obsijala,
vse čakalo je na njo,
al' ona več se ni vrnila,
vse pusto, prazno je za njo!

Z A H V A L A

Sredi poti je v 60. letu starosti zastal korak naši dobri ženi, mami in stari mami

Gizeli Kukojca

roj. Peček
iz Krnec

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja in darovano cvetje. Prav prisrčna hvala vaščanom Sebeborec, ki ste ji prvi pomagali, da bi jo ohranili pri življenju, vaščanom iz Krnec, posebno bližnjim sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč ter družinam Vitez in Cipot iz Tešanovec ter Temlin iz Martjanec za nesebično pomoč. Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem iz Puconec za žalostinke, govorniku KS, Jožetu Pinterju iz Sebeborec ter vsem vaščanom Tešanovec, ki ste v tako velikem številu sočustvovali z nami.
Še enkrat vsem, ki ste se prišli poslovit od naše drage pokojnice — iskrena zahvala!

Krnci, Tešanovci, Betlehem, 22.12.1981

Žalujoči: mož Ludvik, hčerka Vera z možem Zoltanom ter vnuka Branko in Miki

Z A H V A L A

Ob težki, nepričakovani in boleči izgubi naše drage hčerke in sestre

Marije Rožman

roj. 9. 8. 1946
iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa ustno ali pismeno izrazili sožalje.
Posebna zahvala govorniku iz KS, kolektivu OZD Mura, čč. duhovnikoma, pevcem in vsem ostalim, ki ste ji v času njene težke bolezni stali ob strani. Iskrena zahvala osebju soboške bolnišnice za ves trud in prizadevanje, da bi ji ohranili mlado življenje.

M. Sobota, 23. 12. 1981

Žalujoči: očka, mamica, sestra in ostalo sorodstvo

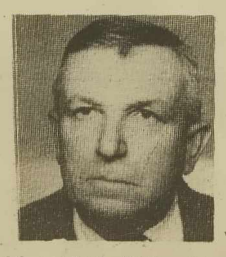

Z A H V A L A

Po težki bolezni nas je v 73. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Franc Granfol

iz Bakovec

Ob tej boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ana, sin Franc, hčerke Trezika, Marija in Matilda z družinami.

Z A H V A L A

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 61. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, tast in brat

Jože Kumin

iz Satahovec

V teh težkih trenutkih, ko skušamo dojeti kruto resnico, da dragega pokojnika ni več med nami in premagati veliko praznino, ki je ostala za njim, izrekamo zahvalo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, njegov grob pa zasuli z venci in cvetjem. Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in gasilcem.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Satahovci, 20. decembra 1981

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi

Z A H V A L A

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 65. letu starosti za vedno zapustil naš dragi sin, oče, dedek, stric in boter

Jože Kovač

iz Adrijanec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku tov. Zdravku iz Petrovec za poslovilne besede in gasilskemu društvu iz Adrijanec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Adrijanci, 18.12.1981

Žalujoči: mama Frančiška, sin Jože z ženo Evo in vnuk Zlatko, brat Ludvik z družino ter ostalo sorodstvo

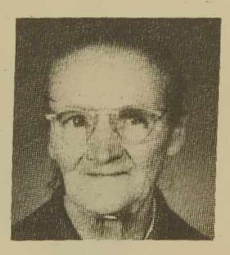

Bolečina v naših srcih je,
kamorkoli se ozremo,
povsod vse prazno je,
ni več ljubeče roke mamine . . .

V SPOMIN

30. decembra mineva žalostno leto, odkar nas je v 88. letu starosti za vedno zapustila naša nepozabna mama, stara mama in prababica

Terezija Kološa

iz Doline

Draga mama! Težko je spoznanje in ne moremo dojeti, da te že eno leto ni več med nami in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Lik ljubeče mame bo ostal v naših srcih do konca dni.

Žalujoči: hčerka Elza z možem Aleksandrom, sin Ludvik z ženo Angelo, sin Franc z ženo Vilmo, sin Aleksander z ženo Marijo, vnuki in pravnuki

Ni več tvojega smehljaja,
pozdrava ne, ne toplega pogleda . . .

Z A H V A L A

V 58. letu starosti nas je nepričakovano in za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Štefan Čeh

iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter botrini, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje, izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in kolektivu Planike Turnišče za darovane vence.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Turnišče, 24.12. 1981

Žalujoči: žena Barbara, hčerka Cilka, hčerka Marija z možem Jožetom, vnuka Alojz in Boštjan ter ostalo sorodstvo

Če bi solza mrtvega zbudila,
tebe dragi mož in očka,
ne bi črna zemlja krila

Z A H V A L A

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 50. letu starosti zapustil naš dragi mož, očka, brat in stric

Karel Gaber

iz Serdice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, ter dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, njegov grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli sožalje. Hvala zdravniškemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, posebno dr. Horvatu. Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem, njihovemu predstavniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, mladinskemu aktivu Serdica, OZD Mura TOZD Perilo ter učitelju in učencem 6. b razreda OŠ Rogašovci.

Serdica, 9. december 1981

Žalujoči: žena Emilija, sin Karel, hčerki Ivanka in Bernardka, sestra Ivanka, brat Franc z družino ter sestri Marija in Emilija z družinama

SPOSOJENE BODICE

ALI TUDI V ŠALI JE NEKAJ RESNICE

●● **Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona. To drži že od nekdaj in vsekakor velja še danes. Zato teh besed ne jemljite čisto zares, kajti le za šalo so jih med letom 1981 govoričili po Radiu Murska Sobota DODO, PIŠTA, JOŽI, FRANCA, PEPCA in MARKO. Saj vam je najbrž znano, da so bili to pred leti člani POMURSKEGA SVETA ZA NEREŠENE PROBLEME in ker niso mogli rešiti niti svojega problema, so se samokritično razšli. Vendar niso utihnili. Sami ali v dvoje so bili tudi letos — malo za šalo malo za res — vaši nedeljski radijski gostje. In kakšne ocvirke so nam ponujali?**

Bilo je na nekem sestanku (na občini) v GORNJI RADGONI. Naenkrat je močno počilo. Bomba?! No, na srečo je eksplodiral samo eden izmed zvočnikov.

●●●

Da ne bo treba stati v vrstah za pralni prašek, kavo, cveke. . . da ne bo treba spet puliti sladkorne pese tistim, ki so čakali in odlašali s tem opravilom, da ne bi rasle cene. . . to so bile največje želje vseh ob začetku tega leta. Ene so se uresničile, druge ne. Sicer pa sami veste. Glede pralnega praška se torej nikomur ni bilo treba pritoževati, kava je bila in je niso imeli v trgovinah, tudi s cveki je bilo podobno. Vreme je bilo letošnjo jesen tako lepo, da bi bila prava sramota za tistega, ki ne bi pospravil poljskih pridelkov. Lani so bili nekateri tudi taki, ki so se hudovali nad tistim, ki so jim prišli pomagat pulit peso, če niso imeli s sabo košare. To njihovo početje so člani razpadlega sveta za nerešene probleme kajpak njostreje obsodili. In kar zadeva cene, je pač tako, da le-te nimajo ušes, da bi slišale, koliko je bilo govora, da se ne smejo dvigniti. Pa so rasle kot gobe po dežju . . .

V začetku iztekajočega se leta pa smo od njih tudi zvedeli, da so v GOSTILNAH PROTI LENDAVI velikodušno delili (zastonj) koledarčke za leto 1981. To je bila vsekakor lepa gesta gostilničarjev do svojih vinskih bratcev. Toda marsikdo si s temi koledarčki ni znal pomagati, kajti menda jih je izdelal neki zasebnik iz Čakovca, pa je na njih za mesece pisalo sječanj, lipanj, srpanj . . . Mogoče pa se bodo počasi navadili, če se bo to ponavljalo iz leta v leto.

Da so okrog čistih računov najbolj natančni v **ljutomerski občini,** je dokazala tamkajšnja davčna uprava. Nekemu občanu so namreč poslali dopis (opomin), v katerem je pisalo, da je stanje na njegovem računu 00,00 din, dolžan pa je še 5,00 din za stroške opomina. Ali je občan poravnal tudi ta dolg, ne vemo, vprašanje pa je, če se je davčni upravi sploh splačalo pošiljati opomin glede na poštne stroške, delo . . .

●●●

Najbolj zanimivo za dan žena je bilo bojda v **Lešanah** pri Apačah. Eni so hoteli, naj bo proslava tam, kjer so oni predlagali, druga skupina je vztrajala pri svojem predlogu in nazadnje so se zanimivo skregali.

●●●

V MURSKI SOBOTI je bilo tudi nekaj zelo zanimivega. Platane, ki so jih leto dni prej požagali, so namreč lepo spet pognale. Upati je le, da se ne bodo tudi neke ameriške uši vrnile nanje. In tudi veliko očiščevalno akcijo so imeli v Soboti. Krajevne skupnosti in komunalna služba so se izkazali kot že dolgo ne. Tudi občani so pridno delali. Bilo pa je precej takih, ki se sploh niso pokazali. Mogoče zato, da si ne bi umazali rok.

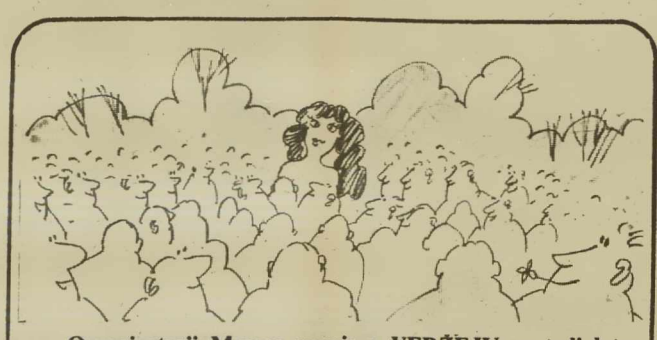

Organizatorji Meseca narcis v VERŽEJU so tudi letos presenetili obiskovalce. Ko je bil na vrsti izbor miss narcis, so pobrali vstopnino po 50 dinarjev za dvorano, potem pa je vse skupaj bilo zunaj, tako da so isti, ki niso plačali vstopnine, boljše videli.
Le kaj bi bilo, če bi bilo tako?

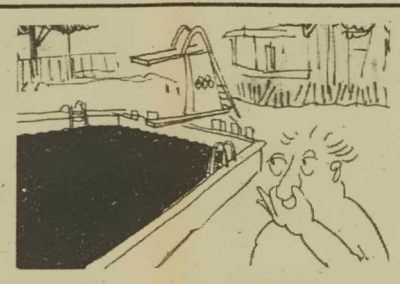

Ko je bilo konec junija in v začetku julija pasje vroče, si se strahoma podal hladit v SOBOŠKO KOPALIŠČE. Tam je sicer zelo lepa okolica, toda voda v bazenih je bila skoraj črna. Ni znano tudi, zakaj tolikokrat v sanitarijih ni bilo toaletnega papirja. Mogoče zato, ker preveč stane, voda pa je blizu in zastonj.

Kaj pa o receptu za hujšanje ste slišali? Sploh ni treba, da bi manj jedli! Pridružite se, ko bodo v BELTINCIH tehtali živino, potem pa pojdite še v SOBOŠKO MESNO INDUSTRIJO pa boste videli, da boste že med potjo precej shujšali.

V LENDAVSKI OBČINI so imeli tudi to leto skrbi in težave, kdaj začeti s trgatvijo. To namreč določa izvršni svet, kot da vinogradniki ne bi vedeli, kdaj je najbolje trgati grozdje. Nekoč so baje to prav dobro vedeli.

Poleg tega so v lendavski občini letos vztrajno iskali, kdo je kriv za pogine rib v Ledavi. Naročili so celo neko analizo v Ljubljani. Pa niso našli krivca. Nekateri pa trdijo, da bi vendarle lahko s prstom pokazali nanje. No ja, mrtvi pač ne znajo govoriti.

Ribjo afero pa so imeli letos tudi NA GORIČKEM. Ribe v jezeru pri Domajincih so namreč nekega dne ostale na suhem, in to neprostovoljno. Upajmo, da je vsaj krivec znan.

Tudi KRIŽEVCI NA GORIČKEM so se letos ponašali z atrakcijo. Pri zadružnem domu so namreč pustili rasti tako visoke koprive, da se je lahko vsakdo vanje skril. Mogoče pa so jih negovali zato, da bi jih videli brigadirji in se prepričali, da je to zares manj razvit kraj. Kdo bi vedel?

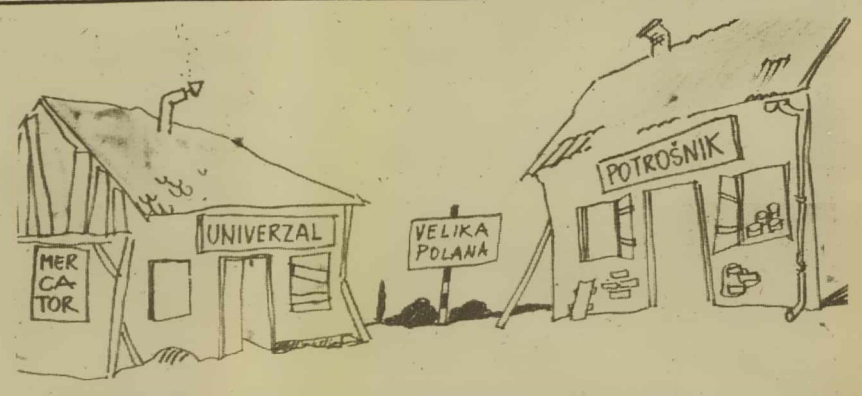

V VELIKI POLANI imajo še naprej dve trgovini. To ni kar tako. Toda, če bi bili videti vsaj primerni. Toda ne Potrošniku iz Sobote ne Univerzalu iz Lendave se ne splača delati kaj boljšega zavoljo konkurence. Kdo bi si mislil? Pa pravimo, da je konkurenca zdrava.

●●●●

(Ne)resnične bodice si je sposodil in spravil na papir

JOŽE GRAJ

Ilustracije: Göntér Endre

LJUBLJANA IN STUDIJSKA KNJIŽNICA
STUDIJSKI ODDELEK

MURSKI PETROVCI

O ljudeh, ki govorijo malo in raje delajo

Nenavadno mirno je bilo tisto popoldne, ko je jesen tudi v Murskih Petrovcih že ponujala roko zimi. Vsi so se zatekli nekam na toplo, tudi psi niso lajali na vsakega nepričakovanega gosta, po asfaltirani cesti skozi vas pa je le tu in tam pridrvel kakšen avtomobil. Gume so zacvilile v ovinku pri vaškem gasilskem domu, kjer se je zgodilo že več hudih nesreč, potem pa je bilo zunaj vse mirno. Ljudje so se že navadili na takšen dnevni utrip.

Predsednika vaškega odbora in predsednika gasilskega društva Ivana Ciglarja ni bilo doma, ker je po stari dobri navadi prepeljal z avtomobilom na srečanje starejših občanov na Krajni vse tiste, ki so jih leta utrudila, primernega prevoza pa niso imeli. Da se bomo razumeli — v minulih letih so za prevoze poskrbeli mnogi, ki imajo svoja motorna vozila, zdaj pa se lahko s tem ponaša tudi gasilsko društvo. Sicer pa o tem pozneje.

Odkrito rečeno — Ivan se je po obvestilu vrnil tako hitro, kot če bi imel za petami Interpol in že je, skupaj z nekaterimi sovaščani, podrobno pojasnjeval načrte za hitrejši razvoj vasi ob Muri, kjer v 31 hišah domuje nad 260 ljudi. Skrbni so, mnogi prizadevno delajo na kmetijah, tisti, ki so zaposleni v Radencih in Murski Soboti, pa po končanem delu najdejo dovolj časa za domača opravila. In koliko je iz vasi zaposlenih v radgonski in soboški občini? Okrog 40, so rekli, to pa je za majhen kraj že precej. Še več pa jih bo, zatrjujejo, posebno še, če bodo imeli boljše avtobusne zveze. Zanimivo pa je to, da se po nakupu kmetijske mehanizacije le malokdo ogiba dela na poljih in vsega, kar je z njim povezano.

V GASILSKI KRONIKI ČEDALJE VEČ POPISANIH LISTOV

Kronike gasilskega društva Murski Petrovci nisem bral, saj lahko brez tega napišem, da so ga ustanovili leta 1933, na listih od leta 1953 do 1979 pa bi kvečjemu našel zapiske o tem, da društvo ni delalo zaradi premajhnega števila članov in morda še to, da so v tem obdobju do ponovne oživitve preostali člani prizadevno sodelovali pri gašenju dveh požarov, z ročno brizgalno, ki je tudi v tem obdobju ne zanemarjajo. Svoje motorne brizgalne še nimajo, čeprav imajo 28 operativnih članov in precej podpornih. Motorno brizgalno so si za nekaj časa sposodili pri gasilcih v Vanča vasi in medtem skrbijo zanjo, kot če bi bila njihova.

Hoteli so kupiti svojo, tudi denar so imeli, vendar je takrat niso mogli dobiti. Kupili so rabljen poštni kombi, ga sami temeljito preuredili — zaradi varčevanja — zdaj pa je na vrsti njihova motorna brizgalna, pa še vaški gasilski dom bodo podaljšali, da skrbno obnovljen avtomobil ne bo več v nadlego v kakšnem skednju ali kje drugje. Takšni so torej gasilci v Murskih Petrovcih, ki nenehno pritegujejo k sodelovanju tudi mladi rod, ki se rad zgleduje po vzornikih.

Prav zimsko hladno je bilo, ko smo pred vaškim gasilskim domom v Murskih Petrovcih kramljali o delu in načrtih. Predsednik gasilskega društva Ivan Ciglar je krepko vtaknil roki v žepa, najmanjši tudi, Franc Bertalanič, Franc in Jože Maček pa so skupaj z Janezom Jugom dodali marsikatero umestno.

VODOVOD S PRIOKUSOM SLATINE IN ŽELJA PO ASFALTU

Z vodovodom v vasi nimajo posebnih problemov, le okus po slatini jih moti, včasih pa tudi pokanje cevi, ki so napeljane v 29 domačij. Da ne bi v takih primerih vsi hkrati ostali brez vode, so se na hitro dogovorili in namestili vmesne ventile, ki bodo lahko v veliko korist. Še za primerno gasilsko zajetje v spodnjem delu vasi, kjer so strnjene hiše, bodo morali poskrbeti, asfaltirati nekaj deset metrov ceste proti pokopališču in poskrbeti za utrditev poljskih cest, potem pa bodo lahko v vasi spet snovali nove načrte.

Janko Stolnik

ČE HOČETE OKUSNO JED, UPORABLJAJTE ZAČIMBE ZAČIN C

ZAČIN C

CENTRO proizvod
Prehrambena industrija Beograd